

16°
INDO-CHINOIS

135

KHÁI - HƯNG

DEPOT LEGAL
• INDOCHINE •

N° 22492

TRỒNG MÀI

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN ĐỜI NAY

TRÔNG MÁI KHÁI HÙNG

@TIEULUN 2024

I

Sâm-son, 15-6-19...

Chère Oanh,

Chị tha lỗi cho em nhé. Em hẹn viết thư cho chị ngay, thế mà ra đây đã được năm hôm em mới có bức thư này về thăm chị.

Em vừa viết vừa loay hoay - nghĩa là chẳng loay hoay tí nào - tìm có để xin lỗi chị về sự chậm trễ đó và ngẫu nhiên em

tưởng tới cái luận đề quốc văn cô giáo ra cho chúng ta hồi năm 4° année : «Xin lỗi bạn về sự phúc đáp chậm trễ».

Em còn nhớ ngày ấy chúng mình cười mãi về cái đầu bài ngớ ngẩn và một câu văn tinh quái, nghịch ngợm của chị Kha : « Chị tha lỗi cho tôi, tôi mãi ngồi ngắm mây bay và mơ màng tưởng tới sự sống êm đềm nên quên bằng biên thư phúc đáp...»

Em thì em không mơ màng ngồi ngắm mây bay, nhưng em lại khó chịu về nỗi buồn và nóng. Ở Hanoi me em sợ nóng, trốn vào trong này, nhưng ở đây cũng chẳng mát với ai, nhất là vào khoảng từ 12 giờ trưa đến 4 giờ chiều thì lại càng khó chịu với những cơn gió tây như thiêu như đốt mà những giai, những phen nửa đàn mắt cáo không đủ sức cản nổi.

Hôm nào không có gió thì cũng chẳng sung sướng hơn. Chị cứ tưởng tượng đứng trước một bức ảnh màu vĩ đại, phải, một bức ảnh, vì bao vật xanh tươi, hồng thắm, cho chí mây trắng, trời lam đều đứng im tắp tắp như in trong một tấm hình vậy. Đến cả rặng phi lao, ngọn mềm là thế mà cũng không rung động mấy may. Vạn vật như sợ hãi nín thở trước sự hung tợn

âm ỉ của sóng biển ngày đêm lẫn lộn găm hết không thôi... Thi sĩ không ?

Hết cái khó chịu về nóng, đến cái khó chịu về các hàng vật. Suốt từ sáng đến chiều luôn luôn nghe những câu chào hàng qua bờ giậu. Nào mua « trắng mua chúi », mua dừa, mua gà, mua chiếu, mua cá, mua rùa, mua thuyền, mua tôm rồng. Thôi thì không còn một thứ gì họ không mời mình mua. Hôm đầu em còn cúi kính gắt gỏng, nhưng vì em thấy họ coi thường những lời cự tuyệt của mình, nên em để cho họ tha hồ muốn mời, muốn gào mỗi miệng mặc kệ, không buồn đáp lại nữa. Chị đừng tưởng làm như thế mà thoát đâu ! Họ còn thò tay qua phía trong mở chốt cổng để vào sân, vào vườn mà mời mình mua cho bằng được. Một hôm em đùa, thấy hàng nào hoặc đội, hoặc gánh, cũng bảo ngồi đợi đấy rồi em mua. Một lát, sán nhà em thành cái chợ nhỏ có đủ các thứ hàng bày la liệt. Bấy giờ em mới vào trong nhà mời mẹ em ra. Mẹ em không thể nhịn cười được.

Nhưng thôi, viết dài dòng quá bắt chị đọc khổ thân, để hôm em về, em thuật lại cho nghe, vì cứ xem nông nổi này thì em cũng không ở đây được lâu, chỉ độ tuần lễ nữa là em chuồn thôi.

Kính thư,

Hiền

Sâm-son, 17-6

Chị Oanh,

Hôm qua viết xong thư, em thân hành ra bỏ tận hộp nhà bưu điện. Giữa đường gặp cánh Lưu, Miện, trường Luật. Thấy tay em cầm phong bì, họ tùm tùm cười. Chắc họ yên trí rằng đó là một bức thư tình, nên em mới chịu khó thân đem đi bỏ, nhất họ lại biết «villa » em thuê cách rất xa nhà bưu điện. Có lẽ vì thế mà họ xăm xăm sấn lại hỏi truyện em chẳng ? Thấy mắt họ lơ lảo nhìn tay em, em trêu tức bỏ ngay phong bì vào ví làm hai cậu càng ngờ lắm.

Cho thế mới bở ghét, chị ạ. Từ hôm em ra đây tới nay, hai tướng lượn quá đi mất, làm em đến phát cáu lên ấy. Đi đâu cũng thấy hai người lẻo đẻo theo sau. Mà hễ em tắm ở chỗ nào là họ lớn vồn lại gần liền. Hôm kia tức mình em bơi ra xa làm hai cậu theo không nổi, đành phải quay vào bờ. Chị tính bộ ấy thì bơi ở ao cũng vị tất được vài chục thước, chứ đừng nói ở biển có sóng lớn. Bơi được một quãng, em leo lên cái mảng, đứng vẫy họ ra, họ chỉ lắc đầu. Em buồn cười quá. Hừ ! Thế mà cũng học đòi chim gái !

Em rõ lẫn thân, đương truyện nọ kể xọ sang chuyện kia. Em nói hai tướng thấy em giấu vội bức thư vào ví thì lấy làm ngờ lắm, đưa mắt nhìn nhau. Hẳn hai ngài cụt hi vọng vì tưởng em gửi thư cho người tình nào, mà hai cậu chắc chắn rằng người tình ấy không phải một trong hai cậu.

Chẳng thế, mọi lần hễ gặp em là truyện nở như gạo vàng, mà lần này thì tiu nghỉu như mèo bị cắt tai, hỏi thăm mấy câu nhạt nhẽo rồi ngả đầu chào đi thẳng.

Tưởng tới về, hai ngài hẳn ngồi nhà mà than vãn cùng nhau về mối tình tuyệt vọng. Nhưng không, chị ạ, đêm hôm qua em vừa kéo dứt bài «ville d'amour» đã nghe thấy tiếng cười khúc

khích của hai tướng ở ngoài hàng giậu rồi. Em bực mình tắt đèn đi ngủ liền.

Tóm lại, em xin nói trước để chị biết rằng thế nào vài hôm nữa em cũng về Hanoi.

Vì những lẽ này :

1. Nóng.
2. Buồn.
3. Không có bạn.

Rõ tóm lại vu vơ quá !

Bạn chị,

Hiền

Tái bút,

Em sắp gián thư thì Hồng đến chơi. Hồng cửa Đông, chứ không phải Hồng hàng Nón đâu nhé. Trông giờ nó gầy quá, chị ạ, chẳng còn tí ngực nào nữa, mà người thì đét đèn đẹt. Em bảo nó tập Muller chẳng biết nó có chịu nghe không.

Sâm-sơn, 20-6

Ma Oanh chérie,

Thư chị gửi vào, em đã nhận được rồi, mừng quá. Mà may quá, vì em đã định - gần nhất định - mai từ biệt đất nước Sầm sơn. Nếu thư chị gửi chậm một, hai hôm thì có lẽ nó sẽ phải đi khứ hồi Hanoi - Sầm sơn - Hanoi và sẽ cùng em gặp nhau ở phố hàng Da.

Thế à, chị ? Ở Hanoi nóng thế kia à ? Ừ, chẳng lẽ mất công đi nghỉ mát, lại không mát bằng ở nhà ! Nhưng nếu chị bảo Hanoi là một cái lò, thì Sầm-sơn cũng là một cái lò, tuy là một cái lò nhỏ hơn.

Chị tính nóng như thế mà sáng hôm nay em đi chơi núi đấy. Em đi với me em và chị Hồng. Chị Hồng yếu quá, chị ạ, trèo giốc thở hồn ha hồn hển.

Chúng tôi đem theo một con gà quay và một chai bia. Ra khe Thờ tắm rồi lên hòn «Trống Mái » ngồi chén. Ở đó cũng khá mát, nhưng lúc về, nóng không thể tả được. Thôi, cũng bỏ. Ở Hanoi có ai lòi, khoe hòn «Trống Mái » đẹp hay lạ thì cũng biết hòn « Trống Mái » ở đâu, nhất là em lại chụp được một tấm hình cặp gà đá ấy. Rồi em sẽ đưa chị coi, và chị sẽ thấy nó chẳng đẹp mấy.

Thế là đã xem được núi. Còn rừng nữa. Em định chiều nay đi nốt để mai về.

Em về thì chắc me em ở lại một mình buồn lắm đấy. Nhưng lay cụ thôi, cụ đi nghỉ mát để khỏe người, nhưng con, con chỉ

mong đến bãi biển để vui đùa, mà bãi biển Sầm-sơn thì vắng ngắt như bãi sa mạc, còn vui đùa sao được. Rõ em giận me em quá, nói cụ đi Đồ-sơn, thì cụ không nghe.

Có lẽ em sẽ theo chị huyện Đài em lên nghỉ Chapa ít ngày, chị ạ. Chapa thì chắc cũng buồn, nhưng đi cho biết, thôi mà. Với lại em muốn chụp mấy bức ảnh vận Mèo, chị ạ. Em được xem ảnh chị Đài chụp năm ngoái ở Chapa mà em thích lên đó quá.

Thôi, chào chị, em phải mặc maillot đi tắm đây. Me em đang giục kia. Kính chúc chị mạnh khỏe.

Hiền

II

Vâng, con xin đi đây.

Hiền gấp vội bức thư bỏ phong bì. Rồi đứng dậy vào buồng thay áo tắm. Mặc xong, nàng đưa tay nắn cặp đùi chắc nịch, và xoa bộ ngực nở nang, khoan khoái, sung sướng thở ra một hơi dài. Cử chỉ ấy nhắc nàng nhớ đến tập thể thao. Nàng liền đứng thẳng người, phưỡn ngực, mềm mại đưa đôi cánh tay lên, xuống và hít vào, thở ra thực mạnh.

Bỗng nàng dừng lại nhách một nụ cười : Nàng vừa thoáng thấy bóng mình lơ mờ in nghiêng vào một bên cửa kính. Tuy những miếng kính phản chiếu không được rõ ràng tắm thân đầy đặn, cân đối của nàng, nhưng nàng cũng ngắm thấy đường lưng thẳng, nét ngực phồng và cái bụng thon thon : Kết quả ấy, nàng đã tốn nhiều công phu lắm mới có được.

- Hiền !

- Dạ !

- Mặc xong chưa ? Sao mà lâu thế ?

- Xong rồi đây ạ.

Hiền từ trong buồng ngủ vội bước ra, cúi rạp đầu xuống chào theo điệu ca kịch trên sân khấu. Bộ áo tắm màu xanh non, rất ngắn để hở cặp đùi hồng hào, cái ngực trắng bong và cái lưng lẳn những bắp thịt, khiến bà mẹ hơi chau mày :

- Sao con không mặc bộ mọi ngày ?

Nghiêm nhiên Hiền đáp :

- Hôm nay con thích dùng bộ này.
- Me trông nó hơi ngắn một tí... Nhưng thôi cũng được.

Bà tham Hậu vẫn có tính nuông con. Mà vì nuông quá hóa nhát, hễ thấy con tỏ ý giận dỗi là hoặc đầu dũa, hoặc làm theo ý con ngay. Bà, nhà giàu, góa chồng sớm, được có hai con gái. Con lớn đã có chồng, và đã sinh một trai, một gái. Còn Hiền, con út, thì tuy tuổi ngoài hai mươi, mà vẫn nhất định chưa bằng lòng nhận lời ai. Hơn nữa, Hiền thường nửa thực nửa bỡn bảo bà Hậu : «Me ạ, con chẳng muốn lấy chồng. Con chỉ ưa theo chủ nghĩa độc thân ». Nghe con nói, bà mẹ chỉ cười.

Những người quen thuộc, những chỗ họ hàng, bà con thấy Hiền quá tự nhiên, tự nhiên từ ngôn ngữ cho chí cử chỉ, thì đều tức cười cho bà Hậu không chịu uốn nắn dạy con. Nhưng ai nói gì bà mặc kệ. Vả lại bà cũng tự biết đối với Hiền, bà không có đủ oai quyền để dạy bảo : Tuổi bà quá gấp đôi tuổi Hiền, nhưng tính nết bà vẫn trẻ như tính nết Hiền. Chẳng thế, hôm đến một hiệu tây mua áo tắm, bà lại vui vẻ nhờ Hiền chọn hộ một bộ : bà biết rằng những kiểu áo Hiền ưng bao giờ cũng dễ coi và hợp thời trang.

III

Hai người lẳng lẳng đi ra bãi biển. Bà Hậu trong cái áo khoác vải bông trắng dài chấm mắt cá, trông còn có dáng khỏe mạnh, cứng cáp. Đi bên cạnh bà, Hiền như một cây non đương bông bột lớn, và chứa đầy nhựa buổi đầu xuân : Một tấm nhan sắc hoạt động, hùng tráng, thanh khiết, trái ngược với thứ nhan sắc nhu nhược, ủy mị, kín đáo, biểu hiệu của dục tình.

Qua một quãng đường, qua một khoảng trông dày phi lao, hai người tới bãi cát.

Bấy giờ gió đông nam bắt đầu thổi mạnh và đều, đã rủ rê hầu khắp dân tắm Sầm-sơn ra đùa rồn với những làn sóng bạc đương ầm ầm xô đẩy nhau vào bờ. Nhưng nửa bãi khu trên vẫn vắng, lác đác chỉ có độ dăm người. Bà Hậu ở vào khu ấy, nên hôm nào cũng phải cùng con gái đi mãi xuống chỗ mỏm đá đông người Annam tắm hơn, mà bãi cát lại bằng phẳng chứ không gồ ghề, nhiều hố sâu như ở phía kia.

- Hôm nay tắm ở đây thôi, mẹ ạ.

Hiền chán nản chống tay-vào cái mảng phơi bên làn nước và nững nịu, uể oải nói với mẹ. Bà Hậu nhìn con, đáp :

- Con mỗi chân rồi sao ?

Hiền mỉm cười :

- Không, mẹ ạ, nhưng tắm đâu chả thế. Ở đây có cái mảng này sạch sẽ, vắt áo khoác tiện lắm.

- Nếu con không mỗi thì đến đằng kia tắm hơn. Vả lại hôm qua, mẹ đã chót hẹn với các bà ấy.

- Vâng, cũng được.

Nhưng chẳng bao lâu sự chán nản biến mất ngay trong tâm hồn cô thiếu nữ : Hiền vừa liếc thấy một bọn người Pháp, cả đàn ông lẫn đàn bà, nhìn mình bằng cặp mắt khen ngợi, thèm muốn, ganh tị nữa. Nàng nghĩ thầm : «Muốn bình đẳng, phải đồng đẳng. Mà trước hết, mà cần nhất phải đồng đẳng về thân thể tráng kiện ! » Một nụ cười tự phụ nở trên cặp môi nàng. Và nàng sung sướng cất tiếng hát một bài ca Pháp, theo gần hết giọng cô đào Harvey.

Serait-ce un rêve ?

Un joli rêve !

Mọi người đều quay lại nhìn nàng. Bà Hậu mắng yêu con :

- Sao lại hát to thế ?

- Con thích quá, mẹ ạ. Hơi nước bể thơm quá !

Bà Hậu cười :

- Tanh thì có !

Một đứa bé, con người Pháp, trở Hiền, bảo mẹ :

- Mẹ kia l

Hiền đứng lại tươi cười hỏi bốn bằng tiếng Pháp :

- Sao người ta cứ trông tôi người ta cười thế ?

Cô bé chẳng ngần ngừ, trả lời liền :

- Vì người ta đẹp mà người ta lại tân thời !

Thực vậy, nhờ về kiểu áo tắm tối tân, ăn khít với tấm thân luyện tập, Hiền nổi hấn trong đám người ở bãi biển, khiến ai gặp nàng cũng phải dừng bước tò mò nhìn.

- Chị Hiền !

- Ô, Hồng đấy à ?

Hồng bẽn lẽn lại chào bà Hậu và bắt tay Hiền, rồi đưa mắt ngượng nghịu thăm so sánh thân thể bạn với thân thể mình gầy gò trong bộ áo tắm xám màu và quá rộng, quá dài. Hiền cũng hiểu vậy, nên chữa thẹn cho bạn :

- Chị ôm mãi nên độ này hơi sút. Nghỉ ít lâu lại béo như thường, lo gì.

Bà Hậu cười, nói tiếp :

- Mà chẳng san sẻ cho chị Hồng một tí.

- Thừa mẹ, con sắp tiếp máu cho chị Hồng đấy ạ. Nhưng kìa, chị đi đâu đấy ?

Hồng chạy vội lên chỗ cát khô lấy cái áo khoác, choàng vào mình. Tuy biết rằng bạn cốt giấu tấm thân mảnh dẻ, Hiền vẫn làm như không lưu ý tới điều đó :

- Vẽ ! Để vậy có mát hơn không !

Lúc đó, một bọn người Pháp đi qua. Hiền gặp dịp an ủi bạn :

- Chị trông, cô đầm kia thì cũng chẳng hơn gì chị !

Rồi nàng tiếp luôn :

- À, em nhờ chị trông coi me em hộ nhé.

Bà Hậu cười :

- Mày làm như tao còn bé dại lắm ấy !. .. Nhưng mày không tắm à ?

- Con xin phép me con nghỉ tắm hôm nay. Con bận phải chạy đi đường này một lát.

Nàng ôm lấy mẹ vừa cười, vừa hôn :

- Me tha lỗi cho con nhé ?

Chung quanh, kẻ cười mát, người bĩu môi. Những bà đứng tuổi cho là Hiền tây quá, quay lưng đi thì thầm nói truyện với nhau để tỏ ý khinh bỉ.

Thấy thế, Hiền càng làm già, nhảy theo nhịp khiêu vũ quanh mình mẹ. Đoạn, nàng ngả đầu chào, rồi cắm cổ chạy thực mau về phía nhà khách sạn lớn.

- Cô tập chạy để dự thi khoa điền kinh đây phải không ?

Hiền đứng lại, vừa thở vừa đáp :

- Khoa điền kinh là khoa quý gì thế ?

Nàng nhận ra Lưu và Miện, cặp bạn mà nàng chưa từng thấy xa nhau.

- Hai ông chưa thay quần áo để đi tắm ?
- Hôm nay chúng tôi không tắm.
- Cả hai ông ?
- Vâng.

Nàng cười :

- Khéo bảo nhau nhỉ ! Tắm cùng tắm, nghỉ cùng nghỉ.

Lưu cũng cười :

- Chính. Chúng tôi đồng tâm, đồng ý, đồng tính, đồng tình.

Hiền bĩu môi, chế nhạo câu nói kiểu cách :

- Đồng lắm thứ thế ? Giá là cặp vợ chồng thì tốt duyên lắm nhỉ ?

Dứt lời, nàng lại chạy. Lưu gọi với, nhưng Hiền vờ không nghe tiếng, rào bước trên làn cát ướt. Khi đến chỗ đã xa bãi tắm, nàng đứng kiễng chân vươn tay khoan khoái thở mạnh. Mấy giọt nước biển bắn lên mặt, khiến Hiền quay nhìn ra khơi ngắm những mảnh buồm nâu, khi ẩn khi hiện, dường rập rờn theo đợt sóng. Trước vạn vật hùng vĩ, nàng vụt buồn rầu cảm thấy mình b nhỏ, yếu ớt.

Song chỉ vài phút sau, nàng đã cười phá lên, vì thấy những lớp sóng rầm rộ, dữ dội từ nẻo xa kéo đến, tưởng sắp nuốt trứng nàng đi, nhưng khi tới chân nàng đều nằm ẹp xuống như lạng lẽ quý hàng. Nàng nhớ tới những truyện thần tiên của Perrault mà nàng đã đọc, và tự ví mình với một tiên nữ tay cầm cái thước màu nhiệm để ra phép chế ngự một con quái vật hung tàn.

Những tiếng «dô ta» làm cho Hiền tỉnh mộng, quay nhìn về phía xóm Trường-lệ : Một đám dân chài đương xúm nhau khiêng một chiếc thuyền lên bãi cao.

Nàng đi lại gần, tò mò đứng xem. Sáu người từ mười bảy, mười tám tới ngoài ba mươi, lực lưỡng, mập mạp, da xăm đều và bóng như màu gỗ lim lên nước, cùng gò sức cổ nhắc bổng cái thuyền mảnh lên bằng ba cái đòn tre già và những giây thừng to. Mỗi lần họ kêu « dô ta » sau câu hát ngắn hai ba chữ của một người trong bọn, thì những bắp thịt tròn ở tay, ở ngực, ở lưng họ lại nổi lên một cách rõ rệt, trông như những quả lựu rậm nắng vậy.

Luôn bốn năm lần họ dùng sức, chiếc thuyền vẫn không nhúc nhích. Thỉnh thoảng một đợt sóng lớn ở ngoài khơi chạy tới, xô mạnh vào thân thuyền, làm tung tóe nước mặn lên mặt họ, khiến họ buông tay ra đứng cười, cái cười mộc mạc, vô nghĩa.

- Các bác yếu lắm nhỉ ?

Nghe lời chê bai của Hiền, có người vui vẻ đáp :

- Vậy nhờ cô một tay.

Một người khác bảo anh em :

- Trông cô ấy sức lực đầy chứ.

Hiền, tay cầm đòn, tay quần giầy thùng. Ai nấy tưởng nàng không giúp thực, toan cũng ghé vai vào đòn. Thì nàng đã buông

vội ra, cười ngất :

- Nói đùa đấy thôi, chứ tôi yếu lắm.

Một người đương hì hục đào và xan thoải thoải cát ở phía trên để kéo thuyền lên, thì bỗng có tiếng kêu vui mừng :

- May quá ! Vội kia rồi ! Vội mà giúp thì đến hai cái thuyền cũng xong chứ đừng nói một.

Quả thực, một người vạm vỡ từ trong xóm đi ra.

- Hộ một tay, anh Vội ơi !

Vội yên lặng cúi áo, xắn quần.

Hiền kinh ngạc : Nàng thấy hiện ra một nhà lực sĩ cường tráng, mỹ lệ như một pho tượng cổ Hy-lạp. Nàng không lưu ý đến màu đá rám nắng mà chỉ ngắm nghía những nét nhịp nhàng cân đối của một tấm thân thể hoàn toàn. Vội lại có khuôn mặt đều đặn, cặp mắt hơi xéch và sáng, cái cằm vuông và lồi, khiến chàng nổi hẳn trong bọn dân chài nặng nề, kém vẻ thông minh.

Có lẽ sự xét đoán của Hiền cũng bị trí tưởng tượng làm sai đi vài phần, nhưng một điều chắc chắn là Vội đẹp, đẹp theo nhà hội họa, nhà điêu khắc, nhà thể thao.

IV

Hiền yên lặng đứng ngắm Vội ghé vai vào dằng lái thuyền và đẩy mạnh, trong khi những người chài lưới khác hết sức khiêng bồng thuyền lên. Hai chân Vội dận lồm cồm thành hai cái hố, mà một lớp sóng trào lên tràn ngập.

Bồng thuyền từ từ tiến lên phía cao. Hiền buông một hơi thở dài khoan khoái, vì nhìn mọi người cố sức, nàng cũng thấy các bắp thịt của mình cứng lại, nổi lên như những lúc tập thể thao nàng lấy gân.

Bây giờ cái thuyền đã nằm yên ở chỗ cát khô. Mồ hôi chảy thành giòng trên những tấm thân màu đồng mắt cua. Anh em chài lưới cười nói vui vẻ, rồi kẻ thì bứt cái khăn bông nâu thất mỗ-ri-ù ở đầu để lau từ trán đến ngực, kẻ thì cúi xuống đưa hai bàn tay vốc nước biển rửa mặt.

Vội thản nhiên, thông thả mặc áo, rồi không để ý đến ai hết, không chào hỏi ai một câu, xăm xăm đi về phía bãi Sầm-son. Hiền đùa, gọi :

- Anh Vội !

Vội dừng bước, quay đầu lại miệng há hốc, mắt ngơ ngác nhìn, không hiểu sao cô kia lại gọi tên mình. Nhưng Hiền đã chạy đến gần hỏi :

- Anh đi đâu bây giờ ?

Vội tò mò ngắm nghía cô thiếu nữ :

- Thưa cô, tôi về nhà.

- Nhà anh ở đâu ?
- Nhà tôi ở xóm Sơn.
- Xóm Sơn ở tận đâu ?
- Ở đằng kia.

Vội vừa bước vừa giơ tay trở về phía mỏm núi. Hiền bước theo bên cạnh cười, hỏi :

- Có gần hòn Trống-Mái không ?

Vội cũng cười - cái cười bẽn lễn, - đáp lại :

- Đi qua hòn Trống Mái thì tới.

Hai người yên lặng. Vội hơi khó chịu, không rõ tại sao cô kia lại ung đi ngang hàng với mình. Vì thế, có lúc chàng đi chậm lại, cốt để Hiền vượt lên trước. Nhưng Hiền cũng bước chậm theo, hỏi hết truyện nọ đến truyện kia : nào truyện đánh cá, truyện bắt ngao, truyện đi thuyền, truyện gặp bão. Đối với những câu hỏi liên miên của cô thiếu nữ, anh chàng chài lưới chỉ trả lời nhát gừng, có lẽ vì chàng quá chất phác không biết nói truyện, mà cũng có lẽ vì đi bên một cô trắng trẻo xinh đẹp, chàng ngượng ngùng bẽn lễn.

Bỗng Hiền dừng lại, nhìn lên đường bảo Vội :

- Anh đứng đây đợi tôi một lát nhé ?

Vội trù trù :

- Nhưng tôi phải về, kéo ở nhà, mẹ tôi mong.

- Một tí thôi mà !

Nàng vừa nói vừa chạy qua bãi cát khô, lún vào dưới dạng phi lao.

Vội lẩn thân trông quanh. Thỉnh thoảng chàng lại đưa mắt nhìn lên đường xem cô kia đã trở ra chưa và hình như chàng tự hỏi : « Đứng chờ cô ta làm gì mới được chứ ? »

Thế rồi chàng bỏ đi. Nhưng đi được mười bước, lại quay về chỗ cũ, vẻ mặt ngần ngại, lo lắng, sợ hãi, không dám quả quyết.

Có ai gọi tên mình. Chàng quay lại. Một cô thiếu nữ chạy tới, tay cầm giơ lên một vật nhỏ xinh xắn, có giây da buông lòng thòng.

Đó chính là Hiền, nhưng Vội không nhận ra, vì nàng đã vận trùm ra ngoài bộ áo tắm một bộ «pi-ja-ma » rộng.

- Anh Vội, anh đứng tôi chụp ảnh ?

- À cô, tôi cứ tưởng ai.

- Vì tôi mặc «pi-ja-ma» phải không ? Bây giờ anh đứng quay lưng ra biển để tôi chụp ảnh.

- Vậy ra cái cô cầm ở tay là cái máy chụp ảnh đấy ?

Hiền vừa đáp vừa ngấm kính mờ, tay vẫn ốc đề lấy hình được thực rõ.

- Ấy, đứng im !

- Vậy cô chụp thực đấy à ?

- Phải, chụp chứ.

- Nhưng tôi ăn vận xấu xí thế này thì cô chụp làm gì ?

Hiền cười :

- Nếu sợ áo xấu xí thì anh nên cởi phăng ra.

Vội bẽn lẽn không dám cười, nhìn xuống chân. Thì Hiền lại nhắc :

- Anh cởi áo ra chứ. Mau không tối quá mất.

Vội ngớ ngẩn :

- Cởi áo ra ?

- Phải, cởi áo, và xắn quần lên như ban nãy anh kéo thuyền ấy mà.

Vội có dáng bấn khoăn :

- Ai lại thế ?

- Một tí thôi mà, rồi lại mặc vào ngay.

Vội vẫn còn trù trù :

- Nhưng sao lại cứ phải cởi áo mới chụp được ?

- Vì thân thể anh đẹp lắm.

Vội không hiểu, nhưng cũng vâng lời.

- Ừ ! Đẹp lắm ! Bây giờ thì anh xắn cao và bẹn ống quần lại.

- Trời ! Ai lại thế ?

- Mau chẳng hết ánh sáng.

Vội thấy cô kia gắt thì sợ hãi làm theo ngay.

- Được ! Thôi, xong rồi !. ..

Hiền chụp luôn hai lần, cho được chắc chắn. Lúc quay ra, nàng mới biết nhiều người đứng chung quanh đó tò mò nhìn mình và trong bọn có cả Lưu và Miện.

Người đánh cá buông ống quần và mặc áo, rồi hỏi Hiền :

- Thừa cô chụp xong rồi ?

- Xong.

- Có thể thôi ?

- Phải, có thể thôi. Tôi đã bảo anh rằng chỉ một tí là xong.

- Vậy cô cho tôi xin một cái nào.

Hiền cười :

- Còn phải rửa, rồi in ra giấy đã chứ. Mai đến nhà, tôi đãi một cái.

- Ô, hay nhỉ ! Tưởng chụp thì được ngay hình chứ lị.

Hiền đã đưa ống ảnh ra phía biển ngắm một bọn bốn, năm người đang nô đùa với làn sóng. Vội thấy vậy, hỏi :

- Cô chụp nữa à ?

- Phải, chụp nữa.

- Sao cái máy bằng một tí mà cô chụp được hai cái một lúc.

- Chụp được mười hai cái kia.

Anh chàng đánh cá kinh ngạc :

- Mười hai cái ?

Rồi chàng ghé đầu nhìn vào kính mờ :

- Ô ! Đẹp quá, cô nhĩ ? . . Nhưng sao người không ngược như ở cái máy của ông thợ ảnh ?

- Cái máy này nhìn không ngược.

Chờ cho Hiền chụp xong, Lưu và Miện tiến lại gần, mỉm cười, ngả đầu chào. Lưu nói :

- Cô cho chúng tôi xin một cái ảnh nhé ?

- Ảnh anh Vội ?

- Anh Vội nào thế ? Không, chúng tôi nhờ cô làm ơn chụp cho chúng tôi một cái ấy chứ.

Hiền ngẫm nghĩ rồi trả lời :

- Để khi khác các ông mặc quần áo sang trọng đã.

Vội lấy làm lạ : Ban nãy nàng vừa bảo Vội cởi áo, xắn quần để nàng chụp, thế mà bây giờ đối với hai người này, nàng lại không chịu chụp, vì hai người ấy mặc áo tắm. Anh chàng đánh cá thật thà, ngay thơ có hiểu đâu rằng cô thiếu nữ kia chỉ cần giữ

vẻ thẹn thùng đối với hạng người có học vấn, có trí thức, còn đối với một anh dân chài, nàng coi như đứng trước một người kiểu mẫu, hơn nữa, như đứng ngắm một pho tượng thiên nhiên. Chính Miện cũng có ý nghĩ ấy, nên chàng cười, bảo Hiền :

- Nếu cô xấu hổ không muốn chụp chúng tôi mặc may-ô, thì cô làm ơn cho chúng tôi mượn máy ảnh, chúng tôi chụp lẫn cho nhau vậy.

Hiền cười phá lên :

- Xấu hổ ! Ông bảo tôi xấu hổ, thì xấu hổ về nỗi gì mới được chứ ? Tôi không muốn chụp các ông mặc may-ô, chỉ vì các ông mặc may-ô không đẹp mà thôi. Một ông thì vai lệch, còn một ông thì bụng xệ. Đây này, ông nom anh Vội, tôi vừa chụp anh ấy cởi trần xong.

Lưu đưa mắt nhìn người đánh cá, trong lòng căm tức. Hiền lại nói tiếp :

- Khi nào người ta có tấm thân nở nang, đều đặn như thế thì chụp cởi trần mới bổ.

Miện khinh bỉ bu môi :

- Ý hẩn cô sắp vào học trường Mỹ thuật ?

Hiền vẫn cười, đáp :

- Không, nhưng tôi có nhiều bạn học ở trường ấy.

Lưu, giọng chua chát :

- Bạn trai ?

Hiền như không tưởng tới ý chế riều của câu hỏi, nghiêm nhiên trả lời :

- Phải, bạn trai. Họ đã về và nặn tượng cho tôi, trông khá lắm.

- Hẳn là khá !

Vội đứng lơ đãng ngắm biển. Rồi cho là không ai cần đến mình nữa, chàng chào Hiền :

- Thưa cô, tôi xin về thôi.

- Ừ, anh về nhé ! Nhớ mai lên nhà, tôi đãi bức ảnh.

- Nhà cô ở đâu cơ ?

- Ở kia kia.

Nàng trở tay về dạng phi lao :

- Bên cạnh nhà mấy chị em người đầm lai ấy mà !

- Thế thì tôi biết rồi. Vậy sáng mai tôi xin đến. Thôi xin chào cô, chào hai ông.

- Không dám, anh về.

Lưu mỉm cười, nhìn theo anh chàng đánh cá, rồi quay lại bảo Hiền :

- Thằng cha đẹp trai đấy chứ ?

- Thì cố nhiên là đẹp ! Ông đã nhìn thấy anh ta cởi trần chưa nhỉ ?

- Đã, ban nãy, lúc cô chụp ảnh.

- Đây, có phải không ? Thực xưa nay tôi chưa từng thấy ai có tấm thân đẹp như anh ta.

Lưu, Miện đưa mắt liếc nhau tùm tùm cười, lấy làm lạ rằng một cô con gái dám nói năng quá tự do đến thế. Hiền cũng thừa biết là hai người lạng lẽ bình phẩm mình. Nàng lạnh lùng ngả đầu chào, rồi đi về phía làng Trường-lệ.

V

Từ biệt Hiền ra đi, Vội coi như vừa tránh thoát được một người rất khó chịu.

Vội sinh trưởng trong đám dân quê, hơn nữa, trong đám dân quê chài lưới, nghĩa là những người chỉ có đức tính giản dị, chất phác, thật thà. Tuy ở gần một thành phố ăn chơi, đầy những bậc phong lưu đài các, mà Vội không mấy khi giao thiệp với bọn họ, không mấy khi tò mò tìm hiểu họ là hạng người gì. Cũng có lần, lúc kéo mẻ cá lên, họ dừng bước, yên lặng ngó qua, nhưng lại đi liền, chứ không bao giờ chịu hỏi lẫn thẩn, lời thôi như cô thiếu nữ kỳ dị kia.

«Cô chụp ảnh», đó là cái tên Vội vừa thầm đặt cho Hiền. Vội không từng nghĩ bình phẩm tới cô ta, vì chàng cũng không chịu tưởng xem nhan sắc Hiền ra sao, tính tình Hiền ra sao. Cái óc không bao giờ biết nhận xét, còn lưu ý đến một sự gì ? Nhưng Vội hiểu lơ mờ rằng cô ta là một người rất lạ.

Vội vui vẻ rảo bước trên bãi cát, mong cho chóng về đến nhà để thuật lại câu chuyện chụp ảnh cho em nghe.

« Chắc nó phải buồn cười nôn ruột ». Chàng nghĩ thế thì chàng cũng bật lên tiếng cười to.

Bấy giờ bãi biển đã vắng. Không ai tắm nữa. Chỉ còn vài bọn ba, bốn người đi thung thăng hóng gió mát. Vội tò mò nhìn mấy cô thiếu nữ choàng áo khoác đứng nói truyện, tưởng như trong đó có cô chụp ảnh vì chàng chẳng biết phân biệt ai ra ai, Nhưng khi đến gần thì những cô ấy toàn là người Pháp, hoặc người Pháp lai cả. Vội cúi đầu đi mau, vì chàng rất sợ các « bà đầm »

mà không bao giờ chàng dám nhìn thẳng vào cặp mắt xanh và cái mũi lõ.

Gió thổi một lúc một thêm mạnh. Những ngọn sóng lớn, cao văng vào mỏm đá tung tóe lên và trắng xóa như thủy ngân. Vội đứng lại vợ vẫn nhìn ra biển xa.

Về phía đông nam, nơi chân trời mặt nước, những đám mây nặng nề; đặc xệt từ từ đùn lên, và phản chiếu ánh chiều tà trở nên sắc tím hung, phớt màu vàng thẫm da cam. Vội lắc đầu lẩm bầm :

- Không khéo đêm nay mưa mất. Trời này thì đi khơi sao được !

Hai tiếng « đi khơi » nhắc Vội nhớ lại biết bao sự đau đớn.

Năm ấy, Vội vừa chín tuổi. Em gái Vội, cái Vòi, mới lên năm. Một buổi chiều người ta đến báo tin cho mẹ Vội biết rằng anh Bật, thầy Vội, chết rồi.

Chị Bật òa lên khóc rất thảm thiết. Hỏi duyên cớ vì đâu, thì người kia thuật lại rằng tờ mờ sáng, Bật cùng với người ấy và hai người nữa thả hai cái mành lớn, thứ mành ba cột buồm, ra đánh khơi. Anh em kêu sóng hơi dữ chỉ nên đánh lồng. Nhưng Bật là tay can đảm vào bậc nhất ở vùng duyên hải, cả bọn trai ở khắp mấy làng đánh cá, quanh bãi Sầm-sơn không ai sánh kịp tài đi biển, tài bơi lặn cùng là cái sức quăng lưới kéo lưới của chàng. Nay há vì mấy đợt sóng xoàng kia mà chịu lùi chằng ?

Song dân chài lưới không hề mạo hiểm vô lý bao giờ. Họ nhìn trời, họ nhìn sắc nước, họ đoán thế nọ, đoán thế kia. Bật ngẫm nghĩ rồi bảo mọi người : «Anh em cứ vững lòng mà đi.

Trận gió tây này chỉ có đủ sức đưa ta ra khơi mà thôi. Mặt trời chỉ lên cao bằng con sào là gió đứng. Lúc đó, ta cứ việc bình yên kéo cá bỏ đây mặng ».

Xưa nay ai cũng phải tin lời nói của Bật, vì không mấy khi khoa thiên văn của chàng lại sai lầm. Vì thế, ba người vui vẻ cùng Bật khiêng mặng thả biển, rồi khuân xuống đủ các khí cụ đi khơi cùng là nôi, mâm, bát, đĩa, gạo và khoai đủ sống trong ba, bốn ngày, phòng khi ra khơi gặp bão, hay không có gió đưa mặng vào bờ ngay.

Ra đến khơi được một lát, quả nhiên gió tây ngừng thổi. Anh em hạ buồm, buộc nít hai cái mặng vào nhau rồi bắt đầu quăng lưới. Nhưng một lát sau lại phải dương buồm đi nữa, đi mãi ra xa mới gặp nơi có cá. Vào khoảng xế trưa khi cất một mẻ cá, Bật thấy lưới nặng trĩu vướng vào vật gì, không sao lôi được. Mọi người xúm lại toan hợp sức cùng Bật để kéo cho bằng được lưới lên. Nhưng Bật gạt đi, bảo làm thế rách mất lưới vô ích, để chàng thử lặn xuống xem lưới mắc vào cái gì, và nếu có thể gỡ ra được thì vẫn hơn. Chàng liền cởi quần áo, nhảy tòm xuống nước rồi biến mất. Ba phút, năm phút, mười phút, vẫn không thấy chàng nổi. Bỗng dăm dăm nhìn mấy cái bọt nước từ từ ngoi lên mặt biển, một người thất sắc kêu : « Chết rồi ! Cá mập !

Ai nẩy mặt tái xanh, mắt trợn trừng kinh hoảng nhìn nhau. Biết rằng bạn gặp nạn, nhưng không người nào dám nghĩ đến cứu. « Xuống thời chết ! », họ thì thầm bảo nhau.

Vợ vẫn, lo sợ, chờ đến hơn nửa giờ không thấy gì, họ mới buồn rầu thu xếp đồ đạc và dương buồm vào bờ, vì lúc ấy gió đông nam bắt đầu thổi mạnh.

Người đánh cá thuật lại câu chuyện ghê gớm như người ta kể truyện cổ tích, giọng thông thả, thản nhiên. Mà chị Bật và Vội há miệng chăm chú ngồi nghe cũng không kịp nghĩ đến biểu lộ sự đau thương. Mỗi lúc người kia ngừng kể, hai mẹ con mới lại cất tiếng gào khóc.

Chị Bật chẳng cần suy nghĩ cũng nhận thấy cái chết của chồng là một sự tai biến to cho gia đình chị. Bây nay chỉ trông vào chồng mà đủ ấm no, sung túc. Bây giờ thì trông vào ai ? Con trai mới chín tuổi chưa biết «đi nghề». Con gái còn bé quá, không thể cho ở mướn được. Nông nổi này có khi đến chết đói, chết đói cả ba mạng.

Chị Bật vội lo buồn, chán nản là vì chị không nghĩ đến lòng rất tốt của anh em chài lưới : Họ chỉ chờ dịp để cuu mang lẫn nhau. Ngay sáng hôm sau, mấy người bạn đồng phường đến thăm chị Bật. Thấy chị chít khăn ngang đương vừa khóc vừa đặt bát com quả trứng lên ban thờ chồng, anh em liền an ủi chị và nói cho chị biết rằng chồng chị trước có chung lưng vốn với họ, thì nay phần lợi vẫn về chị được hưởng, tuy chị là đàn bà yếu đuối chỉ biết đánh rút, chứ không thể đi lông, đi khơi với họ. Họ lại mang theo đến viếng chồng chị một gánh gạo và một thúng khoai lang. Chị cảm động quá, ngồi xuống đất ôm mặt khóc, kể lể : « Anh Bật ơi, anh đi đâu không về mà trông thấy mặt anh em bạn anh. Anh em bạn anh tử tế với anh thế này, anh ở dưới suối vàng có thâu cho chăng ? »

Tuy thời bấy giờ Vội còn nhỏ, nhưng đã hiểu cả. Nghe em khóc gọi «thầy» luôn mồm, Vội cũng biết thi đỗ, giắt ra ngoài bãi biển nhặt vỏ ốc cho chơi. Thấy con ngoan, chị Bật vui mừng, thì thăm khấn chồng phù hộ cho chúng ăn khỏe chóng lớn.

Thế rồi, một năm một khôn biết, Vội dần dần thạo nghề. Trước còn bắt ngao, và câu cá song, cá tráp ở khe Thờ, bãi Nít, bãi Lăn. Khi sức vóc đã khá, Vội theo phường bạn đi đánh rút.

Năm Vội mười tám tuổi thì chàng đã trở nên một tay lành nghề, đi lông, đi khơi, đều chẳng chịu kém một ai. Vội đã nhận được phần di sản của cha là cái sức khỏe với tấm thân nở nang, vạm vỡ, lại có khuôn mặt tươi tắn, tròn trĩnh của mẹ, khiến chàng khác hẳn bọn dân chài, nét mặt nặng nề, thô lỗ, hay ngán ngủi, cọc cằn.

Vội có một tính nết mà ai ai cũng chế nhạo, cái tính bẽn lẽn thẹn thùng. Thấy chàng đẹp trai, nhiều cô trong làng thường trêu ghẹo, hoặc đi sát vào chàng, hoặc hát ve vãn, - vì gái quê vùng Sầm-sơn chẳng mấy cô không biết hát, và hát được rất nhiều giọng. Nhưng Vội chỉ đỏ mặt, cúi đầu chạy lánh xa. Phải tay khác, họ đã đứng lại đối đáp : Được gái hát ghẹo là một cái hân hạnh chẳng nhỏ.

Năm nay Vội đã ngoài hai mươi tuổi đầu rồi, mà chàng vẫn chẳng hiểu ái tình là gì. Mẹ chàng nói đến đám vợ cho chàng thì chàng gắt gỏng với mẹ, có khi giận mẹ đến ba, bốn ngày liền. Vì thế chị Bật cũng thôi không dám bàn chuyện vợ con với Vội nữa. Biết thế, người ta càng riều cọt chàng.

Vội vừa đi vừa nghĩ đến những lời đùa bỡn độc địa của phường bạn, nhả nha leo hết con đường giốc lúc nào không biết. Mỗi khi trông thấy hòn Trống-Mái, chàng mới kịp nhớ ra rằng lần nào về nhà, đến đó chàng cũng trèo lên tảng đá chênh vênh ngồi nghỉ.

Mặt trời đã gần lặn. Một làn ánh sáng vàng ủa, còn phảng phất, chập chờn, lặn quất trên những khối đá đứng, nằm ngổn ngang, để đợi giờ tan đi, tan vào trong đêm tối.

Vừa ngồi được mấy phút, Vội chợt nghĩ đến mẹ đương mong ngóng ở nhà, liền đứng dậy đi về. Lên một cái giốc, xuống một cái khe, Vội trông thấy xóm Sơn lờ mờ nằm ở dưới chân hòn núi Đầu-Câu. Chàng chạy một mạch về đến nhà. Mẹ và em quả nhiên đương bồn khoăn lo lắng chờ đợi.

Vội hấp tấp, vui vẻ, cười nói :

- Mẹ ạ, con gặp một cô hay quá đi mất thôi, mà cô ấy lại chụp cho con một cái ảnh.

Vội nhìn anh, kinh ngạc. Mọi khi hề bạn gái của nàng nói đùa anh một câu là nàng thấy anh xấu hổ, bẽn lễn. Thế mà lần này dám đi chơi với một cô và lại để cô ấy chụp ảnh cho nữa. Nàng có ngờ đâu rằng đối với Vội, «cô chụp ảnh » kia cao sang quá, lạ lùng quá đến nỗi chàng không coi như là một người con gái.

Cơm tối vừa xong. Vội đứng dậy chào mẹ, ra đi. Vội nói đùa một câu để trêu anh :

- Chừng anh vô phố Cầu hát đối ?

Vội không thèm trả lời, toan đi thẳng. Nhưng mẹ chàng giữ lại hỏi :

- Mai mày đi nghe với anh Trà, phải không ?

- Không đâu. Anh Trà ốm, mẹ không hay sao ? Ban nãy con sang ăn giỗ bên cậu, cậu dặn tối nay lại ngủ lều với cậu, rồi vào đầu canh ba đi nghề sớm.

- Đi khơi chứ ?

- Vâng, đi khơi. Chuyến này cậu định đến tận hòn Mê, vì mấy bữa nay động biển, tôm, cá chắc vào ẩn ở núi đó nhiều lắm.

Chị Bật lo lắng, ngược mắt nhìn trời.

Một đám mây đen viền vàng vừa che khuất mặt trăng. Rặng phi lao ngăn bãi cát với những ruộng lúa xóm Sơn, lò mờ in hình lên nền trời màu xám nhạt, để lộ ở khoảng giữa những thân cây thưa lá, một làn nước biển lấp lánh gợn vàng lẫn lẫn chạy đuổi nhau. Gió mạnh thổi lật sạt hàng lá gồi to bản xếp chen nhau thành cái bình phong trước xóm, và uốn bạt những ngọn phi lao khiến ta có cái ảo tưởng rằng chúng vẫn có hình cong hoặc nghiêng tự nhiên, vì trong ánh sáng lù mù, ta như thấy đám lá mỏng mảnh đứng im tằm tắp.

Chị Bật thở dài, trở tay về phía đông nam hỏi con :

- Hòn Mê ở thẳng đây ra, phải không ?

- Thưa mẹ, chính đó, cái đảo trông hình như mái nhà ấy mà.

Chị lại thở dài, nhớ tới anh Bật, chồng chị, thuở xưa mất tích ở gần đấy. Rồi chị hỏi vợ vắn :

- Vậy mày đến đó ?

- Vâng, đến đó. Thôi, con đi...

- Ừ, mày đi cho được may mắn nhé...

Vội rời nhà, nhanh nhẹn leo khe núi Đường-Trèo, trong lòng vui mừng rằng sắp sửa được ra khơi. Ít lâu nay biển dữ, nên chàng chỉ ro ró ngồi nhà. Sáng, chiều, vác thuồng ra bãi cát đào đã trảng lớn về làm thức ăn tạm bợ, đó là sự tiêu khiển buồn tẻ của chàng trong gần nửa tháng. Nay biển lại lặng, sóng lại yên, chàng lại sẽ cùng bạn nghề thả mảng vượt khơi, sung sướng biết bao ! Kê đi nghề yêu biển như trai gái yêu nhau, lâu ngày không gặp mặt nhau thì nhớ nhung phiền muộn.

Song, tuy vội vàng mặc lòng, khi qua Trống-Mái, Vội vẫn không thể không dừng bước, hình như có mãnh lực gì giữ chàng lại. Rồi tự nhiên chàng trở nên mơ mộng, hồi tưởng đến thời còn nhỏ cùng bạn bè đánh ô trong bóng rợp hòn đá Mái. Những lỗ ô chính tay chàng đục, nước mưa chảy siết lau chùi đã nhẫn thín.

Thời gian ! Đó là hai chữ không bao giờ Vội nghĩ tới. Ngày ấy như ngày khác, chàng dần dần lớn trong lớp nhà tranh, trong khoang thuyền biển, trên chiếc mảng ngoài khơi, nào chàng có biết thời giờ qua ! Cho đến sự thay đổi của bốn mùa, nếu không có các thứ cá phân biệt, thì chàng cũng chẳng buồn để ý. Cái nghề nặng nhọc của chàng, cái thân thể như đồng, như sắt của chàng khiến chàng chẳng thấy rét khi gió bắc thổi, và chẳng thấy nực khi kéo lưới, dưới lửa trời hè. Mỗi năm, chuyến đi khơi lần đầu cất được cá ó, cá «sủ» hay cá vược chàng lại mỉm cười nghĩ thầm : «Họ đã sắp ra nghỉ mát rồi ! » Cũng như cá rầu, cá bẹ, cá sấu, cá thu nhắc chàng rằng trời sắp mát, biển sắp trong, cá sắp sẵn. Thế thôi...,

Bỗng Vội rùng mình. Trăng vừa từ trong đám mây đen ló ra, gieo ánh vàng lóng lánh xuống mặt biển, ngoài bãi khe Thờ, ở khoảng giữa hòn Buồm và núi Gầu-Cao.

Bóng hòn Trống in xuống tảng đá bệ và gôi lên đầu hòn Mái. Bóng Vội cũng nằm dài theo song song với bóng tảng đá chênh vênh. Cảnh tượng ấy đã quen mắt Vội lắm.

VI

Hôm sau, khi Hiền ra biển thì mặt trời vừa mọc và ẩn sau đám cây tím giải ngang trên làn nước đủ màu, từ màu lam xám, lam nhạt ngoài xa cho đến các màu hồng, màu vàng ở gần bờ.

Trên nền trời sắc da cam chói lọi, những vạch đỏ thẫm xòe ra như bộ nan quạt làm bằng ngọc lựu.

Quay lại nhìn về phía thành phố Sầm-sơn, ánh sáng đèn điện chưa tắt và nhọt nhọt lấp ló trong lá phi lao như những ngôi sao buổi sớm mai lò mờ sau làn mây mỏng.

Hiền dừng bước dưới hàng cây, mỉm cười lắng tai nghe giọng hót đồ hồi và trong trẻo của con chim chích chòe đậu trên ngọn lá. Mỗi khi chim thôi hót, chừng vì thấy mặt trời mọc đã cao, Hiền mới lững thững đi ra bãi cát.

Biển ra đã xa. Mực thủy triều ở Sầm-sơn lên xuống không cách nhau mấy, nhưng bãi biển chỉ hơi thoải thoải, nên lúc nước lui trông rất rộng.

Hiền tuy không mặc quần áo chèn, song thấy có gió mát, mà bãi biển lại ướt nên nàng cũng tập chạy để được mệt mà thở. Những vạt áo và ống quần lụa đồng màu cốm non, gió thổi ép vào thân thể làm nổi hẳn bộ ngực nở và hai cái đùi tròn của Hiền. Hai giải khăn choàng mỏng như mạng nhện giữ cho tóc vẫn trần khỏi xô, bay lượn như hai làn khói nhạt. Một lát, Hiền đứng lại thở mạnh, hai tay vươn ra, co lại thông thả, nhịp nhàng, mềm mại.

Bỗng nàng để ý tới mấy người lom khom từ trong một túp lều chui ra, vai vác chèo, tay ôm lưới. Nàng vội đến gần xem, thì đó là hai cái mái tranh sà sài ghép lại nhau, hồi sau vít kín, còn hồi trước để trống làm cửa ra vào.

Hiền tò mò cúi nhìn vào trong. Trên cái chõng tre, bó chiếu để ngòn ngang bên một cái nồi đồng to hết com, và một cái mâm gỗ tròn trên đặt lồng chõng những đĩa bát rếch.

Một người cời trần, da bóng như đồng mắt cua đang quì xuống cát, xếp lưới vào cái sọt đan thưa.

Ngay cạnh lều, hai cái mẩu lớn nằm gối đầu lên cái chõng. Trên một cái, một người đang kỳ cạch lấy dao tháo cái chốt ở đằng lái. Hiền dăm dăm ngắm nghía. Bỗng nàng vui mừng kêu lớn :

- Ô kìa, anh Vội !

Nghe gọi tên mình, Vội ngừng đầu lên :

- Cô Hiền !

- Ảnh của tôi, cô đã vẽ xong chưa ạ ?

Hiền buột miệng :

- Mới xong négatif...

Rồi nàng mỉm cười nói chừa ngay :

- Mới xong phim, xong... kính, chúc tôi in ra giấy, rồi tôi đãi một cái... Anh đi đánh cá, đây à ?

- Vâng.

- Đi sớm thế ?

Vội cười :

- Thưa cô, muộn đấy ạ. Tôi nằm trong lều từ tối hôm qua chờ đến canh ba chờ mảng ra khơi. Không ngờ đầu canh ba trời đổ mưa như tầm như tã, mãi sáng mới tạnh.

- Phải, mưa to quá. Vậy anh nằm trong cái tùm hụp này mà không ướt hết ?

- Thưa cô, ướt cũng phải chịu chứ.

Rồi Vội nhìn trời nói tiếp :

- Có khi ra khơi gặp mưa từ sáng đến tối cũng được, nữa là !

Hiền rùng mình tưởng tới tình cảnh người đánh cá ngồi trên cái mảng không mui, trôi lênh đênh mặt sóng, dưới gió, mưa, sấm, sét. Nàng nhìn Vội, thương hại :

- Vậy anh không sợ chết ?

Vội ngây thơ, đáp :

- Không, không bao giờ chết được.

Hiền nhớ đến những chiếc thuyền to nằm trên bãi Lưu-Trung, trông có vẻ bề thế, vững vàng :

- Anh không có thuyền ?

- Có chứ. Nhưng mà mảng vững hơn. Thuyền gặp bão thì chìm, đi chạm phải đá ngầm thì vỡ. Còn mảng chẳng bao giờ chìm được. Nước đánh vào trong lại theo kẽ cây buong mà trôi ra đằng lái hết. Mà ống buong kín thế này thì chìm thế nào được?

Bấy giờ một người quảy một gánh nặng đã từ trong lều đi ra. Theo sau, một người nữa vác buồm và bơi chèo, mỏ neo. Họ đặt các thứ ở bên làn nước, rồi quay lại gọi :

Anh Vội, xong chưa ?

- Xong rồi đây.

- Hiền hỏi :

- Anh đeo cái gì cong cong như cái cung thế ?

- Cái nạng.

- Cái nạng dùng để làm gì ?

- Đề gác buồm.

Tính Hiền hay hỏi tần mẩn. Nhưng nghe Vội trả lời nhát gừng, thì biết rằng chàng đương bận, nên chỉ đứng yên lặng tò mò nhìn hết thứ nọ đến thứ kia, cho mãi tới lúc họ khiêng hai cái mảng thả xuống nước và xếp đồ đạc vào trong. Sắp bước lên mảng, Vội còn quay lại nói với Hiền :

- Vậy chiều tôi đến xin cô ảnh nhé ?

- Được, chiều anh lại. Nhưng sao anh bảo mỗi lần đi khơi, những năm, sáu ngày mới về ?

- Không, tôi đi lọng thôi. Vì những đám mây cao mà đen kia bám chặt lấy da trời, thì tối nay hay sáng mai, chẳng bão táp cũng gió lớn, mưa to. Đi khơi chưa được đâu.

Chưa kịp hỏi câu nữa thì hai cái mảng đã chèo ra xa.

Hiền đứng đó tới gần một giờ, nhìn theo bốn cánh buồm nâu xẫm cùng với những cánh buồm nâu xẫm khác biến vào nơi chân trời nhấp nhô.

VI

Cũng như mọi ngày, buổi trưa hôm nay rất oi nồng. Thỉnh thoảng mới có một cơn gió thoảng qua, nhưng là gió tây đem hơi nóng tới. Làn không khí như yên lặng để lắng xuống những chất đặc, nặng nề đè ép lên ngực ta, làm cho bứt rứt khó thở.

Ngoài kia, biển vẫn réo. Tiếng ồn ào, rầm rộ khiến người ta tưởng tượng có luồng gió dữ gầm thét trong lá phi lao.

Trên cái sập quang dầu kê ở một đầu hiên, bà Hậu thiu thiu ngủ, mắt chợp chờn lim dim, tay luôn luôn phe phẩy cái quạt giấy.

Ngoài sân, bên chiếc chõng tre, dưới tán lá xanh của cây khế lấm tấm cài từng chùm hoa đỏ tía, Hiền thiêm thiếp nằm trong cái võng gai, mắc vào hai thân cây long não, ngọn cao vượt hẳn lên từng không. Ánh nắng len qua kẽ lá chạy chới chấp trên bộ quần áo lụa mỗi khi hơi có gió nhẹ lướt qua.

- Ngủ đây à ?

Nghe câu hỏi, Hiền choàng thức giấc, mắt chớp, bờ ngõ nhìn. Hồng cười :

- Trời oi, nóng thế mà ngủ được ! Đi chơi không ?

Hiền cũng cười :

- Đi chơi càng nóng. Nhưng đi thì đi.

Hiền mời bạn uống nước dừa rồi thản nhiên đứng tháo võng gấp lại. Hồng hỏi :

- Tháo võng làm gì thế ?

- Đem vào rừng.

Hồng kinh hoảng :

- Em không vào rừng đâu. Năm ngoái xảy ra chuyện gì chị không nhớ à ?

Hiền đầu đội nón lá, tay ôm cái võng, yên lặng tiến bước, đi ra phía cổng. Mà Hồng tuy nói gạt, nhưng cũng lững thững theo sau. Trong bầy hũu vẫn thế, có hạng người rất nhu nhược: Đối với bạn, dẫu hay nói trái lại, nhưng bao giờ cũng tự bắt buộc làm theo, nhất khi người bạn kia lại có tính quả quyết và bướng bỉnh.

VIII

Tới con đường giáp bãi cát, bỗng Hiền trở tay ra biển, bảo Hồng :

- Kia, hình như một cái thuyền đánh cá đang vào bờ, có lẽ thuyền anh Vội đấy.

Hồng nhìn theo :

- Không phải thuyền, mảng đấy.

- Phải rồi ! Mảng, mảng anh Vội.

Mãi lần này Hồng mới kịp để ý đến cái tên lạ lùng ấy, ngo ngác nhìn bạn, hỏi :

- Anh Vội nào thế ?

- À, chị chưa quen anh Vội nhỉ ? Ta xuống xem đi. Nếu phải anh Vội thì em sẽ giới thiệu chị với anh ấy nhé ?. .. Rồi chị sẽ biết, anh Vội đẹp lắm kia.

Cặp má của Hồng hây hây đỏ. Thấy thế, Hiền càng cười to :

- Không trách được bọn họ cứ mắng nhau «bẽn lễn như con gái». Từ nay mà động nghe nói đến con trai hay đứng trước mặt đàn ông, chị còn đỏ ửng cặp má lên, thì em xin tặng ngay chị một quả đu đủ chín vẹo quai hàm để nhắc chị điều đó.

Hồng cười gượng, nhưng trong lòng không được vui, miễn cưỡng theo bạn ra bãi biển.

Chỉ trong khoảnh khắc, hai cái buồm nâu vừa nhấp nhô ở ngoài xa đã cười ngọn sóng trắng vùn vụt phi vào gần bờ. Rồi, người ta chưa kịp lưu ý tới, đôi buồm đã hạ từ lúc nào, và cái mảng đã gói mũi lên cát.

Hiền chạy vội lại, reo mừng :

- Đích rồi, đích anh Vội rồi.

Vội vừa cúi xuống buồm chùng ống quần, vừa ngược mắt nhìn :

- Kia cô !

Hiền vẫn cười, vui vẻ trách :

- Cô Hiền, có thể mà mãi không nhớ !

- Rồi nàng quay lại vẫy bạn vẫn đứng ở khoảng cát trắng khô:

- Lại đây, Hồng... Đây, chị coi, Vội đẹp không ?

Anh đánh cá nghe cô thiếu nữ khen mình đẹp, vội ngồi xuống bới thúng cá vụn, nhặt những con ốc và con bạch tuộc nhỏ vớt đi.

Còn Hồng, trái lại, nàng không then thùng nữa, chỉ rũ ra cười. Ban nãy nàng vẫn tưởng Vội là tên thực hay tên gọi đùa của một trang công tử ra nghỉ mát Sầm-sơn. Chứ đối với một anh dân chài thật thà, đàn độn kia, khi nào nàng còn cần phải giữ gìn, e lệ ?

Lung nửa sọt các thứ cá lớn, cá cỡ, và một thúng đựng lộn hột vừa cá vụn, vừa tôm, cua, trai, mực, đó là cái kết quả cuộc đi lồng.

Cá chưa kịp quảy lên bãi, mấy người lái đã xuống mảng soán sít mặc cả, rồi trả tiền và trút cá sang thúng của mình gánh đi. Hiền thương hại, phàn nàn :

- Ngàn ấy mà có một đồng bạc ! Sao rẻ thế ?

Hai người đánh cá thu xếp lưới và thúng, sọt, dùng chèo gánh về nhà. Hiền và Hồng đi liền bên. Thấy Vội có chiều không vồn vã tiếp truyện mình, Hiền nhắc ngay đến ảnh.

Quả nhiên Vội hớn hờ :

- Thừa cô, ảnh của tôi xong rồi à ?

- Xong rồi, nhưng tôi để ở nhà. Chốc anh lại, tôi đãi vài cái.

- Thừa cô, ngay bây giờ có được không ?

Hiền cười :

- Bây giờ không được, vì hôm nay tôi không muốn tắm, mà về thì bà tôi bắt tôi đi tắm mát.

Vội tỏ vẻ kinh ngạc :

- «Bà cậu » vẫn đi với cô là bà cô đấy à ? Thế mà còn trẻ nhỉ ?

Hồng và Hiền cùng cười rú lên, khiến Vội xấu hổ cuống quýt rảo bước. Hồng giảng nghĩa :

- Anh lẩn thẩn lẩm ! Bà nghĩa là mẹ kia. Người ta gọi mẹ bằng bà như thế là thường chứ.

Từ đó Vội lại im thin thít. Còn người bạn cùng nghề thì hai cô thiếu nữ có thể tưởng là câm, vì chưa nghe thấy chàng nói một câu, hay cười một tiếng. Bỗng Hiền thốt nghĩ đến những nỗi nguy hiểm ngoài khơi, ngập ngừng, hỏi Vội :

- Sáng hôm nay hai cái mủng cùng đi, sao chỉ có một cái trở về ?

- Cái kia về từ nãy rồi.

Hai người chài lưới đi rất mau, hầu như chạy. Hồng không sao theo kịp, dừng lại, rồi cùng bạn rẽ vào rừng phi lao.

Hiền tìm nơi cây mọc dày để mắc võng cho được rợp. Một bọn con gái kiếm củi khô nghe tiếng động ù té bỏ chạy tán loạn. Mãi sau, một người quay lại trông thấy Hiền và Hồng mới hoàn hồn, cười khanh khách, gọi bạn :

- Không phải đâu !

Hiền chợt nghĩ đến những cái biển gỗ quét vôi trắng có chữ « rừng cấm » đóng vào thân cây phi lao, xuất giọt bã từ Sầm-sơn ngược lên cửa sông Mã.

Chỉ thoáng nhìn vẻ khiếp sợ hiện trên nét mặt các cô gái quê, con em bọn thuyền chài, nàng cũng đoán biết được sự phạt nặng của thầy đội kiểm lâm đối với bọn đi kiếm củi. Nàng ngó ý tưởng ấy với Hồng, thì bạn cười, đáp lại :

- Nhưng giá cứ để mặc họ, thì chẳng bao lâu họ chặt hết rừng. Rồi vài chục năm sau, ruộng nương vùng này sẽ biến thành toàn đồi cát.

Giữa lúc ấy, ai cất giọng hát lanh lảnh ngân nga. Hai người không nhận rõ được một tiếng, song chừng là một câu vì có nghĩa tinh ranh lắm, vì lời ca vừa dứt, thì cả bọn cùng thét lên cười, có vẻ khoái lạc.

Hiền và Hồng còn đương đưa mắt, thăm hỏi nhau cái có khiến họ cười như thế, thì từ con đường hẻm xóm khuất, một người vận quần áo nâu đi ra.

- Kia anh Vội !

Người đánh cá toan đi thẳng, nhưng Hiền gọi giật lại, hỏi :

- Này anh Vội, các cô hái củi vừa hát bài gì thế ?

Vội, hàm răng trên cắn lên môi dưới, cặp má tự nhiên đã đỏ, càng đỏ thêm. Hiền đoán chắc rằng câu hát ví của cô kia có nghĩa trêu ghẹo, bốn cọt anh chàng đẹp trai, nên anh ta mới bên lên, xấu hổ đến thế. Liền thương hại hỏi sang truyện khác :

- Sao anh bảo anh ở mãi bên kia hòn Trống-Mái, mà hôm nay lại thấy anh về đây ?

Vội chau mày lắm bầm mắng bọn cắt cỏ đương ranh mãnh nhìn mình mà cười, rồi quay lại trả lời Hiền :

- Thừa cô, hôm nay tôi đi nghề với cậu tôi. Cậu tôi ở làng Lưu-trung ngay gần đây.

Vừa nói, chàng vừa giơ tay trở.

- Vậy bây giờ anh về nhà ?

- Vâng tôi về nhà... chẳng mẹ tôi mong ngóng.

Thấy lần nào nói đến về nhà, Vội cũng thêm vào câu «chẳng mẹ tôi mong ngóng », Hiền không thể nhịn được bật cười. Anh dân chài cuống quýt ngơ ngác nhìn :

- Thôi, chào hai cô, tôi xin về.

Hiền chêm luôn :

- Chẳng mẹ anh mong ngóng.

Vội thật thà, không hiểu đó là câu chế riễu, cũng nhắc lại :

- Vâng, chẳng mẹ tôi mong ngóng.

Một cô cắt cỏ ranh mãnh ghé vào tai Hiền thì thầm :

- Cô thử hỏi anh ấy đã có vợ chưa mà coi.

Tò mò muốn biết sự hiệu nghiệm của câu bí mật ấy, Hiền làm theo lời :

- Anh Vội, anh đã có vợ chưa ?

Tức thì Vội cầm đầu rảo bước đi thẳng. Sau lưng chàng, bọn cắt cỏ, kiếm củi phá lên cười, vang cả một góc rừng. Hiền đứng vịn vào vai Hồng ngồi đá đưa trên võng, mỉm cười nói khẽ :

- Trong bọn gái quê này, thế nào chẳng có vài cô chết mệt vì anh đánh cá đẹp trai.

Hồng như không nghe rõ, ghé mắt nhìn qua rừng phi lao ra nơi biển xa :

- Về tắm đi, chị Hiền ?

- Tắm làm gì ? Lên hòn Trống-Mái chơi hơn... Ồ, mà suýt nữa quên.

Hiền hoảng hốt, chạy thực mau về phía Sầm-son. Một lát, nàng trở lại. Vội lững thững theo sau. Hiền cười bảo bạn :

- Tháo vớng cát về rồi cùng anh Vội lên Trống-Mái.

Nàng quay lại phía Vội nói tiếp :

- Về nhà, tôi đưa ảnh cho.

Vội nghe nói đến ảnh, quên bẵng câu truyện bức mình ban nãy, nhanh nhẹn tháo vớng, bỏ vào nón rồi mang theo hai cô thiếu nữ, nét mặt thản nhiên như không thềm lưu ý đến tiếng cười ròn rã ở sau lưng.

IX

Sâm-son 23-6-193...

Chị Oanh,

Chị chờ em à ? Thì ra em có viết thư hẹn với chị rằng em về mà em quên băng hẩn đi. Xin lỗi chị nhé.

Vâng, quả có thế. Em vẫn dễ đổi ý kiến như khi còn đi học, tuy ngày nay em đã già hơn thời ấy những hai, ba tuổi. Vì thế, tuần lễ trước em chỉ muốn về, bây giờ em lại không muốn về nữa. Hay chị vào đây nghỉ mát với em cho vui.

Thế nào chị cũng vào đây, vì Hồng ra Hanoi sáng hôm qua, thành thử ở trong này em trog trọi, không bạn. Rõ em giận Hồng quá đi mất thôi. Bảo thế nào cũng không chịu nghe. Không biết về làm gì vội thế ? Làm em nhớ nó từ hôm qua đến giờ cứ ngơ ngẩn cả người, chẳng khác gì nhớ tình nhân. Em nói thế là vì em không biết tình nhân nhớ nhau như thế nào.

May quá, lại có anh Vội, không thì em buồn chết. À, em chưa nói truyện anh Vội với chị lần nào nhỉ. Anh Vội không phải là một công tử hợp thời, cũng không phải một nhà văn sĩ có tâm lý học, có triết lý học văn võ, nhất lại không phải là một thi sĩ đa sầu, đa cảm, đa tình, đa tứ. Anh Vội chỉ là một anh đánh cá, rất thật thà, hiền lành.

Mấy hôm nọ, Hồng còn ở trong này, anh ấy đưa chúng tôi đi xem đủ các nơi quanh vùng, nào rừng thông, nào núi Đường-trèo. Anh ấy còn hứa đưa chúng tôi đi mảng ra khơi, nhưng Hồng nhất quá, không dám nhận lời cùng đi, nên lại thôi.

Em xin nhắc một lần nữa, thế nào chị cũng cố vào chơi. Em mong đấy.

Bạn của chị,

Hiền

Hiền cho thư vào phong bì, mỉm cười tự nhủ thầm : «Chị Oanh biết Vội là ai, mà mình nói truyện Vội với chị ấy ? » Có một điều nàng không nghĩ đến là trong thư nàng không khoe tấm thân nở nang, vạm vỡ, cân đối của Vội, như mọi khi nàng đã khoe với hết thầy mọi người.

Có lẽ vì hai hôm trước đây, nhờ về một sự tình cờ, nàng đã nhận ra rằng anh dân chài không phải chỉ có những vẻ đẹp về hình thể, và tâm hồn anh không phải chỉ có những đặc tính thành thực, chất phác, ngây thơ.

Hôm ấy, vào hồi ba giờ chiều, ba người lên chơi hòn Trống Mái. Cùng đi với một anh con trai đến nơi vắng vẻ, Hồng hơi ngượng tuy biết Vội chỉ là một người quê mùa không đáng sợ. Nhưng vì quá nể Hiền, nàng không muốn trái ý bạn.

Trời nóng như thiêu như đốt. Lên hết cái giốc gần đường phở Cầu, Hồng phải ngồi lại nghỉ mệt ở dưới bóng một tảng đá lớn, bên chùa Sầm-sơn. Nàng vừa cầm nón quạt vừa thở hồn hển. Hiền mỉm cười đưa mắt nháy Vội để thăm bảo chàng biết rằng cô bạn của mình yếu đuối quá. Vội không hiểu nghĩa cái cử chỉ ấy, nên bẽn lẽn đỏ mặt cúi đầu.

Nhưng chàng lại vui vẻ cười ngay được, vì chàng thấy Hiền và Hồng không chút giấu diếm, lấy gương và phấn ra trang điểm, đề sửa lại nhau sắc bị mồ hôi làm hoen ố.

- Các cô đánh phẩn làm gì, ở đây có ai đâu ?

Câu nói rất có lý và rất ngộ nghĩnh khiến Hồng phải ngẫm nghĩ. Còn Hiền, thì nàng cười lớn bảo Vội :

- Chẳng có anh là gì ?

Vội không hiểu, cũng cười theo.

Gần đây, trong một khoảng đất bằng phẳng, dăm con bò thả nhiên đứng gặm cỏ non. Bọn trẻ mục đồng vào ẩn nấp trong chùa nghe tiếng cười, chạy ồ cả ra, tò mò nhìn. Hiền khó chịu, giục Hồng đứng dậy đi.

Qua chùa, ba người xuống một cái giốc. Trời nóng bức, nhưng Hiền vẫn luôn miệng hỏi truyện Hồng, tuy bạn đã thở phào hơi tai, và chỉ trả lời nhát gừng.

Vội thì đi rất mau, vượt hẳn lên trước. Chùng muốn tỏ cho anh đánh cá biết rằng mình cũng chẳng uơn hèn gì, Hiền rào bước đi kịp chàng và cách một quãng lại cùng chàng đứng chờ bạn.

Trong khi ấy, hai người nói truyện liên miên về hết các thứ. Trông thấy ngọn núi, đồng đá, thung lũng nào, Hiền cũng hỏi tên. Mà Vội cũng thích giảng nghĩa. Hình như khắp vùng này chứa đầy những kỷ niệm êm đềm về thời quá khứ của chàng, khiến chàng chỉ mong có người nhắc đến để nói, nói thực nhiều:

- Đây là khe nước, hễ mưa to thì nước tràn lên thành cái suối nhỏ, ngày bé tôi vẫn ra đó thả thuyền chơi.

- Thế núi này là núi gì ?

- Đó là hòn Đá-lớn. Chắc cô chẳng trèo được, vì cao mà khó leo lắm.

Hiền mỉm cười hỏi :

- Anh đã leo lên ngọn lần nào chưa ?

- Đã nhiều lần rồi.

- Vậy chốc nữa, tôi cũng leo đến Địch ngọn cho anh coi.

Vội kinh ngạc nhìn Hiền, rồi chàng mỉm một nụ cười ngơ vực :

- Nó giốc mà nhọn. Trông như cái vú con gái.

Đến lượt Hiền kinh ngạc, trở mắt nhìn Vội : Nàng không ngờ trước mặt một cô thiếu nữ, Vội lại dám sỗ sàng như thế. Nhưng câu nói sỗ sàng đối với Hiền chỉ có nghĩa rất tự nhiên, thẳng thắn đối với khối óc chất phác một anh dân quê. Vì vậy, Vội ngơ ngác không hiểu tại sao Hiền lại cười ngất, réo gọi bạn mà khoe rằng :

- Hồng ơi, anh Vội bảo hòn Đá lớn kia giống cái vú con gái, chị trông có hết không ?

Hồng xấu hổ, không đáp. Vội nghiễm nhiên nói tiếp :

- Nhất đứng dưới đường nhìn lên lại càng giống lắm. Tất cả dãy núi này, người ta đặt tên là núi « Người-nằm » hay núi « Cô-con-gái ». Hòn Gầu-cao là cái đầu. Hòn Đá-lớn cùng hòn Buồm là hai cái vú, Đường-trèo chạy thẳng xuống dưới kia là đùi, là chân.

Hiền rũ ra cười, và chờ cho Hồng theo kịp, nàng bảo bạn :

- Chị đã thấy chưa, dãy núi này là người con gái trần truồng hay mặc may-ô nằm phơi mình dưới ánh mặt trời.

Rồi nàng quay hỏi Vội :

- Thế xóm Sơn của anh ở vào chỗ nào người con gái ?

Anh chàng đánh cá không hiểu đó là câu nói cợt, ngớ ngẩn đáp :

- Thưa cô, tôi cũng không rõ. Tôi chỉ biết xóm tôi ở chân núi Đầu-câu.

- Đầu-câu ? Ồ, tên hay nhỉ ! Hồng chau mày thì thầm trách bạn :

- Sao chị cứ nói đùa anh ấy mãi thế ? Người ta hiền lành, không nên chế nhạo người ta như thế.

Nhưng Vội vẫn thật thà giảng nghĩa :

- Vâng, núi Đầu-câu. Người tây thường gọi là núi Con-Voi, vì nó cũng hơi giống cái đầu voi thò vòi xuống hút nước biển.

Hiền nghe lơ đãng vì đương mãi đắm đắm nhìn một người đàn bà già lom khom từ trong túp nhà tranh lụp xụp đi ra. Theo liền sau, một con chó mực xô ra sủa dữ dội. Bà lão đuổi chó rồi ngửa tay xin tiền.

Hồng chun mũi ghé tởm, vì bà ta ăn mặc vừa lôi thôi, vừa bẩn thỉu. Hiền cho cái lối xin tiền như thế dễ tiện quá, nhất nàng lại thấy một người đàn bà khỏe mạnh, ý chừng là con dâu bà

lão, đương ngồi thái khoai lang ở sân. Nàng nghĩ thầm : «Con cái kiếm ăn được, sao lại để mẹ già tự hạ xin tiền khách qua đường ? »

Nhưng Vội đã tiến lại gần, chào hỏi :

- Bà Đa ơi, anh Đa đã đỡ chưa ?

Bà lão ngừng nhìn :

- Anh Vội đây à ? Nhà nó vẫn thế đó, anh ạ.

Hiền tò mò cúi nhìn vào trong nhà. Ở gian bên, một người đắp chiếu nằm rên trên một cái giường tre siêu vẹo. Dưới gầm để ngổ ngang một đồng khoai lang. Cái giường ấy với cái phản thấp kê gian bên kia và cái ổ rom ở gian giữa, đó là tất cả đồ đạc trong nhà. Sự nghèo nàn làm cho Hiền rung mình ghê sợ, không hiểu sao ở vào cảnh trơ trụi đến thế mà người ta sống nổi. Nàng thì thầm bảo Hồng :

- Trời ơi ! Một mẹ già, hai vợ chồng với sáu, bảy đứa con sống lúc nhúc trong gian nhà chật hẹp, hơi hám !

- Mà chị trông kìa : Những đứa con, người thì gầy, bụng thì ồng, mắt thì toét.

Hiền ngấm Vội đứng nói chuyện với con dâu bà lão và bảo bạn :

- Trẻ con vùng này coi yếu đuối cả, mà sao những người đi đánh cá thì khỏe mạnh, vạm vỡ thế ?

Khi đã cho mỗi đứa bé một xu, Hiền và Hồng cầm đầu đi thẳng không dám quay cổ trở lại nhìn túp nhà tranh tồi tàn. Vội theo sau bảo hai người :

- Anh Đa ốm đã năm, sáu hôm nay không đi nghề được. Túng đói lắm. Sáng nay qua nhà thương, tôi đã xin cho anh ấy mấy viên thuốc sốt đấy, nhưng coi chừng chẳng ăn thua chi.

Hiền hỏi :

- Lúc này anh đưa thuốc cho vợ người ốm, phải không ?

- Chính phải. Với lại tôi giúp chị ấy một hào.

Hiền cảm động nhìn Hồng. Vội nói tiếp :

- Anh ấy túng bán lắm, đất cát bán cả, phải lên ở nhờ đất nhà nước, trồng qua quýt ít khoai, ít ngô lấy cái ăn.

- Nhưng anh ta cũng đi nghề kia mà ?

- Đi nghề là khi nào người ta thuê. Hai cô tính, đi nghề phải có vốn sắm mủng, sắm lưới chứ. Vốn ấy nhiều thì hai, ba trăm bạc, ít ra cũng phải hai, ba chục. Anh Đa còn bao giờ có tiền dư, nên chỉ đi bắt ngao, câu cá nhí nhằng. Tôi thương anh ấy lắm, một mẹ già với lại một đàn con, mà không có nghề thì đến chết đói mất. Vì thế, tôi thường bảo anh ấy đi nghề với tôi, kiếm được nhiều thì tôi chia cho nhiều, kiếm được ít thì lấy ít vậy. Độ này anh ấy ốm không đi nghề được, thì họa huân tôi cũng phải giúp anh ấy một vài hào, dăm ba xu.

Hai cô thiếu nữ lấy làm kính phục tấm lòng thương người của Vội, đưa mắt lặng lẽ nhìn nhau, cảm động.

X

Cũng như mọi buổi sáng, hôm nay Hiền ra bãi biển rất sớm, ra để hóng gió mát và để có cái cảm tưởng rằng biển là của con nhà nghề, của những người đánh cá, bắt ngao nuôi sống, chứ không phải của bọn khuê các, công-tử thừa tiền, thừa thời giờ ra đó chơi bời thỏa thích.

Thực vậy, vào giờ ấy, trên bãi cát rộng chỉ thấy toàn dân chài vận quần áo nâu hay cời trần, đóng khố. Chỗ này mấy người ngồi sửa sang cái mảng, hoặc buộc lại những nút lạt mục, hoặc đóng lại những cái chốt lỏng lẻo. Chỗ kia từng đám sáu, bảy người đứng đánh rút. Họ chia làm hai tốp cầm kéo hai đầu giây lưới. Vì lưới dài và nặng nên họ hết sức ngả người, co mạnh mà vẫn không đi lùi được mấy tí, tuy hai bàn chân họ luôn luôn dẫm bành bạch như lính tập đứng nguyên chỗ, theo nhịp đập đất.

Hiền đi thơ thẩn bên những cảnh tượng quá quen mắt, vì sáng nào nàng cũng nhìn thấy.

Đã ba hôm nay, nàng không thấy bóng Vội đâu, nên nàng hơi bồn khoăn nhớ anh đánh cá và những câu truyện rất ngớ ngẩn của anh ta. Ngẫu nhiên nàng nhìn ra biển xa để tâm hồn phiêu phiêu lướt theo những cánh buồm nâu nhấp nhô rờn sóng. Và nàng nghĩ thầm : «Có lẽ Vội đi khơi ! »

Phải, những cuộc đi khơi đầy lạc thú, Vội thường kể cho nàng nghe. Nàng vẫn mơ ước đi liêu một chuyến xem sao, đi để được ngắm những đêm trăng sao ngủ trên chiếc mảng bồng bênh, để được ăn những bát cơm hẩm chan canh cá luộc với nước biển, nhất là để được cùng bạn trai trẻ lực lưỡng vừa hát nghêu ngao vừa kéo lưới.

Xưa nay nàng vẫn hay nghĩ đến những sự khác thường, thích làm những việc mà người ta không làm được hay không dám làm. Chẳng thế, một lần trước mặt Hồng, nàng đột nhiên hỏi Vội :

- Giá tôi lấy anh, rồi chúng ta làm nhà ở bãi Lăn này cùng nhau chuyên nghề chài lưới, thì anh có bằng lòng không ?

Cho là một câu bông đùa để trêu ghẹo anh nhà quê hiền lành, Hồng nằm bò ra cười. Còn Vội thì xấu hổ bẽn lễn, cúi gằm mặt xuống.

Nhưng câu hỏi của Hiền quả thành thực, thành thực trong một thời gian ngắn ngủi : Ngồi trước biển rộng bao la, sóng gầm đầu mồm đá, thì đối với nghề đánh cá, các nghề khác không còn có nghĩa gì nữa. Rồi trong khối óc ham thể thao, ưa sự sống hoạt động, phiêu lưu, vẽ ra những cảnh hùng vĩ của một cuộc đời hợp lý tưởng, cái lý tưởng viễn vông của ít bạn thanh niên hiện thời. Nàng mơ màng được chung sống với một chàng An-Tiêm hay Lỗ-bình-Sơn ở nơi hoang đảo, tự tìm kiếm lấy cái ăn, tự chế tạo lấy cái mặc, và các khí giới để chống cự lại loài thú dữ. Đưa mắt nhìn Vội lăm liết uy nghi đứng bên, nàng như thấy lò mờ hiện ra một cuộc tương lai sung sướng, đầy đủ về cả hai phương diện tinh thần và vật chất.

Rồi một cảnh trái ngược đồng thời cũng hiện ra, một cảnh nhỏ nhen, lụi sụi, trưởng giả : chồng già đời mài đũng quần trên ghế các công sở, nào bị người trên quở mắng, nào phải tự hạ nịnh nọt kẻ nọ, kẻ kia. Trong khi ấy thì vợ vênh vang xe nhà, ô-tô, ra phết bà lớn bà bé, với những bộ cánh sắc sỡ, lòe loẹt. Cho đến những nghề mà người ta gọi là tự do, nào đã lấy gì làm tự do ? Người theo nghề buôn, nghề thầy lang, thầy kiện, cũng phải chiều khách hàng, chiều người ốm, phỉnh người sính tụng, có khi phải xoay xở hết lối đủ vánh. Đến như các nhà theo nghề văn, thơ thì lại khò sở hơn nữa. Ở ngoài cảnh sắc tốt tươi, mà tự nhốt mình vào trong phòng để tưởng tượng vẽ ra những cảnh sắc ấy, rồi tưởng tượng mãi, tưởng tượng cho tới khi đôi mắt cận thị phải mòn mỏi, tấm thân xưa kia nở nang phải khô héo, tâm thần xưa kia sáng suốt phải mờ tối đi. Họ cảm cúicr thêu lờic ca tụng cái đẹp, cái tươi của vạn vật muôn năm không già mà vạn vật thì không bao giờ cần đến họ ca tụng.

Hiện cảm thấy rõ ràng cả một đời nên thơ của kẻ sống trong vạn vật, sống với vạn vật. Mỗi một cử chỉ của mình, mỗi một câu nói của mình đều liên lạc nhịp nhàng với cỏ cây, với đất nước, với ánh sáng, với không khí bao bọc quanh mình. Mỗi một hành vi của mình có một nghĩa, một nghĩa triết lý sâu xa, cái hành vi không giả dối vì nó vừa cần phải có để nuôi sống tấm thân, vừa làm cho tấm thân nở nang, khỏe mạnh, đẹp để thêm ra.

Hiện vừa đi vừa nghĩ đến buổi sáng ngồi nói truyện với Hồng và Vội ở bãi Lăn. Những ý tưởng quá bạo tuy chỉ nung nấu ngấm ngấm trong tâm trí nàng, nàng chưa hề dám bày tỏ với bạn hay với ai, nhưng nàng vẫn suy đi xét lại mà nhận thấy - dấu nhận thấy một cách lờ mờ - rằng rất hợp lý : «Ừ, họ cứ nói,

cứ bàn suông rằng không nên phân đẳng cấp. Vậy sao ta lại không thể là vợ anh Vội được ? Anh Vội và ta đều không thuộc đẳng cấp nào cả, vì đã không chia đẳng cấp, thì còn làm gì có đẳng cấp. Hay lấy trí thức mà chia đẳng cấp ? Nhưng nếu người chồng có trí thức không làm cho ta sung sướng bằng người chồng kém trí thức ? »

Hiền mơ mộng nhìn ra xa, nghĩ tiếp : «Không thể được ! Ta yêu ai thì ta quyết lấy người ấy, ta quyết xin mẹ ta cho phép lấy bằng được người ấy, dù người ấy là một anh chàng đánh cá chất phác, thơ ngây.»

Rồi nàng mỉm cười, kết luận : «Nhưng bây giờ thì hình như ta chưa yêu ai, kể cả anh chàng đánh cá chất phác, thơ ngây»
 Vậy hãy xếp câu truyện triết lý ấy vào một xó».

- Chị Hiền !

Hiền nghe có tiếng gọi, quay lại. Lưu, đầu chải bóng, mặc áo lót hở tay, từ dưới dãy phi lao chạy ra.

- Anh Lưu dậy sớm nhỉ ?

- Ra sau chị mà chị còn bảo dậy sớm ?

Hiền mỉm cười, nhớ lại câu truyện xảy ra mấy bữa trước. Hôm ấy Hiền cúi kính, thấy Lưu chột nhả thì sinh ghét, tìm cớ đề cự tuyệt cho hả lòng tức giận. Nhân Lưu gọi nàng là cô, nàng liền mai mỉa hỏi : «Vì lẽ gì tôi gọi anh là anh, anh lại gọi tôi là cô ? Anh coi tôi như em anh, phải không ? » Thì ra Lưu đã sợ hãi, vâng lời nàng mà kêu nàng là chị rồi. Hiền sung sướng nghĩ thầm : « Đối với bọn họ, mình phải quả quyết đòi đứng ngang hàng, thì tự nhiên được đứng ngang hàng ngay ».

Lưu tiến đến gần :

- Chị không tắm sớm ?

- Không.

Hiền nhìn vào phía trong hỏi :

- Hôm nay anh đi một mình. Còn anh Miện đâu ?

- Miện về Hanoi rồi.

- Ủa ! về Hanoi ?

- Vâng, về Hanoi hôm qua. Anh ấy gửi lời chào chị.

- Xin cảm ơn. Thương hại anh lẻ loi nhỉ ! Tưởng hai người không bao giờ chịu rời nhau ra đấy.

- Anh em bạn trai dù yêu nhau đến đâu cũng không quyến luyến nhau bằng bạn gái.

Lưu cười rất tình, nói tiếp :

- Nhất là một người bạn trai và một người bạn gái. Phải không chị ?

Hiền nghĩ thầm : « Truyện anh này khác xa truyện anh Vội. Một đằng thì tình quái, bóng bẩy, một đằng thì thật thà, ngây thơ ». Rồi nàng tìm cách trêu ghẹo Lưu chơi :

- Tôi cũng chưa thí nghiệm, anh ạ ?

Lưu mủm mủm :

- Chẳng biết người nào sẽ có diễm phúc được chị thí nghiệm ?

- Anh nói văn hoa lắm nhỉ. Chẳng bù với anh Vội, thực là trái ngược hẳn anh.

Lưu vờ không hiểu :

- Anh Vội nào thế ?

- Anh Vội rất đẹp trai tôi chụp ảnh bữa nọ ấy mà.

Nàng như chợt nghĩ ra :

- Ủ, phải, tôi thí nghiệm rồi đấy. Anh Vội đi đâu bất tin tức ba hôm nay, thế mà tôi vẫn không nhớ anh ấy. Đây anh coi, một người bạn trai và một người bạn gái có thể không quen luyện nhau được.

Lưu cười ngất, cho đó là một câu bông đùa. Nhưng Hiền rất nghiêm trang nói tiếp :

- Anh Vội tốt bụng lắm, anh Lưu ạ. Hôm nọ anh ấy dám cho một người đồng nghiệp nghèo ôm những một hào bạc.

Lưu ngờ vực :

- Ai bảo chị thế ?

- Chính mắt tôi trông thấy, ở mạn núi gần hòn Trống-Mái.

- Trước mặt chị, hẳn giờ ngón giả đạo đức ra đấy.

Hiền cười :

- Anh tưởng ai cũng giả dối cả được sao ? Một anh đánh cá có phải là một trang công tử khéo lòn gái đâu ?

Lưu quả quyết đối đáp lại một cách mạnh bạo :

- Nhưng chính cái giả dối ấy là sự lễ phép để phân biệt người trí thức với kẻ vô học. Một thằng mọi không bao giờ biết lấy lòng một mỹ nhân bằng một sự giả dối vô hại.

Hai người vừa đi theo làn nước vừa nói truyện. Bỗng Hiền dăm dăm nhìn một bọn người kéo lưới, bảo Lưu :

- Anh trông, hình như có anh Vội ở đằng kia.

Rồi nàng chạy lại, kêu :

-Ồ, đích rồi ! Anh Vội !

Vội không ngừng tay kéo lưới, vừa dẫm chân theo nhịp với mọi người khác, vừa chào :

- Thưa cô đi chơi !

- Mấy hôm nay anh đi đâu biệt biệt thế ?

- Thưa cô, tôi đi khơi.

Lưu nói kháy, bảo Hiền :

- Kia, anh Vội gọi chị là cô, sao chị để vậy ?

Hiền không đáp, thản nhiên hỏi Vội :

- Đi khơi những ba hôm liền, chắc là đánh được nhiều cá ?

- Vâng, cũng khá. Chúng tôi kéo được mẻ cá thu. Bán được tiền lắm.

Lưu chêm một câu mai mỉa :

- Để dành tiền mà cưới vợ, anh Vội ạ.

Vội đỏ bừng mặt, vì thấy anh em bạn nghề nhìn mình, mồm mím cười. Không biết Vội vẫn có tính nhút nhát, bẽn lẽn khi người ta hỏi đến chuyện lấy vợ, Lưu tưởng ngay rằng anh đánh cá có tình với Hiền. Trong lòng vừa căm tức, vừa khinh bỉ, chàng giục Hiền lên mỏm đá ngồi chơi. Nhưng nàng không nghe, nhất định giữ Lưu đứng lại xem kéo lưới.

XI

Bà Hậu và Hiền ngồi trên một cái mảng ngấm ánh trăng nhảy lộn với làn sóng biển.

Hai người cùng yên lặng theo những ý tưởng riêng của mình.
Bỗng bà Hậu bảo con :

- Mai về Hanoi thôi, Hiền ạ.

- Vâng, tùy me.

Bà Hậu còn nhớ hôm mới ra Sầm-sơn, Hiền chỉ nằng nặc đòi về, nào kêu buồn, nào kêu nóng không ngủ được, đủ thứ. Thế mà từ đó tới nay đã gần một tháng, không một lần Hiền nhắc đến truyện về nữa. Bà nghĩ thầm : « Hay nó... »

Bà thường thấy Lưu đến nhà bà, luẩn quẩn quanh mình con bà. Cả một thời niên thiếu của bà hiện lại với những tiếng cười đùa ròn rã khoái lạc. Muốn dò ý con, bà hỏi :

- Lưu học trường Luật, phải không con ?

- Vâng.

- Nghe chừng người hiền lành ?

Hiền cười :

- Vâng, hiền lành lắm.

Rồi nàng đứng dậy cúi lom khom ghé nhòm trên mặt cát.

- Mà tìm cái gì thế ?

- Thừa me, con cua.

Dứt lời, nàng chạy đuôi. Nhưng vụt một cái, con đã tràng đã lặn trong lớp sóng đương xô vào bãi cát. Con ấy biến đi, con khác hiện ra tức khắc. Và Hiền vừa đuổi, vừa đi ngược mãi lên phía mỏm đá.

Biết con vậ chỉ cắm đầu chạy thẳng xuống nước, Hiền rón ren ra phía biển đứng ngắm rồi sấn ngược lên làm nó cuống quit chui vào một cái lỗ để ẩn thân.

Cái cảnh tượng hiện ra và biến đi trong chớp mắt của con cua trên khoảng ánh t rắng in làn cát ướt khiến nàng ngây người tìm một sự so sánh : Nhiều khi nàng cảm thấy sự sung sướng chẳng biết từ đâu vụt hiện ra trong tâm hồn nàng, rồi chỉ một phút sau đã bị một ý nghĩ buồn tẻ xóa mất ngay không còn để dấu vết. Thực chẳng khác bóng con cua lướt qua ánh trăng.

Rồi từ hạnh phúc Hiền nghĩ đến thời niên thiếu. Mới ngày nào nàng còn bé dại mà nay đã hai mươi tuổi rồi. Ngày, tháng mau chóng quá !

Một bọn ba người đi chơi mát dừng lại tò mò nhìn nàng. Một người cười hỏi :

- Chị Hiền tìm gì mà cùi lom khom thế kia ?

Nhận được tiếng Lưu, Hiền đứng thẳng lên đáp :

- À ! Tôi ngắm những con cua, nó chạy hay lắm.

Lưu trả lời Hiền :

- Kia, đằng kia có một con.

Rồi chàng đuổi bắt, nhưng chàng không cúi xuống, nên ánh trăng phản chiếu lên mắt làm cho chàng quáng lòa chẳng biết con vật chạy đằng nào nữa, đứng ngơ ngác tìm. Mọi người cười rộ.

Lưu rử Hiền cùng đi. Nhưng nàng từ chối, nói mỗi chân. Thực ra, nàng đã hẹn Vội đêm nay lên bãi Sầm-sơn đánh rút, nên nàng đứng đó để chờ. Đã hơn một tuần lễ nay, Vội không kéo cá ở bãi xóm Sơn, chiều chiều đem phần lưới của mình đến kéo chung với cậu.

Đêm nào Hiền cũng ra xem, nhất lại gặp thời kỳ có trăng. Một lần đứng nói chuyện với Vội, nàng bỗng bật cười, vì nàng nghĩ đến cái cảnh hẹn hò của cặp tình nhân. Và nàng hỏi đùa :

- Sao độ này anh hay đánh cá ở đây thế ?

Nàng chắc câu hỏi sẽ làm cho Vội bẽn lễn, thẹn thùng. Nhưng không, chàng thản nhiên trả lời :

- Thừa cô, vì ở đây sẵn cá hơn... Với lại tôi nể lời cậu tôi quá.

Thì ra không phải vì nàng mà Vội đến bãi Sầm-sơn. Hiền lại bật cười tự nhủ thầm : «Vi mình thế nào được ? Anh dân chài kia khi nào đã dám mơ màng đến mình ! Và anh chàng hiểu tình yêu là cái quái gì ? » :

Hiền đương nghĩ liên miên, thì bà Hậu lại gần bảo về ngủ.

- Thừa me hãy còn sớm. Ở đây chơi mát đã.

Bà Hậu vừa gặp Lưu, nên ngỡ rằng Hiền đứng đó chờ đợi chàng. Giữa lúc ấy, một người đánh cá đi đến. Hiền nhận ngay ra Vọi, liền vui mừng hỏi :

- Anh Vọi đi đánh rút đấy, phải không ?

Vọi lễ phép chào bà Hậu rồi nói cho Hiền biết rằng cậu chàng cùng hai con và phường bạn đương thả lưới ở mạn dưới.

- Nhưng sao anh lại không ở đây ?

- Tôi dạo mát một lát.

Câu trả lời của Vọi đương làm cho Hiền nghĩ đến nhiều sự vắn vơ. Thì một sự nhận xét của chàng, rất đúng và rất tình tứ, lại khiến nàng phải kinh ngạc.

- Thưa bà, thưa cô, bàn chân đặt lên cát ướt sáng loáng như bạc.

Bà Hậu cúi nhìn đáp :

-Ồ nhỉ !

Hiền cười :

- Thưa me anh Vọi làm thơ đấy.

Bà Hậu nói đùa :

- Vậy mai kéo được cá, thi sĩ đem đến bán cho tôi nhé ?

Vọi thật thà đáp :

- Thưa bà, xin vâng.

XII

Đêm hôm ấy, mãi khuya lắm Hiền mới ngủ được. Hai cảnh tượng của bãi biển trăng soi còn rõ ràng, vẽ ra trong trí nhớ : Bóng con cua chạy nhanh như biển vụt vào cõi mộng, và cái thân thể hoàn toàn của Vội in lên nền trời xanh trong. Một cảnh bé nhỏ và một cảnh hùng tráng.

Ngoài kia tiếng than phiền không ngừng của nước thủy triều đương lên.

Song tuy không ngủ được mấy, Hiền cũng dậy thực sớm ra biển. Dậy sớm đã thành một thói quen đối với nàng.

Thấy Vội đứng kéo lưới, nàng chạy lại hỏi :

- Anh làm việc luôn từ tối hôm qua đến giờ ?

Vội cười :

- Thừa cô không. Đêm qua thả lưới. Sáng nay dậy kéo lưới.

- Dậy từ bao giờ ?

- Từ sớm, lúc gà chưa gáy cơ.

Hiền yên lặng đứng nhìn. Trừ vài bọ chài lưới ra, bãi biển vắng ngắt không một ai ra tắm. Rồi Hiền đi đi lại lại, ngắm nghía những tấm thân đầy bắp thịt rắn chắc. Trong đám ấy, Vội không những cao hơn, nở nang hơn, mà lại có vẻ mặt sáng sủa, thông minh hơn.

Vọi vừa làm việc vừa nhìn Hiền, mỉm cười. Cô thiếu nữ dễ dàng, tử tế, Vọi đã quen lắm rồi. Gặp nàng, Vọi không bẽn lễn, xấu hổ như buổi đầu nữa.

- Đã sắp có cá chưa, anh Vọi ?

- Sắp có đây, cô ạ.

- Nếu có cá ngon, đem đến bán cho tôi nhé ?

Hiền vừa nói vừa quay đi.

Thấy có gió thổi đều, Hiền nhớ đến một trò chơi khi Hồng còn ở Sầm-sơn : chơi đấu xe cỏ kim.

Vì không có địch thủ, Hiền ra bể hai cành lá cỏ cho chạy thi, rồi cũng như mọi lần, vừa cười vừa chạy theo sau. Lúc gió thổi mạnh, cỏ lăn thực mau, loáng loáng ánh nắng xiên ngang, trông y như hệt con cua chạy dưới bóng trăng đêm hôm trước, rồi cũng như con cua, bị nước biển tràn lên liếm lấy, lôi đi.

Mất hai cái ấy, Hiền bể hai cái khác. Mỗi lúc mặt trời mọc cao, nàng mới trở về nhà ăn sáng.

Một lát sau, Vọi đến, tay xách hai con cá chim to. Hiền thoáng thấy bóng chàng, mừng rỡ ra mở cổng, hỏi :

- Anh đem cá bán cho tôi đây à ?

- Kéo lưới được hai con cá chim lớn, tôi đem biếu bà, biếu cô.

Hiền cảm động. Nàng vẫn nhận thấy rằng người vùng Sầm-sơn phần nhiều hám lợi. Có khi nhờ họ một việc cón con, họ cũng chìa tay xin tiền, không chút ngượng ngập. Hiền cũng không trách gì họ, vì biết rằng họ nghèo lắm.

Một anh dân chài đem đến biếu hai con cá, nàng không thể tưởng tượng, không bao giờ ngờ vực có sự lạ lùng như thế.

- Tôi trả tiền anh, chứ anh kiếm ăn vất vả, khó nhọc, tôi nhận biếu của anh làm gì ?

- Thưa cô, chả là bao. Hôm nọ cô cho mấy viên thuốc sốt, em gái tôi uống khỏi ngay, mẹ tôi với tôi vẫn định ninh kiếm vật gì quý tạ ơn cô, nay có hai con cá tươi, xin cô nhận cho đừng từ chối, cực lòng tôi lắm.

Hiền bật cười :

- Ra anh đền ơn tôi đó. Nhưng thuốc của tôi có hai xu một viên, mà anh cho tôi hai con cá đáng giá những mấy hào. Làm ơn thế này thì tôi làm ơn đời.

Rồi nàng xách hai con cá vào trong nhà khoe bà Hậu :

- Me a, anh Vội biếu me hai con cá chim đây này.

Bà Hậu chau mày bảo con :

- Sao lại lấy biếu của anh ấy, con ?

- Anh ấy tạ ơn thầy lang đấy chứ.

Bà Hậu chẳng hiểu Hiền nói gì, nhưng vì chiều con nên bà cũng cười cho con bằng lòng.

Vội vui mừng chào, ra về. Hiền nói cảm ơn, rồi khi đưa Vội ra đến cổng, nàng dặn :

- Chiều nay, anh lại cho tôi thuê mảng nhé ?

- Vâng. Tôi xin đến đây đón cô...

- Rồi anh chở tôi sang bãi Nít hay bãi Sơn cũng được. Ở đây đông người, tắm không thích. Nhân tiện tôi đến thăm cái Vòi, em anh.

- Cảm ơn cô. Em nó khỏi hẳn rồi, đã đi chợ phiên trước.

Dứt lời, Vội đi thẳng, trong lòng sung sướng được bà Hậu và cô Hiền nhận cho hai con cá.

XII

Hiền nằm trên võng, mơ màng. Dưới cái vòm màu xanh chen màu tím, đôi bướm nhỏ, cánh lam biếc và trong, nhịp nhàng bay lượn rất mau chung quanh những cành na nặng trĩu quả sắc xanh rêu, chung quanh những chùm boa khế rung rinh lấp lánh trong tia ánh nắng chiếu qua kẽ lá cây.

Hai con bướm đuổi nhau, gặp nhau rồi lại xa nhau, lúc hiện ra, lúc biến đi, lúc một con vờ vẫn bay tìm bạn : Hai điềm hoạt động trong một cảnh hầu hoàn toàn yên lặng như thu lấy hết cả tâm trí của Hiền.

Giữa lúc ấy có tiếng Vội ở cổng. Hiền chạy ra vui vẻ vẫy chàng vào sân, và thì thầm dặn chàng nói sẽ đề bà Hậ ngủ.

- Cô chưa sắp sửa đi tắm mảng ?

- Mới ba giờ, còn nắng lắm, đi sao được ?

Thì ra quen làm việc bất cứ vào giờ nào, về mùa nào, Vội không mấy khi tưởng đến nóng, đến rét, và đã đem mảng chờ Hiền từ hai giờ trưa.

Hiền trở chõng, bảo Vội ngồi, rồi đi thay áo tắm. Một lát, nàng ra, khoác trùm cái áo bông dài. Thấy Vội đương nhìn theo đôi bướm, nàng nói :

- Ở Hanoi tôi chưa từng thấy có giống bướm đẹp như thế, màu cánh xanh lam tươi như thế.

Vội yên lặng, ngẫm nghĩ. Hiền lại nói :

- Rõ chúng nó gốc quả nhĩ, đuổi nhau đã hai, ba giờ rồi đấy.

Vội thật thà, đáp :

- Thừa cô, đó là một con đực, một con cái.

Hiền cười :

- Đã cố nhiên !

Rồi táo bạo nàng nhìn Vội, mỉm cười, khiến chàng xấu hổ chết đi được, đứng dậy nói lảng :

- Thừa cô, đi thôi chứ !

- Còn sớm, đi gì vội ? Thì anh hãy ngồi chơi đã, tôi có ăn thịt anh đâu mà anh sợ.

Vội lại bẽn lèn ngồi xuống chõng, dăm dăm nhìn ra hàng giậu trồng toàn cây hoa tai lấm tấm đầy bông đủ màu rực rỡ, dưới ánh trời chói lọi. Bỗng Hiền khẽ vỗ vào vai chàng, rồi giơ tay trở bòn cây da hổ, thì thầm :

- Kìa anh coi, con thần lẩn đẹp quá !

Vội ngơ ngắc :

- Cô nói cái gì ?

- Con thần lẩn kia kìa.

Vội trở mắt nhìn, rồi cười, bảo Hiền :

- À, con mồn mồn.

Hiền cũng cười :

- Anh gọi nó là con mồn mồn ?

- Chính nó là con mồn mồn.

- Ồ, cái tên hay nhỉ ! Ở ngoài Bắc thì nó là con thần lẩn. Nhưng giống thần lẩn này đẹp hơn nhiều.

Quả thật, con thần lẩn rất đẹp, vừa to, cao, vừa óng ánh nhiều sắc. Trông nó như con tắc kè, nhưng da tắc kè xù xì và xám xịt như da cóc, còn loài thần lẩn ở Sầm-sơn, da lưng màu nâu tía điểm những chấm xanh, chấm đỏ. Khi nó chống hai chân trước đứng rình mồi, cái đuôi và hai chân sau rất thấp ẩn trong cỏ rậm, thì trông nó giống như một con chim sẻ với đôi cánh nâu và cái bụng trắng. Nhất lúc nhảy lon ton đuổi bắt bướm, nó lại càng giống hệt lắm.

Hiền rón rén lại gần con vật xinh xắn. Thì một con nữa nhỏ hơn và màu nâu nhạt hơn, chẳng biết từ đâu, hiện ra lướt theo con kia. Hiền đứng nấp sau thân cây long não, quay lại vẫy Vội. Nhưng Vội bước mạnh quá, hai con vật thấy động chạy vụt chui vào lỗ. Vội cười hỏi :

- Lẩn đầu cô trông thấy mồn mồn hay sao ?

Hiền như không để ý đến câu nói của Vội, hỏi lại :

- Con nhỏ là con cái, phải không ?

- Vàng, chính thế, con cái bao giờ cũng nhỏ, cũng xấu hơn con đực.

Hiền ngắm nghía Vọi :

- Ở Sầm-sơn, giống đực gì cũng đẹp hơn giống cái, kể cả giống người nữa, con trai đẹp quá, mà con gái thì coi ít ai ra hồn, phải không anh Vọi ?

Vọi không đáp, đi thẳng ra cổng. Hiền cũng theo ra.

XIII

Quả thực còn sớm quá : Khi hai người tới biển, chưa một ai ra tắm. Bãi cát vắng ngắt, nằm dài dưới ánh nắng gay gắt buổi trưa hè.

Vội kéo mảng xuống biển rồi mời Hiền bước lên. Chàng đi dưới nước ản mảng ngược lên phía mỏm đá.

Mỗi lần bị sóng đánh, nước lại tung tóe lên mặt Vội. Hiền thương hại bảo :

- Ướt hết cả áo của anh.

Vội cười :

- Thừa cô, càng mát.

Hiền ngấm Vội, nghi thâm : « Thân thể kia mà mặc may-ô thì đẹp biết bao ? »

- Anh không đội nón, có nóng không ? Hay tôi cho anh mượn cái nón của tôi, tôi trùm áo tắm lên đầu cũng được.

Vội từ chối, nói chịu nắng đã quen, không sao. Bỗng chàng dăm dăm ngẫm nghĩ, bảo Hiền :

- Cô có muốn ra xa không ?

Hiền vui mừng :

- Còn nói gì nữa !

- Vậy để tôi đi lấy buồm nhé ?

- Lấy ở đâu ?

Vội vừa chạy vừa quay lại đáp :

- Ở trong lều của cậu tôi.

Một lát sau, Vội vác đến một cánh buồm nâu cuộn lại và một cây tre. Không thấy Hiền đâu, chàng nhón nhác trông quanh, lo lắng. Cái đầu đội mũ cao su nhô lên làn sóng và loang loáng phản chiếu ánh trời khiến Vội biết rằng Hiền đang bơi. Bấy giờ chàng mới kịp để ý đến cái nón của Hiền trong đưng chiếc áo khoác bông. Chàng liền mang các thứ xuống mảng, rồi chờ ra xa để đón.

Hiền leo lên mảng, lấy áo khoác choàng vào mình, vừa cười vừa thở. Rồi bảo Vội chèo mạnh ra khơi :

- Cô có biết chèo không ?

Hiền đáp :

- Tôi chưa chèo mảng bao giờ.

- Vậy cô giữ vững lái cho mũi quay ra phía ngoài để tôi dựng cột buồm nhé ?

Khi cánh buồm đã dương, mảng lướt như bay là là trên mặt biển. Tiếng sóng vỗ vào những cây buong kêu lép lép. Bọt sóng trắng phau văng vào đằng mũi bắn vọt lên.

Mảng chạy rất mau, để một vạch dài phía sau lái như luống rãnh cây trong ruộng nước. Hiền đương tự phụ rằng mình cũng có chút công ngồi giữ lái, thì Vội bảo nàng :

- Cô cứ việc ngồi chơi, tôi vừa lái bằng buồm, vừa lái bằng chèo, tiện hơn.

Hiền nhận ra rằng khi mái chèo đã ở trong tay Vội, thì mành đi trái và ngược được chiều gió. Thấy nàng đứng dậy, Vội kêu lớn :

- Cô ngồi xuống chắng ngã.

Hiền ngoan ngoãn làm theo, vì nàng ngắm Vội có vẻ hùng tráng, mãnh liệt như một ông tướng trên một chiếc tàu chiến đương chạy đuổi quân thù, còn nàng, nàng chỉ là một tên lính thủy kém mưu cơ, và chỉ biết vâng lời.

- Thừa cô đi nữa không ?

Hiền trở tay ra phía trước mặt :

- Ra tới cù lao kia có được không ?

- Ra sao được ? Trông thế mà còn xa lắm đó. Từ đây tới núi Mê...

Hiền ngắt lời :

- Núi ấy là núi Mê ?

- Vâng, núi Mê. Từ đây ra đó bằng từ đây tới Hanoi kia.

Hiền mỉm cười vì nàng nghe anh đánh cá nói vu vơ, chẳng biết Hà-nội ở về phương nào, và cách Sầm-sơn bao rậm đường.

- Vậy đổ lại đây có được không ?

- Thừa cô được chứ. Cô muốn đổ lại đây ?

Chàng liền hạ buồm và bỏ neo. Tức thì cái mản̄g đứng im. Hiền toan nhảy xuống nước, nhưng nàng tỏ vẻ sợ hãi, hỏi Vội :

- Ở đây có cá nhám không ?
- Không, cô hỏi làm gì vậy ?
- Sợ nó ăn thịt.

Vội cười phá lên :

- Không, cá nhám không ăn thịt người, người ăn thịt nó thì có. Loài cá ăn thịt người to hơn, mà chúng tôi gọi nó là cá quịt, cá mập hay cá nhà táng.

- Vậy biển Sầm-sơn có cá quịt không ?
- Không, không bao giờ có. Nó ở tít mãi đằng xa kia.

Nhưng Hiền vẫn lo sợ, bơi ra một quãng gần, lại trở về mản̄g ngay. Vội khen :

- Cô bơi giỏi nhĩ !
- Anh có biết bơi không ?

Vội cười :

- Rõ cô hỏi ! Con nhà chài lưới lại không biết bơi ?
- Vậy sao anh không bơi với tôi ?

Vội bẽn lẽn̄ đáp :

- Thôi, mời cô tắm.

Mọi khi ra khơi mà cần phải bơi, lặn để gỡ lưới thì bao giờ Vội cũng chỉ đóng sài có một cái khố nâu nếu không cởi truồng. Chàng hiểu rõ mờ ràng ở trước mặt một cô thiếu nữ, chàng không được phép khiếm lễ như thế.

- Anh không tắm ? Thực đáng tiếc cho anh, ở đây yên sóng, bơi thú lắm... Nhưng về thôi, tôi vẫn nơm nớp sợ cá quịt của anh ăn thịt.

Tức thì hai người xúm nhau kéo neo lên. Rồi Vội lại dương buồm cho mành chạy vào bờ. Hiền ngồi ngắm phố Sầm-sơn ẩn lộ trong rừng phi lao, trở tay bảo Vội :

- Kia anh trông, lũ người tắm biển như đàn kiến lí tí bò trên bãi cát.

Khoảnh khắc, mành đã vào tới gần bờ. Vội hỏi :

- Cô về Sầm-sơn ?

- Không, tôi đến khe Thờ.

- Nhưng ở khe Thờ, nước trùn kín cả bãi cát rồi. Ở đó chỉ tắm buổi sáng được thôi.

- Vậy đến bãi Sơn.

XIV

Khi Vội theo Hiền rời mảng bước lên bờ, thì mặt trời đã ẩn trong làn mây tím xẫm dải ngang trên núi Đường-trèo, sau rặng phi lao. Ánh bụi vàng lướt qua cành lá thưa như những tia nhọn xiên tua tủa và chênh chếch xuống bãi cát màu nâu xạm.

Lúc đó là giờ anh em phường bạn đi mảng ra khơi thả lưới. Những cánh buồm phấp phới gần xa như bướm bướm, là là bay lượn từng đàn trên mặt nước. Vội chợt nhớ tới công việc của mình, bảo Hiền :

- Cô lên mảng, tôi đưa về, để tôi còn đi nghề.

Hiền quay lại mỉm cười đáp :

- Không, hôm nay anh nghỉ đi nghề.

Vội kêu :

- Thưa cô, không được đâu ! Không đi nghề thì lấy gì nuôi mẹ, nuôi em ?

Giọng ngây thơ và câu nói vắn vể như lời ca dao làm Hiền không nhịn được bật cười. Nàng hỏi :

- Mỗi lần đi nghề, anh kiếm được bao nhiêu ?

- Thưa cô, cũng tùy, có khi hai, ba hào, có khi một, hai đồng, không biết chừng.

- Vậy tôi trả công anh một đồng.

Vội ngớ ngẩn :

- Thừa cô, công gì cơ ? Tiền thuê mảng thì mọi hôm cô vẫn trả hai hào, như thế đã nhiều rồi.

- Nghĩa là tôi trả anh một đồng, anh coi như có đi đánh cá và kiếm được số tiền ấy.

Vội chau mày ngẫm nghĩ, lững thững theo cô thiếu nữ. Qua bãi cát, hai người đi vào một khu ruộng nhỏ, rộng độ vài mẫu, mạ mọc thưa, úa vàng, gầy yếu, vì bị cát khô và nước mặn làm cho không tươi tốt lên được.

Ở một góc ruộng, ngay chân núi Đường-trèo, nhà Vội, một nếp nhà tre lợp lá gồi, ba gian hai trái, và một cái nhà ngang vừa thấp lụp sụp vừa trống trải không cửa, không phen che, đứng rụt rè bên cạnh mấy cây xoan khẳng kheo và những khóm chuối lá to bản màu xanh vàng. Chung quanh nhà và vườn, một cái giậu nửa đan thưa xiêu vẹo, ngả nghiêng dưới sức nặng của giây bìm bìm đầy hoa tím.

Vừa đến cổng, Hiền kinh hãi lùi lại, vì một con chó trắng đương nằm trên nền nhà chạy xô ra xua. Vội lên tiếng, tức thì con vật lại gần chủ, quán quít, phe phẩy đuôi.

- Không sợ, cô cứ đi.

Trên một cái sào dài bắc từ cổng đến nhà ngang, treo rủ những sợi lưới trông như hết một cái màn thưa Nhật-bản che cửa sổ hay cửa buồng. Vội lấy tay gạt lưới ra một bên để Hiền qua cổng.

Trong sân, dưới cái đá gác buồm, để ngổn ngang nào mỏ neo, nào giây thừng, nào tre nứa dùng làm nẹ và lạt buộc mảng.

Bên cạnh đá, hai người đàn bà đương ngồi thái khoai bằng một cái bào lớn. Thấy có khách lạ vào nhà, họ ngừng tay, trông ra cổng. Vội tiến lên nói :

- Mẹ ạ, cô Hiền đây !

Vội vui mừng đứng dậy chấp tay chào :

- Lạy cô ạ.

Còn người mẹ thì chạy đi lấy chiếu mới giải lên giường mời Hiền ngồi.

- Được, để mặc tôi. Bà cứ làm việc.

Rồi trở Vội, Hiền hỏi Vội :

- Cô này là em anh ?

Bác Bật mau miệng, đỡ lời :

- Thừa cô vâng, cháu Vội đây. Hôm nọ nhờ ơn cô cho mấy viên thuốc, nó uống khỏi liền. Tôi vẫn định cho cháu đến tạ ơn cô, mà cháu nó khó bảo quá... Nay cô lại đến chơi....

Hiền mỉm cười nghĩ thầm : «Chắc anh Vội nói truyện mình với mẹ và em nhiều lắm, nên bà lão vừa nghe đọc đến tên mình đã hiểu ngay. »

Quả thực, bác Bật không để Hiền chêm một câu, kể lể luôn :

- Cháu, Vội ân khen cô tốt bụng, tử tế, chứ không như các cô khác khinh rẻ bọn đi nghề nghèo nàn. Thực là quý hóa quá. Thế nào rồi trời, phật cũng phù hộ cho cô, sau này lấy chồng quan sang, giàu có, con cái đầy đàn.

Hiền cười phá lên. Còn Vội thì chau mày và bẽn lẽn nhìn mẹ như bảo im đi. Nhưng bác Bật chỉ để ý đến lời nói của mình :

- Thuốc của cô hay quả nhỉ ! Cô có mang theo đó không, xin cô dăm viên nữa để dành.

Vội cười bảo mẹ :

- Cô đi tắm về, mang thuốc thì đựng vào đâu.

Lúc bấy giờ bác Bật mới kịp ngấm kỹ Hiền :

- Ô, cái áo bông của cô đẹp quá. Cô mua bao nhiêu tiền thế ?

Hiền đáp :

- Tôi cũng không biết, nhưng độ hơn một chục thôi.

Cặp mắt người đàn bà mở to, và cái miệng há hốc :

- Trời ơi ! Hơn chục bạc ! Thế còn bộ áo tắm bao nhiêu nữa ?

- Bảy đồng.

- Thế thì tất cả dễ đến hơn hai chục ! Hơn hai chục, cái vốn đi nghề đấy.

Bác Bật tấm tắc khen thầm :

- Giàu ! Giàu thực ! Một bộ áo tắm bằng cả cái vốn đi nghề !

Nhưng hai tiếng đi nghề khiến bác nhớ đến công việc của con bác.

- Ô này, Vội, mày không đi nghề ?

Vội buồn rầu đưa mắt nhìn Hiền. Hiền cười bảo bác Bật :

- Tôi thuê anh Vội đi chở mặng cho tôi đấy mà !

Nghe cô thiếu nữ nói thuê, người đàn bà nghĩ ngay đến tiền, nhưng còn vờ vĩnh đáp lại :

- Cô muốn đi chơi thì bảo cháu nó chở mặng, chứ việc gì phải thuê.

- Ai lại thế, làm mất một ngày công của anh ấy. Rồi tiền thuê tôi trả anh ấy sòng phẳng.

Bác Bật vẫn giữ vẻ mặt lo lắng, vì chẳng biết món tiền cô kia cho là bao nhiêu, mà con mình bỏ phí mất một buổi đi nghề. Chừng Vội cũng đoán biết ý nghĩ của mẹ, nên lại gần ghé tai thì thầm :

- Cô ấy hứa trả con một đồng bạc công.

Bác Bật không giữ nổi bình tĩnh, vội kêu :

- Một đồng bạc !

Rồi quay ra sẵn sóc mời chào cô khách quý :

- Rước cô ngồi chơi tạm trên giường.

Nhưng Hiền thoáng hiểu, và lấy làm khó chịu về cái lòng tử tế vị lợi của mẹ Vội :

- Thôi, tôi về thay quần áo không lạnh. Áo khoác của tôi ướt cả.

Nàng quay lại bảo Vội :

- Anh đưa tôi về thôi.

Trông hai người đi ra cổng, Vội nhìn mẹ, láu lỉnh mỉm cười.

XV

Ra đến ngoài ruộng, Hiền bỗng đổi ý kiến, muốn theo đường núi trở về nhà. Vội tuy khuyên nàng nên đi đường biển cho chóng, chẳng về trễ « bà cậu » mong mỗi chờ cơm, nhưng chàng vẫn lấy làm sung sướng được ở bên nàng lâu hơn một lát nữa : Cái sung sướng ấy chẳng một lần nào Vội nghĩ đến và tìm hiểu xem cỗi rễ từ đâu. Chàng chỉ biết rằng hôm nào không gặp mặt cô thiếu nữ « có lòng tốt » thì chàng buồn rầu chẳng thiết làm gì. Ngày ngày chàng đánh rút ở bên làn nước, mắt lơ đãng, tay chân rời rạc, tâm thần băng khuâng. Nhưng cô Hiền chỉ đi qua một lượt, và nhìn chàng, gật sẽ một cái, là đủ khiến chàng trở nên vui vẻ, làm việc nhanh nhẹn.

Có buổi trưa Vội đứng ủ rũ hăng giờ dưới bóng phi lao, đề chờ đợi. Hễ gặp Hiền ra tắm là chàng mãn nguyện trở về nhà, chẳng ao ước gì hơn nữa, chẳng cần biết rằng Hiền có trông thấy mình không.

Đó có lẽ không phải là ái tình, vì Vội hình như chẳng hiểu ái tình là gì. Và anh chàng đánh cá đâu dám mơ màng đến cô thiếu nữ giàu sang có bộ áo tắm đáng giá bằng cả một cơ nghiệp dân chài ? Nhưng đó là cảm tình. Vội cảm vì tấm lòng tử tế của Hiền. Chàng không bao giờ tưởng tượng một cô con nhà cao quý lại dễ dàng, tự hạ đoái nghĩ đến đám dân nghèo như thế.

- Anh nghĩ gì thế, anh Vội ?

Vội kinh ngạc, giật mình, ngờ Hiền đoán biết được tư tưởng của mình.

- Thưa cô không...

- Cái Vòi, em anh, trông mặt lạnh lợi lắm nhỉ ?

- Thừa cô, nó láu lỉnh lắm kia đây. Mẹ tôi thấy cô tốt bụng thương kẻ nghèo, cứ bảo tôi đưa nó đến ở hầu bà với cô.

Hiền có vẻ thất vọng cũng như ban nãy nàng thất vọng về cử chỉ của bác Bật khi nghe con bác nói cho biết rằng nàng sắp trả công một đồng bạc. Nàng vẫn yên trí rằng người nhà quê họ yêu cảnh nhà quê, yêu nghề của họ. Ai ngờ họ chỉ ao ước một cảnh khác. Nàng nghĩ thầm : «Đương theo một nghề tự do, không giàu, nhưng đủ ăn, sao lại mong cho con mình được hầu hạ kẻ khác ? »

Nhưng Vòi nói tiếp ngay :

- Tôi bảo mẹ tôi rằng tôi còn kiếm đủ tiền nuôi được cả nhà, thì can chi phải cho em đi ở. Nhưng mẹ tôi không yêu nó đâu, vì nó cứ ốm yếu luôn, nên chỉ muốn tống cổ nó đi thôi. Tôi thì tôi thương nó lắm. Cô tính thầy tôi mất đi, chúng tôi chỉ có hai anh em.

Hiền cảm động, nhìn Vòi khen thầm. Rồi nàng nói :

- Anh nghĩ thế là phải. Có một nghề trong tay vẫn được tự do sung sướng, dù giàu, dù nghèo cũng vậy. Đi ở làm gì ?

Bấy giờ hai người đã trèo hết con đường giốc bên cái miếu con. Hiền đứng lại nhìn xuống xóm Sơn, ẩn khuất trong những bụi tre, khóm chuối.

Đằng xa, sau rặng phi lao, trăng mười tư lấp ló trong đám lá thưa, và chiếu ánh xuống mặt biển lặn tăn gợn sóng.

Hiền, cặp mắt mơ mộng nhìn Vội :

- Anh ở đây, phong cảnh đẹp lắm.

Vội đã hơi mạnh bạo và đã dám nói với cô thiếu nữ những câu truyện ngoài sự làm ăn.

- Thừa cô, có gì mà cô khen đẹp ?

Hiền mỉm cười :

- Anh không thấy đẹp ? Có lẽ vì anh nhìn mãi quen mắt rồi. Tôi tưởng những đêm trăng tròn, khi ăn cơm chiều xong, lên ngồi đây nói truyện, thì còn gì thú bằng ? Tiếng sóng rào rào không ngớt làm cho lời mình nói có ý nghĩa thâm kín, những ngọn phi lao nghiêng theo chiều gió như khúc khích cười, cổ lẳng tai nghe. Đàng xa, làn nước trắng xóa dưới ánh trăng vàng như nụ cười bất tuyệt của một giai nhân...

Hiền bỗng ngừng lại, phá lên cười. Cảnh êm đềm đã làm cho nàng thốt ra những lời văn quá lãng mạn ở trước mặt một anh dân chài ngây thơ. Rồi nàng ồm ờ hỏi :

- Anh có hay ngồi đây ngắm trăng lên không ?

- Thừa cô có, nhưng ngày còn bé thôi, chứ bây giờ tôi chả có lúc nào rồi. Đêm có trăng là những đêm phải làm việc nhiều. Kìa cô coi, mảng đi thả lưới đầy như lá tre. Đáng lẽ tôi cũng phải ngồi trên mảng rồi.

- Vậy ra tôi làm anh mất một buổi đi nghề đó, anh có tiếc không ?

Vội không đáp, vợ vẫn nhìn theo những cánh buồm nâu ngoài biển. Thực ra, không những Vội không tiếc, mà Vội còn ao ước thình thoảng được đứng nói truyện với Hiền ở nơi vắng vẻ như hôm nay. Nghe những lời dịu dàng, thanh thú, Vội có những cảm giác mới lạ : Sự sung sướng bỗng bật trong lòng và máu đưa lên mặt nóng bừng hai má.

Sự yên lặng có sức huyền bí làm cho Hiền rùng mình :

- Thôi, đi về chẳng trễ, anh Vội ạ.

Nhưng đến hòn Trống Mái, Hiền không thể không leo lên được. Nàng đứng thẳng người, hai tay cầm dang hai đầu vạt áo khoác cho gió thổi bay phấp phới, đập vào tảng đá rêu mờ xanh. Theo cái ngách trống hồng ở giữa hai sườn đá, luồng gió đều và mạnh. Hiền thở khoan khoái và cảm thấy các thớ thịt như đương hô hấp, sinh sôi nảy nở thêm ra.

Thấy Vội vẫn lững thững đi đi lại lại dưới đồi, Hiền vẫy gọi :

- Anh Vội ?

- Thừa cô ?

- Lên đây chứ !

Vội ngược mắt nhìn Hiền, dáng ngần ngừ :

- Nhưng cô về thôi... kéo tôi.

- Đã có trăng. Thì anh cứ lên đây một tí đã nào.

Vội cười vợ vẫn :

- Vâng, thì lên.

Mặt trời đã lặn hẳn. Phía tây, đám mây tím một lúc một trở nên xanh đen. Phía đông, trăng mọc đã cao. Bóng hai người song song nằm dài trên bệ đá. Hiền ngắm nghía hàng lỗ nhỏ ở dưới gầm tảng, bảo Vội :

- Nước chảy đá mòn, thật đúng. Anh trông, những giọt nước mưa khoét đá trũng xuống thành một hàng lỗ.

Vội cười :

- Thừa cô, không phải nước mưa khoét đâu, chính tôi đục ra đó, đục để đánh ô. Cô coi, hai mươi lỗ đều đặn là hai mươi cửa.

- À ra thế. Ừ mà cũng có lý, nếu nước mưa đục thì sao chỗ khác không có, nhỉ ?

- Vâng, chính thế. Giá còn sớm thì tôi dạy cô đánh ô. Nhưng tôi mệt rồi, cô về thôi.

- Anh sợ ma ?

Vội yên lặng, quay nhìn vào vách đá. Thực ra, Vội chỉ sợ Hiền, sợ đến nỗi không bao giờ dám trái ý nàng.

- Thừa cô, người ta cứ vẽ thế kia để làm gì ?

Vừa nói Vội vừa trở tảng đá, đầy những tên viết tắt hay viết đủ chữ, hoặc bằng sơn trắng, sơn xanh, hoặc dùng thỏi sắt nhọn đục sâu vào đá. Hiền nhớn hàm răng trắng, đáp lại :

- Đó là người ta ký tên để giữ kỷ niệm. Một cặp tình nhân chẳng hạn đến đây chơi, rồi khắc tên vào đó, ý muốn mong cho ái tình của hai người lâu bền với vạn vật.

Mỗi khi Hiền nói giọng văn hoa quá, thì nàng lại không nhịn bật cười được, vì nàng chợt hiểu và nghĩ thầm : «Ai lại đi nói những câu ấy với anh Vội ? »

XVI

Hiền và Vội vừa ở hòn Trống-Mái bước xuống thì đằng trước mặt có người đi tới, đi rất mau, hầu như chạy. Quen nhìn xa, Vội trông thấy trước, bảo Hiền :

- Thừa cô, hình như ông gì... vẫn đi với cô.

- Ông gì ?

Hiền dừng lại, mắt lim dim cố nhận xem ai.

- À ! phải rồi, anh Lưu.

- Vâng, ông Lưu.

Vội vẫn nhớ tên ông bạn của Hiền, nhưng vì không ưa cái tính kiêu hãnh của Lưu, nên Vội không muốn đọc đến. Những lần thấy Lưu đi bên cạnh Hiền, buông câu bông đùa lơ lả, Vội không thể giữ được khỏi chau mày. Nhưng không lần nào chàng dám quên cái thân phận kém hèn của mình, nên hễ Lưu hỏi truyện thì bao giờ chàng cũng ôn tồn lễ phép đáp lại. Biết Lưu sinh trưởng ở nơi quyền quý, chàng vẫn không vì Lưu mà ghét lây tất cả những người giàu sang, nhất trong đám giàu sang ấy lại có «cô Hiền», người mà chàng cho đáng quý, đáng trọng hơn hết mọi ai ở trên đời.

Trong khi Vội suy nghĩ lẫn thẩn, thì Lưu đã tiến đến gần. Chẳng kịp chào hỏi Hiền một câu, chàng cau có vừa thở vừa gắt như mắng :

Bà đương tìm cô. Cô đi đâu mà gần tới chưa về ?

Hiền cười sáng sặc :

- Ô hay ! Anh làm như anh là anh ruột tôi không bằng.

Lưu cũng cười gương :

- Xin lỗi chị. Bà sốt ruột vì đi khắp cả bãi biển không thấy chị đâu, nên bảo tôi tìm hộ. Tôi nói có lẽ chị đi chơi mắng, thì bà càng sợ hãi lắm. Nhưng về sau, tôi đoán chắc chị lên hòn Trống-Mái... Quả thực.

Lưu quay lại, cảm tức trùng trùng nhìn Vội, như muốn tặng cho anh chàng đánh cá mấy cái tát. Vội bẽn lẽn cúi mặt, cử chỉ ấy càng làm cho Lưu ngờ vực rằng anh kia thâm yêu Hiền. Chàng cố trấn tĩnh, nhưng cặp mắt ướt của chàng đỏ ngầu như ném những tia lửa vào Hiền và Vội :

- Chị táo bạo quá, liều lĩnh quá !

- Ô hay ! Có gì là táo bạo liều lĩnh ? Tắm xong đi chơi mát một lúc mà anh bảo táo bạo liều lĩnh, thì anh thực lạ lùng.

Hiền không chút bối rối, sung sướng đứng ngắm nghía, so sánh hai người. Một người, nét mặt không tỏ một ý muốn, một ý nghĩ hơi xa xôi. Còn một người thì hoàn toàn là sự ước mong nóng nẩy, sự ghen tuông tức tối. Nàng mỉm cười, nói một mình : «Sóng biển và bãi cát l»

- Chị bảo gì ?

- Không. Đi về thôi.

Vội hiểu rằng mình là thừa, chấp tay chào, miệng nói lí nhí chẳng ra câu.

- Không, anh phải đưa tôi về chứ.

- Thưa cô đã có ông...

- Ông Lưu à ? Ông Lưu khi nào lại thêm đưa tôi. Tôi thuê anh kia mà !

Lưu lãnh đạm, thọc hai tay vào túi quần, bấu môi khinh bỉ nhìn trời. Rồi chừng muốn cho anh dân chài một bài học, hay để dọa nạt anh ta, Lưu vừa thông thả bước, vừa bảo Hiền :

- Hôm qua ở bãi biển xảy ra một truyện buồn cười quá, chị có biết không ?

Hiền uể oải đáp :

- Không.

- Một anh đánh cá chả biết đùa bỡn gì một người vú em, bị bà chủ là người Pháp bảo chồng bà choảng cho một trận nên thân.

Hiền hỏi :

- Lúc bấy giờ anh có đấy ?

- Có.

- Vậy thì ánh chẳng hảo hơn một tí nào !

- Chị bảo tôi làm gì được ?

- Không làm gì được ? Lại không biết can ngăn không để họ ức hiếp kẻ yếu hay sao ?

Lưu cười :

- Nào người ta có yếu. Với lại cũng đáng kiếp ! Ai bảo cứ chơi trò.

Hiền, giọng khinh bỉ :

- Đùa bỡn một cô vú đầm mà anh bảo là chơi trò. Thực anh chẳng biết tự trọng.

Lưu hiểu rằng câu truyện đi chơi xa, nên vờ cười he hé để đánh trống lảng.

Lần thứ hai, Vội chào, xin về :

- Không, anh phải đến nhà tôi, để tôi lấy tiền trả anh.

- Mai cô cho cũng được.

- Không, tôi không ưng thế, anh phải đưa tôi về đến tận nhà.

Thực ra Hiền sợ phải đi một mình với Lưu trên con đường heo lánh. Nàng tuy có tính hay đùa nghịch táo bạo, nhưng chẳng khi nào nàng quên những sự nghi kỵ. Ý nghĩ ấy thốt nhiên làm nảy ra một ý nghĩ khác : «Ừ sao đối với Vội ta không tưởng đến giữ gìn, như đối với Lưu hay một người vào hạng Lưu ? »

Lưu yên lặng đi bên cạnh Hiền. Chàng đã định bụng không nói một câu, nhưng thấy Hiền luôn luôn hỏi anh đánh cá những điều mà chỉ hai người hiểu với nhau, chàng lại không giữ được bình tĩnh nữa, đột ngột hỏi Vội để phá ngang câu truyện của hai người :

- À, anh Vội, cái người bị tù năm ngoái đã được tha chưa ?

- Người nào thế, anh Lưu ?

- Một người đánh cá trên ghẹo - hơn nữa kia - một người đằm.

Lưu tưởng làm mất thể diện Vội ở trước mặt Hiền, nhưng Hiền hồn nhiên phá lên cười :

- Đã biết ai trên ghẹo ai ? Tôi chẳng tin được rằng một anh đánh cá lại dám cả gan trên ghẹo một người đàn bà Âu châu.

Vội cũng cười, vì không hiểu ý định độc ác của Lưu.

XVII

Hiền vừa thì thầm hát vừa sửa sang những bông hoa hồng, hoa tử vi trong cái bình thủy tinh màu ám khói. Xong, nàng quay lại hỏi mẹ :

- Mẹ ngắm xem có đẹp không ?

- Đẹp lắm !

Bà Hậu âu yếm, dăm dăm nhìn con, mỉm cười, như cố tìm hiểu ý nghĩ của con, ý nghĩ của một cô thiếu nữ đến thì.

Buổi sáng, Hiền đã ngỏ lời xin phép mời các bạn đến dự tiệc trà năm giờ, và nghe nàng kéo violon. Bà Hậu bằng lòng ngay. Bà cho rằng con gái thời nay cần phải quảng giao để kén chọn lấy người chồng xứng đáng. Thấy con đã hai mươi tuổi mà chưa ưng một ai, bà cũng hơi sốt ruột, lo lắng. Vì thế, ở Hanoi, bà thường đặt tiệc thết anh em chị em bạn của con. Trong bọn đến dự tiệc, cố nhiên có mấy sinh viên trường Luật, trường Thuốc, những người năng sản sóc làm thân với Hiền và bà Hậu.

Những buổi ấy có khi trở nên những cuộc hội họp nói chuyện văn chương, khoa học trong một phòng khách thánh. Ai nấy thi nhau tỏ tài để làm cảm động những trái tim vàng, những cặp mắt đen.

- Con đã gửi thiệp mời rồi đấy chứ ?

- Thưa mẹ, đã.

- Con mời những ai ?

- Thưa mẹ, con mời hết thầy những người thường đến nhà ta. Tất cả độ chín, mười người thôi.

- Có Lưu, Liên, Thanh chứ ?

Hiền mỉm cười tinh ranh :

- Thưa mẹ, cố nhiên phải có Lưu, Liên, Thanh.

Rồi nhận ra rằng mình hơi hỗn xược với mẹ, Hiền nói chữa :

- Thưa mẹ, ở Sầm sơn này chẳng mời các anh ấy, còn mời ai ? Có bao nhiêu người mời được, con mời cả, thế là hơn hết, mẹ nhỉ ?

Lúc ấy có tiếng chuông ở cổng. Hiền chạy ra :

- Anh Lưu ! Chào anh, anh vẫn được mạnh ?

- Cảm ơn chị. Còn chị, ngọc thể vẫn được an khang chứ ?

- Cảm ơn anh. Ngọc thể của tôi vẫn được như thường.

Lưu vào phòng khách chào bà Hậu. Bà vui vẻ bảo chàng :

- Ông Lưu đến trước nhất, chắc hôm nay may mắn lắm. '

Lưu cũng cười :

- Thừa cụ, thánh nhân đã dạy : «Ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau».

Hiền lẩm bẩm :

- Nhặt !

Lưu đoán nghe được lời bình phẩm của Hiền, cười, bảo nàng:

- Vâng, kẻ cũng hơi nhặt.

Rồi chàng ngồi yên lặng, ngắm bình hoa đặt trên cái bàn thấp phủ khăn ren. Thấy chàng có vẻ mặt hờn giận, bà Hậu khéo gợi chuyện để có dịp tán tụng chàng : nào hỏi đến việc học, đến các kỳ thi rồi lân la đến nhà cửa, cha mẹ anh em chàng. Lưu tấp tễnh mừng thầm, vì chàng biết rằng khi nào các bà mẹ có con gái kén chồng mà nói với mình những câu truyện thân mật như thế là tất có ý chọn mình vào chỗ « đông sàng ». Vì thế, chàng giở hết tài ngôn luận ra khoe khoang một cách kín đáo, nhún nhường :

- Thừa cụ, con học đã có gì. Được đỗ đầu kỳ thi lên lớp cũng là may.

Bà Hậu toan nâng câu khiêm tốn của Lưu lên thì Hiền đã đỡ lời :

- Thừa me, anh Lưu nói thực đấy...

Thấy mẹ lườm, có ý thâm trách cái tính ngỗ ngược vô lễ của mình, Hiền nói chữa :

- Vì so với các ông luật khoa tiến sĩ, thạc sĩ thì học lực của anh Lưu kể cũng chưa có gì thực... Nhưng người ta tiến sĩ, thạc sĩ, thì rồi mình cũng tiến sĩ, thạc sĩ, phải không, thưa anh ?

Biết rằng một làn không khí lạnh lẽo đương phảng phất trong phòng, Hiền tươi cười đánh trống lảng, vì cũng như các cô thiếu nữ có học, nàng rất tài về khoa nói chuyện :

- Anh Lưu ạ, thạc sĩ nghĩa là cái gì nhỉ ?

- Vâng, tôi cũng tưởng vậy. Sao không dùng chữ giáo sư chuyên môn, có giản dị hơn không ?

XVIII

Nửa giờ sau khách đến đã đông đủ. Bà Hậu, có người mời đánh tổ tôm đã xin lỗi ra đi, để lại trong phòng một bọn thanh niên nam nữ : Bà muốn họ được tự do nói chuyện, không phải quá giữ gìn vì có một bà nhiều tuổi.

Đồng hồ treo đánh mười lăm phút. Ai nấy đưa mắt nhìn quanh một vòng như để thăm bảo nhau rằng đã đông đủ, mà sao chưa thấy bung nước, bung bánh ngọt ra. Chừng chủ nhân cũng hiểu ý nghĩ của cái nhìn yên lặng ấy, nên tươi cười nói :

- Thừa các chị, các anh tha cho sự chậm trễ và thư cho mười phút nữa, vì còn thiếu một anh.

Mọi người lại nhìn nhau :

- Thiếu ai thế, chị ?
- Một nhà thi sĩ, một nhà ăn sĩ.

Một cô, cô Phụng, khôì hài :

- Vị chi hai nhà.
- Không, nghĩa là thi sĩ tức ăn sĩ.

Thanh vẫn có thơ mới đăng trên các báo, muốn tỏ cho mọi người biết rằng mình là thi sĩ :

- Thừa cô, không phải thi sĩ nào cũng là ăn sĩ.

Hiền mỉm một nụ cười thông minh :

- Thưa anh, tôi có dám nói anh đâu, vì tôi biết anh là một nhà thi sĩ của các cô thiếu nữ, một nhà thi sĩ của thể tục, một phù hoa thi sĩ, nghĩa là «un poète mondain ». Còn nhà thi sĩ của tôi tầm thường, bình dị hơn.

Ai nầy phá lên cười :

- Sao mà chị Hiền lắm chữ thế ?

« Giữa lúc ấy, một người nhà quê đi chân không, đầu chụp cái khăn lượt cũ, mình mặc chiếc áo lương dài, rụt rè tiến vào phòng, ngơ ngác, sợ hãi nhìn quanh. Hiền vừa đứng dậy để rót nước chè vào các chén, nên không trông thấy. Nghe tiếng Thanh nói : « Bác kia hỏi gì ? », nàng vội quay mặt lại :

- Kia, anh Vội ! Sao hôm nay nho nhã thế ?

Vội bẽn lẽn cười gượng :

- Thưa cô bảo tôi đến có việc gì thế ạ ?

- Chả có việc gì cả, mời anh đến xơi chén nước, nghe âm nhạc và sau hết bàn luận về văn thơ.

Sự lãnh đạm thối qua tâm hồn làm cho bọn thanh niên đương vui vẻ, nò đùa, bỗng trở nên ủ rũ, buồn rầu, ngồi yên lặng trước những chén nước trà mạn khói ngát hương sen.

- Kia, mời anh Vội ngồi chơi.

- Thưa cô, tôi không dám.

- Không dám gì nữa. Ở đây chị em anh em thân cả đấy mà.

Vừa nói, Hiền vừa đặt hai bàn tay lên vai Vội và ấn chàng ngồi xuống ghế. Bỗng không ai bảo ai, cử tọa đồng thanh phá lên cười vang phòng, hình như cổ luồng điện huyền bí chạy chuyễn đật một ý định từ khối óc nọ sang khối óc kia. Chủ nhân nghiêm trang mời mọi người uống nước. Nhưng ai nấy vẫn cười lớn, thành thử nàng cũng cười theo nốt.

Dịp cười dài có lẽ đã đuổi được sự lãnh đạm : Những câu truyện vui vẻ đã trở lại trong gian phòng sáng sủa. Nhưng Vội vẫn bền lên ngồi cúi mặt nhìn hai bàn chân lấm. Rồi khi thấy người ta vừa cười vừa nói tiếng Pháp với nhau, chàng cho rằng người ta chế nhạo mình, liền đứng dậy xin về.

- Ấy, mời thi sĩ hãy ngồi chơi xơi nước đã.

Vội trân trân nhìn thẳng vào mặt Lưu, không đáp. Hiền biết chàng cảm tức lắm, đến gần thì thăm một câu, khiến chàng lại ngoan ngoãn ngồi xuống. Lưu nói tiếng Pháp bảo mọi người :

- Con khi độc thuần thực của cô Hiền.

Hiền cãi lại cũng bằng tiếng Pháp :

- Con khi độc của tôi khỏe, đẹp hơn hết các anh.

- Nếu bàn về cái đẹp hình thức thì vô cùng. Con chó bông của cô Thi còn đẹp hơn các cô thiếu nữ diễm lệ nhiều.

Biết rằng câu truyện trong phòng khách thính đã ra ngoài giới hạn văn chương nhã nhặn, Hiền nhớ ngay đến địa vị của mình, liền tươi cười bảo Lưu :

- Vâng, anh nói rất đúng, tìm cái đẹp về hình thức thì không bao giờ thấy. Nhưng hãy xin mời các anh, các chị nghĩ đến đĩa bánh ngọt nó đương ngập dài chờ các anh, các chị chiêu cố.

- Xin vâng.

Thanh vừa nhai bánh vừa nói :

- Anh... anh gì ?

- Anh Vội.

- Anh Vội ăn đi chứ, sao lại ngồi thừ ra thế ?

- Chừng thi sĩ nghĩ thơ.

Tiếng cười lại phá lên. Lần thứ hai Vội đứng dậy xin về. Hiền chau mày đưa mắt ra hiệu bảo ngồi xuống, rồi bung một chén nước đưa cho chàng :

- Anh uống chén nước, xong, ngồi nghe tôi kéo violon, kéo nhị tây nhé ?

Ai nấy reo mừng :

- Phải đấy, chị Hiền kéo nhị tây !

Hiền không để nài đến hai lần, cầm đàn dạo qua mấy tiếng, rồi kéo luôn một bài theo điệu Tango : « Un jour loin de toi ».

Một tràng vỗ tay, trong khi Vội nhón nhác trở mắt nhìn, không hiểu. Lưu phỉnh một câu :

- Tài âm nhạc của chị Hiền đáng vào Conservatoire. Nhưng chị vừa đàn vừa hát thì còn thú hơn.

Hiền mỉm cười ngả đầu nói :

- Hân hạnh cho tôi lắm lắm.

Rồi nàng vừa cầm đàn dùng ngón tay cái gảy đoạn điệp điệu vừa ca :

Một ngày, em xa anh là một ngày em buồn tênh

Như linh hồn muốn bay bổng trên đám mây mờ...

Một ngày, em xa anh là một ngày em buồn tênh,

Ngồi một mình em thổn thức như anh đang chờ.

Này em còn nhớ những khi cùng ngồi

Dưới cây, cùng nô, dưới trăng, truyện trò.

Thật một ngày, em xa anh, là một ngày em buồn tênh.

Tình yêu nhau không còn chi êm ái cho bằng.

Tiếng vỗ tay xen với tiếng cười :

- Chị dịch ra quốc âm đấy à ?

- Không, bài dịch của ông Ein Tag Ohne.

- Tên gì mà dữ dội thế ?

- Có lẽ một người Tàu.

Lần thứ ba Vội đứng dậy xin về. Thấy chàng khổ sở quá như muốn khóc, Hiền không nỡ giữ nữa :

- Vậy anh về nhé. Bây giờ đã nghe đàn rồi thì về được.

Lưu nói đùa :

- Anh nên lấy phần vài cái bánh.

Vội chào Hiền rồi cầm đầu đi thẳng. Ra tới cổng, chàng còn nghe rõ tiếng cười mai mĩa đuổi theo, mà trong đó có lẫn cả tiếng cười của Hiền. Vội chau mày lắm bẫm nói một mình.

XIX

Vội lững thững đi ra phía biển, đến ngồi ở một cái mảng nát, tay chống cằm, đắm đắm nhìn phương xa.

Những người tắm về đã gần hết. Mà dân chài đều đã chở mảng đi thả lưới. Cánh buồm từng đàn lấm chấm điểm lên nền trời xanh nhạt những nét đen, hoạt động khi ở gần bờ và đứng im tắp khi ra ngoài khơi.

Vội mơ màng tưởng mình đương ngồi trên một cái mảng ấy và đương cùng anh em làm việc.

- Kia anh Vội !

Vội giật nẩy mình ngừng đầu lên. Vợ Canh, người em họ Vội, mỉm cười đứng nhìn chàng :

- Anh không đi nghề ?

- Không.

- Mà anh mặc quần áo chững chạc lắm nhỉ. Ý chừng anh đi ăn cỗ ở đâu về ?

- Không.

Câu hỏi làm cho Vội chau mày, khó chịu, vì chàng lại nhớ tới bữa tiệc bánh ở nhà Hiền. Chàng nghĩ thầm : « Có lẽ họ đương cười đùa, cô Hiền đương kéo nhị. Mà chắc hẳn họ đương chế riễu mình ». Vội cảm tức lầu nhàu nguyên rửa.

- Anh bảo gì cơ ?

- Không.

Thấy Vội mát lời quá, người đàn bà chào, rồi đi thẳng.

Vội ngồi cố lắng hết tinh thần, xem tiếng đàn của Hiền có thoảng được đến tai không. Nhưng chàng chỉ nghe thấy tiếng sóng biển âm âm, dữ dội. Cái vạt áo lưng buột cúc, bị gió thổi mạnh bay tạt ngang quần vào cái nạng. Vội cởi phắt ra khoác ở cánh tay, rồi đứng dậy đi về.

Bỗng có tiếng cười ròn rã ở gần đấy.

Lúc bấy giờ trời đã nhá nhem tối, nên Vội không trông rõ là ai. Nhưng nghe những câu truyện ồn ào, theo gió bay tới, chàng cũng đoán được rằng bọn kia rất đông.

Vội chỉ kịp chạy lại ẩn ở đằng lái cái mành đặt gác lên trên chiếc chổng cao : Gần mười người tới tấp đi qua, tranh nhau cười nói huyền thiên. Vội nhận rõ tiếng Hiền và tiếng Lưu. Và nghĩ thầm : «Chắc thế nào họ cũng nói truyện mình ».

Chàng đã toan gọi Hiền, nhưng lại sợ hãi, rụt rè không dám. Rồi chờ cho bọn kia đi khuất, chàng rẽ lên đường về nhà.

XX

Hơn một giờ sau, Hiền cùng bạn bè vẫn còn đi chơi ngoài bãi biển.

Trời đã tối hẳn vì là một đêm hạ tuần, và mãi chín mười giờ trăng mới mọc. Rặng đèn điện trên đường cao chiếu ánh xuống những đợt sóng thành những hình trạng rất lạ lùng : Có lúc trông giống một cái tàu bằng kim cương chạy ngang một quãng dài theo ven bờ, rồi vụt biến vào trong đêm tối, chìm đắm xuống đáy biển đen. Có lúc trông giống một đàn quái vật vây sát lân tinh. Chúng gầm hét đuổi nhau, nuốt nhau, biến đi, hiện ra mãi mãi không cùng.

Hiền lặng lẽ ngắm cái hiện tượng biến cải trong giây lát mà tưởng như đứng trước một cảnh mộng ảo thần tiên.

Bên tai nàng, Lưu thì thầm nhảm bài « Un jour loin de toi » :

Một ngày, em xa anh

Là một ngày em buồn tênh.

Với cái nghĩa lãng mạn của câu ca, bao nhiêu thi vị của cảnh sóng biển ban đêm càng tăng lên. Hiền ngây ngất mê man, sung sướng cất tiếng hát một bài ca Pháp.

Giọng nàng cao và trong. Tiếng sóng trầm và đục như tiếng cây hồ lớn gảy chen nhịp hát.

Dứt lời ca, tiếng ngân còn như kéo dài qua những tiếng vỗ tay.

Đôi đèn ô tô từ trên đường cao chiếu ánh sáng xuống biển làm cho những lớp sóng vọt hiện rõ ra như lúc ban ngày. Và trong một giây, mất hết cái hình ảnh huyền diệu. Hiền cũng vụt tỉnh giấc mộng yêu đương. Lặng tai nghe mấy người bạn bình phẩm về tính chất ngây thơ, đàn độn của Vội, nàng chỉ mỉm cười.

Bây giờ có lẽ đã gần chín giờ, vì đèn nhà khách sạn đã tắt. Mọi người chia tay, ai về nhà nấy. Lưu bảo Hiền :

- Tôi xin đưa cô về.

- Cảm ơn anh. Kể thì tôi đi một mình cũng chẳng ai bắt nạt nổi, nhưng anh đã có lòng tốt muốn hộ vệ, tôi quả không dám từ chối.

Đi được một quãng, Lưu ngập ngừng nói :

- Thưa cô...

Hiền nghe chữ cô đã hơi lạ tai, vì lâu nay Lưu chỉ kêu nàng là chị. Nhưng lần này nàng chẳng hiểu sao, không những nàng không muốn cự lại bạn, mà nàng còn nhận ra rằng tiếng cô dịu dàng êm ái hơn tiếng chị.

Anh bảo gì ?

- Thưa cô...

Lưu định tìm những lời âu yếm kín đáo để gợi tình yêu trong lòng cô thiếu nữ, nhưng thốt nhiên luống cuống, chàng chẳng biết bắt đầu ra sao.

- Cô ở Sầm-sơn lâu ngày đã thấy chán chưa ?

- Thưa anh, chán thì chưa chán, nhưng cũng sắp phải về Hà-nội thôi.

Lưu có vẻ hốt hoảng :

- Cô sắp về Hà-nội ?

- Vâng, tôi sắp về Hà-nội, nghĩa là me tôi muốn về.

- Để cụ về, cô ở ngoài này một mình cũng được chứ gì ?

Biết rằng mình vừa nói một câu vô lý, Lưu cười the thé, tiếp luôn :

- Nhưng chắc cụ chẳng cho phép.

Hiền vẫn lặng thinh nhìn những đợt sóng trắng xóa đua nhau trên mặt biển tối đen.

- Cô về thì Sầm-son vắng ngắt, buồn tênh :

Hiền bật cười, hát :

Một ngày em xa anh

Là một ngày em buồn tênh.

Lưu đương hí hửng mừng thầm, đi sát vào người Hiền, thì Hiền lại nói :

- Sao mà chữ buồn tênh nghe nó ngớ ngẩn buồn tẻ thế, nó cũng buồn tẻ như ý nghĩ của anh. Vâng, sao vắng mặt em, Sầm-son lại buồn tênh được ?

Lưu không để ý đến câu nói của Hiền. Chàng chỉ nhận thấy chữ «em» lần đầu thốt ra ở miệng người mình yêu, nghe thấm thía đến tận tâm hồn, khiến một lúc lâu chàng yên lặng, mơ màng, sung sướng...

Bỗng Hiền trở tay bảo chàng :

- Kia anh trông, đẹp không ?

Một đám mây đen viền vàng chói giải ngang trên làn nước, và chiếu lên mặt biển một vết dài ánh sáng lặn tăn chạy thẳng từ chân trời.

Hai người dừng bước đứng chờ xem trăng lên. Nhưng Hiền vừa quay hỏi Lưu một câu, thì một cảm giác là lạ làm cho nàng rung mình ngoảnh trông lại : Trăng nửa vành đã ló trên đám mây và cao hơn mặt biển đến một sải. Ánh sáng hình như chạy lan rộng mãi ra, và về một vạch vàng bóng từ đầu nọ đến đầu kia làn nước, ở nơi trời biển gặp nhau.

Hiền liếc mắt nhìn Lưu, cảm thấy Lưu đẹp lên bội phần và đương mỉm cười âu yếm nhìn mình.

Sự yên lặng làm cho nàng sợ hãi, và vội tìm câu nói, để khỏi nghĩ liên miên :

- Anh Lưu ạ, đã nhiều lần tôi chờ xem trăng lên, mà chưa lần nào tôi trông thấy trăng đương mọc. Thấy ánh sáng tỏa ra, rồi vụt một cái, chẳng biết từ đâu nhảy vọt lên, trăng đã cách mặt nước đến mấy thước.

Lưu cười, nịnh khéo một câu :

- Văn sĩ tả cảnh trăng mọc đúng lắm. Nhưng văn sĩ chỉ quên mỗi một điều là ban đêm ở chân trời thường có mây. Trăng phải vượt qua đám mây, vì thế lúc ta trông thấy thì lên đã cao. Chỉ có thế.

Hiền suy nghĩ :

- Có lẽ thế. Nhưng tôi không phải là văn sĩ đâu, anh đừng quở quang, đại dột. À, anh Lưu, anh có biết vì sao tôi gọi anh Vội là thi sĩ không ?

Nghe Hiền đọc đến tên Vội, Lưu sa sầm nét mặt, lạnh lùng đáp :

- Thừa cô, không.

- Bữa nọ, cũng cảnh sáng trăng, nhưng trăng tròn kia, anh ấy bảo tôi rằng bàn chân đặt trên cát ướt, như in xuống đầy những vết dát bạc sáng loáng.

Vừa nói, nàng vừa bước :

- Đây này, anh coi có đúng thế không ? Thực là : Gót vàng lững lững... lững lững gì nữa nhỉ ?

Lưu đọc tiếp :

- Bên làn nước... trong.

Hiền cười :

- Trong thì cũng chẳng trong gì !

Thấy Hiền rẽ vào phố, Lưu hỏi :

- Cô về ?
- Anh chóng quên nhỉ. Anh hứa đưa tôi về nhà kia mà !
- Nhưng đêm trăng đẹp lắm, về làm gì vội ?
- Khuya rồi, phải về chứ.

Hiền rảo bước. Từ nãy Lưu vẫn theo đuổi một ý nghĩ : Chàng muốn biết Hiền có năng đi chơi ngắm trăng với Vội không và nàng đi một mình hay đi với mẹ. Khi lên đến đường, chàng đánh bạo hỏi :

- Cụ với cô thích ngắm cảnh trăng lắm, phải không ?
- Cũng chẳng thích lắm.
- Đêm hôm nọ tôi gặp cô đi với anh Vội.
- Thế à ?
- Hình như có cả cụ nữa thì phải.
- Hình như thế.

Đến cổng, Hiền giơ tay bắt tay Lưu :

- Cảm ơn anh, thôi anh về nhé.

Tiếng bà Hậu ở trong nhà :

- Hiền đã về đấy à ?

- Thưa mẹ, vâng.
- Sao con đi chơi khuya thế ? Ai đưa con về đây ?
- Thưa mẹ, anh Vội đấy ạ.

Lưu nghe Hiền nói dối mẹ, khắp khởi mừng thầm. Vì chàng chắc chắn rằng trong hai người, chỉ mình chàng là đáng kể, đáng sợ. Chàng có biết đâu rằng vì bà Hậu ngờ vực chàng ranh quái, nên Hiền phải nói dối để yên lòng mẹ mà thôi, chứ nàng chẳng có ý gì khác.

XXI

Vòi đứng trước cổng nhà bà Hậu, ghé mắt nhòm qua hàng chần song xem có ai qua lại trong sân để gọi, nhưng chờ mãi chẳng gặp một người nào. Mọi khi mang trứng, mang gà đến bán, Vòi chỉ việc rao : «Bà có mua trứng mua gà không ? » là cô Hiền ra ngay mở cổng. Lần này Vòi không ban chác gì, nên do dự, sợ hãi.

Hai, ba lần nó lảng đi rồi lại quay đến chỗ cũ, vẻ mặt băn khoăn mong đợi. Cũng có lúc nó mỉm một nụ cười vờ vẩn, nhưng rất có duyên, đưa tay lên vuốt mái tóc đen hay cúi xuống kéo thẳng cái thắt lưng quan lục.

Năm nay Vòi mười lăm tuổi, và tuy phải làm việc nhiều và sớm quá nên thân thể hơi lùn, nhưng người rất đậm đà, dễ coi. Nhất đôi mắt sáng và to lại càng làm tôn vẻ thông minh lanh lợi của cô gái quê mới lớn.

Vòi đương vân về cái hoa bìm bìm, đứng suy nghĩ, thì một người vận tây đến cổng kéo chuông. Hiền chạy ra :

- Ô, anh Lưu, anh đến sớm nhỉ ?

Lưu cười :

- Tôi đến rủ cô ra bãi biển chơi mát. Trời đẹp lắm.

Rồi chàng quay lại trở Vòi :

- Có con bé này hình như muốn hỏi cô điều gì.

Hiền mở cổng nhìn sang bên :

- Kia, Vòi đây à ? Hỏi gì thế, em ?

Vòi rụt rè tiến đến gần :

- Thưa cô... cháu đến xin cô mấy viên thuốc.

- Thuốc gì kia, em ?

- Cháu cũng chả biết thuốc gì. Anh háu ốm, hai hôm nay chẳng chịu ăn cơm. Tối hôm qua mẹ cháu dặn cháu lên xin cô vài

viên thuốc.

- Anh Vòi ốm ?

Thấy Hiền buồn rầu ngẫm nghĩ, Lưu phì cười :

- Mà xin thuốc mà không nói anh mà ốm bệnh gì thì còn biết chữa ra làm sao ?

Hiền ôn tồn bảo Vòi :

- Được, em cứ về, rồi tôi đem thuốc đến cho.

Vòi ngần ngừ vì không nghe rõ câu Hiền nói. Và không khi nào nó dám ngờ rằng cô Hiền lại thân đến thăm anh nó :

- Thưa cô, cháu về tay không, sợ mẹ cháu mắng. Hay cô cứ cho cháu... thứ thuốc hôm xưa ấy mà.

Hiền mỉm cười :

- Không được. Em sốt thì mới dùng thuốc ấy, chứ anh Vòi biết có sốt không ?

Vòi đáp liêu :

- Anh cháu cũng sốt.

- Vậy em đừng chờ đấy nhé.

Hiền chạy vào trong nhà lấy ống thuốc ký ninh đưa cho Vòi và dặn chỉ nên dùng mỗi lần một viên thôi. Vòi đỡ lấy, ngớ ngẩn nói :

- Cô cho anh cháu tất cả.

- Ừ, tất cả. Nhưng chớ dùng tất cả một lúc nhé. Uống như thế sẽ hóa điên đấy.

Vòi cười láu lỉnh :

- Vâng, cháu xin nhớ kỹ.

Đoạn nó chấp tay chào, rồi sung sướng cầm đầu chạy. Hiền ngây người đứng nhìn theo.

Không thấy Hiền lưu ý đến mình, Lưu ngắt một bông hoa tai, xé vụn từng cánh, miệng huýt sáo một bài ca Pháp.

- Chết, quên ! Xin lỗi anh nhé.

Lưu cố giữ nét mặt thản nhiên, nhưng giọng vẫn nghiêm đầy vẻ tức giận :

- Có gì mà cô phải xin lỗi !

Rồi chàng cười gượng, tiếp luôn một câu nói đùa :

- Bà lang kia đấy, nhưng chẳng biết có bầm không ?

Hiền không đáp. Nàng đương mãi theo đuổi những ý nghĩ miên man.

Đã bốn hôm nay, nàng không gặp Vội. Mà hình như nàng quên hẳn rằng ở Sầm-sơn có một anh đánh cá tên là Vội. Chiều chiều nàng ra tắm, sáng sáng nàng ra dạo mát trên bãi cát, những người kéo lưới không hề nhắc nàng nhớ đến hình ảnh anh chàng trắng kiện, đẹp trai.

Vì bên nàng lúc nào cũng có đám bạn khuê các phong lưu, nhất là có Lưu, người đã làm cho nàng bắt đầu cảm động, trái tim nàng bắt đầu đập mạnh ngay từ hôm cùng nàng nói chuyện trong một cảnh nhuộm toàn màu yêu đương của một buổi tối trăng mờ, biển réo.

- Cô nghĩ gì mà thờ thần cả người ra thế ?

Không thấy Hiền trả lời, Lưu giận đi thẳng vào trong nhà chào bà Hậu, rồi ngồi tiếp chuyện bà, để mặc Hiền đứng nghĩ vơ vẩn ở ngoài cổng.

Hiền cố nhớ lại những sự đã xảy ra và tự trách thầm : « Vô tình ta đã phạm một tội ác, là mời Vội đến dự tiệc trà ». Hiền cho rằng Vội ốm chỉ vì đã bị người ta chế riễu.

Sức tưởng tượng của nàng tả Vội ra một người biết tự trọng như bọn trí thức. Và nàng nhận thấy bạn nàng và nàng là một lũ tàn ác đem một trái tim ngây thơ, thành thực ra làm trò đùa. Vẫn biết mời Vội đến dự tiệc, nàng không có ý muốn trêu ghẹo, mà chỉ cốt tỏ cho bạn hữu nàng hiểu rằng nàng không hề phân đẳng cấp. Nhưng đó chỉ là một sự vụng về : Nhốt Vội vào trong phòng khách thì có khác gì nhốt vào trong lồng một con chim đang bay nhảy tự do ngoài không khí.

Hiện mơ màng như thấy Vội hiện ra ở trước mặt với tấm thân cân đối nở nang, nhưng tấm thân ấy không làm rung động được lòng nàng như trước nữa. Và nàng nghĩ thầm : Cái đẹp về hình thức, khó cảm được trái tim một người có trí thức, nếu cái đẹp hình thức ấy không chứa một tâm hồn tương đương.

Nhưng Hiện liên miên nghĩ tiếp luôn : «Biết thế nào là tương đương ? Tâm hồn không hẳn là trí thức. Có trí thức mà gian trá, lừa dối, tàn ác, không bằng có một tâm hồn ngây thơ, thô lỗ mà thành thực. »

Nàng nhận thấy Vội đứng riêng ra một xã hội, khác hẳn với cái xã hội nàng đang sống, cái xã hội chỉ nghĩ đến dùng trí thức để che đậy một tâm hồn có khi xấu xa, dè hèn.

«Ừ, đã biết đâu rằng anh Lưu cảm về trí thức, và tâm hồn mình, hay chỉ cảm về cái tài sản của nhà mình ? Còn một người như Vội, nếu yêu ai thì chắc chắn là yêu thành thực, không bao giờ biết mơ ước những sự xa xôi.»

Sẵn có một nền học vấn lãng mạn, Hiện bài trí rất mau ra một cuộc đời đầy đủ, êm đềm : Hai vợ chồng cùng đẹp, khỏe, chỉ biết yêu nhau và làm việc bằng chân tay.

Và nàng cảm thấy rằng không những Vội biết yêu mà có lẽ Vội còn yêu tha thiết, yêu đậm thắm hơn mọi người thường : « Ủ, anh ta ồm, biết đâu không phải vì say mê, nhớ tiếc một cô thiếu nữ mà anh ta nhận biết hơi muộn rằng mình không thể yêu được, mà anh ta coi như đã sắp lọt vào tay một người khác xứng đáng hơn anh ta. Cô thiếu nữ ấy là ta.»

Hiền mỉm cười, nụ cười tự phụ của cô thiếu nữ đã làm cho nhiều anh choáng váng, tê mê vì trí thức và nhan sắc của mình.

- Anh Lưu !

Nghe Hiền gọi Lưu vội chạy ra :

- Cô truyền !

Hiền cười :

- Anh cứ dạy quá lời thế. Ta ra bãi biển chơi mát đi ?

Lưu vui vẻ :

- Xin vâng.

Bà Hậu gọi Hiền bảo thông thả ăn sáng, chờ bà cùng đi chơi với, nhưng nàng mời mẹ cứ ăn trước. Bà mỉm cười âu yếm bảo Lưu :

- Cũng được. Cậu Lưu đưa em về ngay nhé ?

- Bẩm vâng.

Bà Hậu biết rằng Lưu thành thực muốn làm rể bà, nên bà thôi không nghi kỵ nữa. Hơn thế, bà muốn hai người năng được gần nhau để hiểu nhau, quý trọng nhau, và để sau này con bà khỏi phải phàn nàn rằng bà đã ép lấy người chồng mà nàng không thuận.

XXII

Thấy Lưu rẽ về bên tay trái, Hiền gọi :

- Phía này, anh Lưu.

- Ra biển kia mà !

- Thì anh cứ đi với tôi.

Hiền, vẻ mặt cau có và quả quyết, Lưu hiểu rằng những lúc ấy mà làm trái ý nàng thì không có lợi gì, nên lẳng lặng đi theo, không hỏi không nói một lời.

Gần đến con đường rẽ sang nhà bưu điện, Hiền gặp Phụng liền rủ cùng đi chơi. Cô kia nhận lời ngay.

- Nhưng đi đâu thế chị ?

Hiền thản nhiên đáp :

- Đến thăm anh Vội.

Lưu mắt tròn trừng :

- Đến nhà Vội ?

- Vâng.

Phụng suy nghĩ, cố nhớ lại :

- Anh Vội ? Có phải cái anh đánh cá đến dự tiệc hôm nào không ?

- Phải đấy, chị ạ. Anh ấy ốm.

Lưu tìm được một câu can ngăn :

- Biết anh ta mắc bệnh gì mà cô dám đến thăm ? Nhớ anh ta bị thổ tả, ho lao hay sốt rét thương hàn, thì có lây chết không ?

Hiền lãnh đạm :

- Anh đừng đi nữa là hơn hết. Cả chị Phụng cũng vậy, nếu sợ lây thì xin ở lại, tôi đi một mình. Tôi, tôi biết anh Vội không mắc những bệnh nguy hiểm ấy.

Rồi nàng biểu lộ lòng tàn ác của nàng bằng một câu bí mật đầy những nghĩa mờ ám :

- Mà anh ấy mắc bệnh gì, có lẽ tôi cũng đoán ra được.

Nàng muốn nói Vội ốm tương tự nàng, nhưng Lưu không hiểu, cho rằng nàng đã một mình lên đến thăm anh ta rồi.

- Vậy anh nhất định không đi ?

Lưu cười gượng :

Cô nóng quá. Cô còn chẳng sợ lây, nữa là tôi thân danh một nam nhi đồng cảm.

Hiền vẫn còn căm tức, và chẳng hiểu sao, nàng cảm thấy nàng ghét Lưu về đủ các phương diện. Nàng dúi đôi mày nhìn đi nơi khác, và bật lên tiếng cười the thé chua chát, cay độc lạ lùng :

- Đi thì đi, không đi thì thôi, làm gì mà phải giở những thân danh nam nhi đồng cảm ra như thế, nghe nó có vẻ...

Nàng toan nói có vẻ tuồng, nhưng kìm ngay được, vì nàng kịp nhận ra rằng mình tàn nhẫn quá.

Từ đó ba người yên lặng đi bên cạnh nhau không ai nói với ai, mãi lúc leo hết con đường giốc lên núi, Lưu mới đứng lại thở và bảo hai cô thiếu nữ :

- Các cô trèo khỏe quá !

Phụng tự phụ, mỉm cười :

- Chuyện !

Hiền hỏi :

- Thế nào ! anh đã mệt rồi sao ? Vậy cái «dỡng cảm nam nhi» của anh, anh cất đâu không đem ra mà dùng ?

Lưu bàn ngồi nghỉ một lát để ngắm cảnh, nhưng Hiền nóng ruột muốn biết ngay bệnh trạng của Vội ra sao, nên bảo chàng :

- Chịu khó một tí nữa, sắp tới rồi. Đó cũng là cách tập thể thao. Anh phải biết, ngày nào chúng tôi cũng tập chạy, tập đi ít ra trong một giờ đồng hồ, phải không chị Phụng ?

Xấu hổ với hai cô bạn gái, Lưu đứng dậy đi liền.

Ngắm họ, chàng nhận thấy sự liên lạc nhịp nhàng của tấm thân dịu dàng uyển chuyển với cái sức mạnh của gân cốt luyện tập công phu. Và chàng hiểu rằng thời nay không còn là thời chia hản ra bên đàn ông mạnh mẽ và bên đàn bà yếu đuối nữa. Chàng nghĩ thầm : « Ta sống ở thế kỷ trọng chủ nghĩa cá nhân, nhưng muốn chủ nghĩa cá nhân hoàn toàn đắc thắng thì không gì bằng làm sao cho nam, nữ bình đẳng về hết các phương diện.

Mà những chữ «phái yếu, phái khỏe» còn phải nói đến, dùng đến một cách đích đáng thì chưa thể bình đẳng được.

Nhìn hai người bạn gái chàng tự hỏi : «Họ với mình thì ai thuộc phái khỏe và ai thuộc phái yếu ? »

Vấn đề phụ nữ rõ rệt hiện ra trước mắt chàng, hiện ra thành thịt, thành xương, cái vấn đề mà trước kia chàng cho rằng chỉ ở trong lý tưởng, vì chàng mới đọc những lời bàn tán khô khan, lơ mờ, kiêu cách đăng trên các báo chí, chứ không bao giờ chịu nghĩ đến một cách thiết thực như hôm nay.

XXIII

Hiền đưa Phụng và Lưu đi thẳng vào nhà Vội như chủ dẫn khách vậy. Con chó trắng, đã quen với cô thiếu nữ thường vuốt ve nó, lại gần vẫy đuôi và mừng quýnh kêu rít lên. Hiền cất tiếng gọi. Tức thì, bác Bật đương rửa rau ở sân, vút phịch cái rổ xuống đất chạy ra.

Cảnh tượng quá thân mật ấy làm cho Lưu tức giận, mặt hơi tái đi. Chàng đứng im trùng trùng nhìn hết chỗ nọ, chỗ kia, tỏ vẻ khinh bỉ.

Bác Bật vừa lau tay ướt vào vạt áo, vừa vui mừng nói :

- Trời ơi, quý hóa quá ! Xin rước cô, xin rước thầy cùng hai cô vào chơi.

Hiền hỏi :

- Anh Vội ốm ra sao thế, bác ?

- Vâng, cháu ốm. Sao cô biết cháu ốm mà đến hỏi thăm ?

Thì ra Vội nói dối rằng mẹ sai lên xin thuốc. Nhưng nói dối như thế để làm gì ? Hay Vội láu lỉnh, ranh mãnh định có mục đích quỷ quái chi đây. Hiền ngờ vực, nhưng chỉ mỉm cười đáp lại bác Bật :

- À, tôi gặp cái Vội, hỏi thăm mới biết. Tôi có gửi nó cầm về cho anh Vội một ống thuốc sốt, chẳng hay nó đã đưa cho anh ấy uống chưa ?

Thưa cô, nó chưa về. Chừng nó còn chạy ra chợ.

Hiền và Phụng bước lên thêm. Còn Lưu thì đứng ngoài sân chấp tay sau lưng chửi môi huýt sáo làm ra bộ thản nhiên lãnh đạm, nhưng bao vẻ giận dữ căm hờn vẽ rành rành trên nét mặt.

- Mời thầy vào trong nhà ngồi chơi xơi nước.

- Được, mặc tôi.

Bác Bật kéo vội chiếc chiếu mới, gác trên cái đá gỗ treo ở hiên, rồi đến phản vừa giải trùm lên chiếu rách vừa mời :

- Xin rước thầy với hai cô ngồi chơi tạm.

- Được, bác đưa chúng tôi vào thăm bệnh anh Vội đã.

Hiền và Phụng lách vào trong gian nhà kín mít, tối om. Vội nghe rõ tiếng Hiền, vội đứng xuống đất chấp tay chào :

- Lạ cô ạ. Mẹ ơi, chồng họ con cái phen nửa cho sáng một tí, chứ chẳng nhìn rõ gì sót.

Tiếng Hiền đáp :

- Được, anh cứ nằm nghỉ. Anh sao thế ?

- Thưa cô, tôi cũng cảm qua loa.

Vội biết có một cô đi với Hiền, nhưng chưa rõ là ai. Mỗi lúc bác Bật chống cao cái phen lên, chàng mới kịp nhận ra được là một cô dự tiệc trà bữa nọ. Chàng sa sầm ngay nét mặt, vì cái cảnh tượng trong phòng khách nhà Hiền với tiếng đàn réo rắt, với tiếng cười nói mĩa mai đã luôn mấy hôm ám ảnh chàng, nay lại hiện ra.

- Kìa, anh không nằm nghỉ ? Sao lại dậy thế ?

- Thừa cô, cứ để mặc tôi ạ. Tôi đỡ nhiều rồi.

Câu nói thành thực, thật thà của anh đánh cá chất phác, Hiền nghe như có ngụ ý nghĩa tình tứ, cảm động, vì nàng hiểu câu nói của Vội ra : « Tôi đỡ nhiều rồi, vì cô đã hạ cố đến thăm tôi ». Nàng mỉm cười sung sướng, ghé vào tai Phụng thì thầm :

- Chị coi, người nhà quê chẳng biết tán là gì ?

Phụng ngơ ngác không hiểu tán ở chỗ nào. Vội thì cho là hai cô kia chế riễu mình nên thở dài ngồi xuống phản, hai tay ôm đầu. Hiền tưởng Vội mệt lắm, lại bên đặt bàn tay lên trán :

- Đầu anh nóng lắm, phải nằm xuống mà nghỉ chứ.

Rồi thấy Vội vẫn ngồi, nàng nói tiếp :

- Nằm xuống. Bảo ngoan chẳng tôi giận.

Bàn tay cô thiếu nữ vừa thơm tho, vừa mát rượi, lại thêm giọng cô nói dịu dàng êm ái, khiến anh nhà quê, choáng váng mê man như mất linh hồn, thong thả nghiêng mình xuống phản.

Lúc ấy, Lưu sốt ruột đã theo vào. Chàng mắt môi trợn mắt đứng nhìn, rồi bước thẳng đến gần Hiền, khẽ nói :

- Về thôi, chẳng ở nhà cụ mong đợi.

Nhưng Hiền vẫn cúi xuống bảo Vội :

- Anh nằm nghỉ, lát nữa Vội nó đem thuốc về, anh uống một viên sẽ khỏi ngay.

Bác Bật mời ba người ra phần ngoài hiên xới nước. Hiền và Phụng nhận lời bưng cái bát sành mẻ đựng nước trà tươi nóng uống xì xụp có vẻ ngon lành lắm. Còn Lưu thì hai tay thọc túi quần đi đi lại lại ngoài sân, và kêu luôn miệng :

- Mùi gì tanh quá !

Bác Bật ở trong nhà chạy ra đáp :

- Thừa thầy, mùi lưới phơi ở kia đấy. Thừa thầy, con nhà chài lưới thì sạch sẽ làm sao được ?

Rồi bác vừa cười vừa nói tiếp :

- Thừa thầy với hai cô, có tanh thế mới có cơm ăn.

Hiền lấy làm khó chịu về tính nết Lưu, nói chọc tức một câu :

- Phải, cũng như sau này anh Lưu ra làm trạng sư, người ta càng hay kiện cáo nhau, anh càng có nhiều tiền tiêu.

Bác Bật chẳng hiểu gì, cũng đáp liêu :

- Vâng, chính thế, thừa thầy, thừa hai cô, buổi nay khó kiếm ăn lắm, một đồng bạc cả ngày xưa, ngày nay chỉ bán được năm, sáu hào thôi.

XXIV

Lưu, nghe câu nói thản nhiên của người đàn bà, càng cảm giận, nhưng chàng vừa nghĩ ra được một kế, vội tươi ngay nét mặt, bảo Phụng :

- Để cô Hiền ngồi đây, cô Phụng với tôi ra bãi bể chơi đi.

Chàng tưởng trêu tức Hiền, nhưng Hiền vui vẻ bảo Phụng :

- Phải đấy, chị ra đó chơi mát, bãi xóm Sơn đẹp lắm, tôi đã tắm vài lần.

- Thôi, chờ chị cùng đi cả.

- Thì hai người cứ đi trước, tôi sẽ ra sau.

Phụng xưa nay vẫn ghen với Hiền được Lưu luyện ái và coi như người vợ chưa cưới. Nàng cho rằng nàng giàu có, xinh đẹp chẳng kém gì Hiền, thì sao nàng lại không xứng đáng làm vợ Lưu. Lưu không để ý đến nàng chỉ vì chưa có dịp nào được truyện trò thân mật với nàng mà thôi. Phải biết rõ tâm hồn nhau mới thành thực yêu nhau được. Vì thế, nàng nhận lời, đứng dậy cùng Lưu đi liền.

Nhưng đó chỉ là một mưu kế Lưu dùng để gọi lòng ghen của Hiền. Chàng vẫn kiêu căng tự cho mình là một người chồng mộng tưởng của các cô tân thời. Chẳng thế mà tiệc trà nào, bọn họ cũng phải mời chàng cho bằng được : Cái ý nghĩ âm thầm ở đây trái tim các cô thiếu nữ kén chồng cùng các bà mẹ kén rể, chàng tự hào rằng chàng đọc được vanh vách.

Ra tới bãi biển, thấy Lưu buồn rầu nghĩ ngợi, Phụng se sẽ bảo chàng :

Chị Hiền cũng hơi lố, anh Lưu nhỉ ?

- Thừa cô, có thể.

- Ai lại đến thăm một anh đánh cá ốm bao giờ.

Không thấy Lưu trả lời, Phụng nói tiếp :

- Chẳng còn nghĩ đến thể diện, thể diện gì nữa ! Chẳng còn sợ những lời dị nghị của công chúng nữa !

Nghe Phụng nói xấu bạn, Lưu đã hơi cáu :

- Cô tính lời dị nghị của công chúng thì phỏng đáng kể vào đâu ?

- Vẫn biết thế, nhưng nhớ ra...

- Nhớ ra sao ?

Phụng muốn Lưu hiểu ngầm câu nói đầy nọc độc của mình, nên mỉm cười vờ chữa :

- Không, chẳng sao cả. Chết chưa ! em quên hẳn rằng chị Hiền là vị hôn thê của anh.

Lưu dần từng tiếng :

- Thừa cô, thế thì cô làm to. Cô Hiền chỉ là một người bạn rất đáng kính của tôi, cũng như cô, cô Thi, cô Lan và hết thảy các cô thiếu nữ khác mà tôi có hân hạnh được quen biết.

Phụng tỉnh ranh nhìn Lưu :

- Thì ra thế. Tôi lại cứ tưởng...

Lưu ngắt lời :

- Thưa cô, không bao giờ nên tưởng.

Phụng cười khanh khách :

- Không thì thôi, làm gì mà anh giận em thế ? .. Nếu chị Hiền không phải là vị hôn thê của anh thì càng hay chứ sao !

Lưu chau mày :

- Thưa cô, sao lại càng hay ?

- Vì ban nãy tôi lỡ lời nói xấu chị ấy mấy câu.

- Vâng, tôi cũng tưởng điều ấy không nên, nhất là khi người bạn lại không có mặt ở đây.

Phụng cười càng to :

- Tôi có thể ví anh với anh chàng Alceste trong vở hài kịch của Molière. Ai lại nói truyện với một cô thiếu nữ mà cau có gắt gỏng đến hay !

Lưu chột tỉnh ngộ :

- Xin lỗi cô, tôi thường có nét xấu ấy thực, cô tha thứ cho. Nhưng ta về thôi kéo cô Hiền mong.

Phụng vẫn còn tàn ác :

- Biết đâu rằng chị Hiền mong ?

Khi hai người trở lại nhà Vội thì Hiền đang đứng bên phản hỏi truyện anh đánh cá. Gần đó, Vội tay cầm bát nước với ống thuốc.

Thấy Lư và Phụng, nàng thản nhiên hỏi :

- Về vội thế ?

Phụng đưa mắt liếc Lư, có ý bảo : « Đấy anh coi, chị Hiền có mong đợi chúng ta đâu ! »

Hiền chỉ hỏi một câu vợ vẫn rồi lại quay về phía Vội :

- Anh uống rồi ?

- Thưa đã, cảm ơn cô.

- Vậy nằm nghỉ nhé, chúng tôi về thôi. Hễ chưa khỏi thì tôi tại đem thuốc nữa đến, nhưng chắc thế nào cũng khỏi, phải không ?

Vội trở mình quay vào phía trong. Hiền vừa thoáng trông thấy hai giòng lệ lặng lẽ chảy hai bên má chàng : Đó có lẽ là những giọt nước mắt sung sướng lần đầu trong đời Vội.

Hiền cũng sung sướng mỉm cười.

XXV

Kìa anh Vội !

Vội đương đứng đánh rút, nghe tiếng gọi quen quen, liền ngảnh đầu lại. Lưu chăm chêu nhìn chàng :

- Anh khỏi hẳn rồi ?
- Cám ơn thầy, tôi khỏi rồi.

Nụ cười nở trên cặp môi mỏng của Lưu, khiến Vội phải chau mày khó chịu, quay mặt đi.

- Này anh Vội, cô Hiền ấy mà...

Vội cho là Lưu nhắc đến tên cô Hiền chỉ cốt để trêu ghẹo mình, nên lặng thinh không buồn đáp. Lưu vờ như Vội không hiểu, nói tiếp :

- Cô Hiền, cô gửi thuốc sốt cho anh hôm nọ, anh đã quên rồi sao ?

Vội nói băng quơ, như không phải trả lời Lưu :

- Quên sao được !

Lưu cười phá lên :

- Tình nhỉ !. .. Vậy cô Hiền gửi lời chào anh đấy. Cô Hiền về Hà-nội hôm qua.

Vội hơi tái mặt, lẩn thẩn hỏi lại :

- Về Hà-nội ?

- Phải, về Hà-nội. Nhưng anh sao thế ? Mà xanh quá nhỉ. Nếu còn ốm thì phải nghỉ hẳn cho khỏi đã chứ, đi làm vội thế ?

Lưu tàn ác đứng thuật cho Vội nghe những cử chỉ, hành vi ngộ nghĩnh của Hiền. Rồi chàng kết luận :

- Đùa bỡn, hay nghịch ngợm, nhưng rất thương người.

Ngừng một lát, Lưu lại nghiêm nhiên nói tiếp :

- Năm ngoái ở Đồ-son, gặp một anh đánh cá ngậy thơ, cô ấy trêu ghẹo anh ta mãi, anh ta phải lạy van, cô ấy mới tha.

Thực ra, Lưu mới quen biết bà Hậu và cô Hiền được năm, sáu tháng nay. Nhưng lòng ghét ghen đã xui chàng bịa đặt ra câu truyện không đâu cốt để bảo cho anh đánh cá hiểu rằng cô Hiền không cảm động gì về anh ta hết.

Buông lơi, Lưu nghỉ lại lấy làm tự thẹn. Chàng tự thẹn không phải vì đã vừa nói dối, nhưng vì chàng cảm thấy chàng hèn nhát : « Ai lại đi ghen với một anh dân quê cục cằn, theo nghề chài lưới bao giờ ? »

Rồi Lưu tò mò đứng ngắm Vội làm việc, hai chân luôn luôn, đều đều dẫm bành bạch xuống cát ướt, thân ngả hẳn về phía sau, cặp mắt không tư tưởng nhìn thẳng ra khơi. Chàng lẩm bẩm : « Khỏi óc kia thì làm gì có được một mẫu tri tuệ con con ! »

Bỗng chẳng biết nghĩ gì, Vội quay đầu lại nhìn Lưu yên lặng và mỉm cười. Trước mặt trang sinh viên trường Luật, vụt hiện ra một pho tượng cổ Hy-lạp, nét mặt nhẹ nhàng, thông minh, hai hàm răng trắng nuốt. Lưu giật mình hỏi :

- Anh mới cao răng ?

Vọi bẽn lễn :

- Thừa thầy, răng tôi vẫn thế.

Quả răng Vọi vẫn để trắng, để trắng một cách tự nhiên như người quên không nhuộm, nhưng từ ngày ra đời đến giờ không một lần được chàng cọ rửa, nên đủ các thứ không tên bám đầy lên thành từng. Một hôm đến nhà Hiền, Vọi gặp nàng đương đánh răng, liền hỏi :

- Cô làm gì thế ?

- Tôi đánh răng.

- Đánh để làm gì ?

Hiền bật cười :

- Để cho nó trắng, nó đẹp.

- Vậy ra để răng trắng đẹp. Thế sao người ta còn nhuộm đen ?

Hiền diễn giảng cho Vọi nghe một bài học sử ký về cái răng : Vì sao ta nhuộm răng, vì sao ngày nay ta để răng trắng, vì sao đàn ông bắt đầu để răng trắng trước đàn bà, vì sao hàm răng trắng đẹp, và tự nhiên hơn hàm răng đen. Vọi suy nghĩ rồi ngần ngừ hỏi Hiền :

- Thừa cô, nhưng các cô giàu có mới sẵn tiền mua thuốc mà nhuộm răng trắng chứ.

Hiền mỉm cười :

- Ai lại nhuộm răng trắng ?
- Thưa cô, tôi vừa thấy cô bóp thuốc ở cái ống kia ra bàn chải.
- Thuốc ấy chỉ để cọ sạch ghét bẩn bám vào răng mà thôi.

Vội nhắc cái bàn chải đánh răng, hỏi :

- Chắc cái này mua đắt lắm ?
- Độ vài hào thôi, nhưng ở nhà quê thì cần gì phải mua bàn chải, đã có cau tươi, hay cau khô cũng được.

Hiền vào tráp trầu của bà Hậu lấy một miếng cau, vứt hạt đi, dùng làm bàn chải mà đánh răng để Vội xem và nói :

- Tán nhỏ than ra dùng thay bột càng hay, càng trắng.

Bài học đánh răng, Vội nhắm đi nhắm lại mãi trong trí, và khi vừa khỏi bệnh chàng đem thực hành ngay, mặc cho Vội chế riều, hát ví những câu trêu ghẹo :

«Hoài tiền mua thuốc nhuộm răng.

«Để mà mua mía đánh khăng vào mồm...

«Ai ơi, có thầu cùng chằng,

«Lấy chồng, em phải nhuộm răng cho chồng. »

Nhưng khi thấy hai hàm răng của anh trắng bóng như ngà, Vội không khỏi ngây người đứng ngẩn, cảm phục :

- Trông anh đẹp như thầy Lưu !

Sáng hôm nay, Vội sung sướng, vác lưới ra đi, vẫn tưởng sẽ gặp cô Hiền, và cô sẽ kinh ngạc. Ai ngờ chàng chỉ gặp Lưu, người bạn sang trọng của Hiền. Còn cô Hiền thì, trời ơi, về Hà-nội mất rồi, mà có lẽ cô sẽ ở Hà-nội mãi mãi, không bao giờ lại đến Sầm-sơn nữa. Chàng ngây thơ nghĩ thầm : « Thực là phí công đánh răng ! »

Nhưng câu khen ngợi của Lưu cũng an ủi Vội được đôi chút :

- Để răng trắng thế dễ coi hơn, đẹp trai hơn.

Vội thật thà hỏi lại :

- Thế à, thưa ông ?

- Chứ sao ! Giá cô Hiền gặp anh hôm nay thì tát bằng lòng anh lắm.

Vội, hai má đỏ bừng, bẽn lễn cúi gằm mặt xuống. Và anh em chài lưới phá lên cười, vì họ thường thấy người bạn xinh trai của họ đạo mát, cùng là đùa nghịch với cô thiếu nữ tân thời. Lưu nói tiếp :

- Rõ đáng tiếc, cô Hiền về mất rồi.

Vội toan đánh bạo hỏi xem cô Hiền có ra Sầm-sơn nữa không, nhưng chàng vẫn ngượng ngùng, sợ hãi đứng lạng thình.

Lưu chưa tha. Chàng còn cố ý làm đau lòng anh đánh cá, mà chàng coi như một người tình địch, nhất từ lúc chàng thấy anh nhoẻn cười với hai hàm răng mới rất có duyên, làm nổi bật hân gương mặt đều đặn, và nước da màu nâu hồng :

- Cô Hiền rõ dở hơi quá, tôi bảo hãy ở lại chơi một tuần lễ nữa, nhưng cô ấy cứ nằng nặc đòi ra Hà-nội.

Đó là câu nói dối thứ hai của Lưu. Thực ra hôm đi thăm Vội về, Lưu vờ làm thân với Phụng rồi xui Phụng đem câu truyện lố lăng của Hiền và Vội mách bà Hậu. Chàng nói cốt để bà mẹ mắng cho con gái bà một trận. Phụng cũng đáo để. Nàng biết Lưu chỉ vì ghen vô lý nên mới xui nàng làm một việc càng vô lý hơn. Song nàng cũng nhận lời và chờ khi có mặt Lưu ở đó, nàng mới thuật cho bà Hậu nghe buổi đến thăm Vội ốm, để bà phải ngượng với Lưu, anh chàng rề tương lai mà bà muốn kén.

Hôm sau, bà Hậu nhất định đưa con về Hà-nội, nói có việc rất cần. Hiền vốn thông minh, thấy mẹ quả quyết thì hiểu ngay rằng đó là một « công trình » hèn nhát của Lưu. Nhưng nàng thản nhiên thu xếp hành lý vào va li, không đã động một câu xin ở lại, và vẫn tươi cười tiếp truyện Lưu đến tiễn chân.

Mãi lúc xe hơi mở máy sắp chạy, Hiền mới dặn Lưu một câu chua chát :

- Này anh Lưu, tôi giao anh Vội cho anh đẩy nhé, anh làm ơn đến thăm anh ấy luôn, và bệnh tình anh ấy thế nào, anh biên thư về Hà-nội cho tôi biết.

Bà Hậu giục tài xế cho xe đi. Hiền còn thò đầu ra ngoài cửa kính, nói với một câu :

- Nhớ bảo anh Vội rằng tôi gửi lời hỏi thăm và ít nữa tôi lại vào.

Lưu tê tái cả người, cố cười gượng đáp :

- Vâng, tôi xin nhớ.

Lưu vừa nhìn Vội nhặt cá bỏ thúng vừa nghĩ tới cảnh tiễn biệt hôm trước. Vội lạnh lùng bới đồng cá con trắng sáng như bạc nấu, và giận dữ ném mạnh những con ốc, những con bạch tuộc nhỏ xuống cát. Thản nhiên chàng làm cho xong công việc, rồi để mặc người mua buôn mặc cả với hai em con nhà cậu, chàng lội xuống biển, rửa mặt và chân tay.

- Anh Vội !

- Thầy gọi tôi ?

- Chiều nay anh cho tôi thuê mảng nhé ? Cái mảng mà anh vẫn cho cô Hiền thuê mọi khi.

Vội ngẫm nghĩ, nhìn ra khơi, cặp mắt dữ tợn :

- Vâng.

- Vậy chiều, vào khoảng bốn giờ lại đón tôi ở đây, nhé ?

- Vâng.

Lưu mỉm một nụ cười đắc thắng quay đi.

XXVI

Buổi chiều y hên, Vội đem mảng lại chờ Lưu. Chàng ngồi xồm trong bóng dặng phi lao, lấy ngón tay vẽ lên cát ướn những hình con cá mà chàng thường cất lưới được. Mơ mảng, chàng tưởng Hiền đứng bên...

Một hôm, chàng hỏi Hiền về hình dáng các loài cá biển. Không có đủ tiếng để tả phác bằng lời nói cho Hiền hiểu được, Vội dùng ngón tay vẽ xuống cát rất mau và rất giống hết loài cá nọ đến loài cá kia : « Cá thủ thế này,.. cá đuôi thế này... cá chim thế này.., cá thu thế này,..» Cứ như vậy, chàng kéo hơn một giờ, có moi óc tìm ra nhiều giống cá lạ để được vẽ mãi. Hiền tấm tắc khen chàng tài, khéo. Có khi nàng gọi ra để nhắc Vội, hoặc bảo chàng vẽ cho xem một giống cá mà chàng đã hai lần vạch hình lên cát rồi. Lần thứ ba, thấy Vội vẽ như hết lần trước, không thiếu một nét, không sai một cái vây, Hiền phá lên cười, sung sướng bảo chàng : « Giá anh vào trường Mỹ thuật mà học thì thế nào cũng trở nên một nhà danh họa.

- Anh Vội, anh đến sớm nhỉ ?

Nghe tiếng Lưu, Vội giật mình tỉnh giấc mộng, lấy tay xóa vội những hình vẽ trên cát.

- Thừa thầy tắm ngay bây giờ ?

- Cái mảng này mọi khi anh vẫn cho cô Hiền thuê đấy chứ ?

- Vâng.

Vội nói dối : cái mảng ấy xấu hơn, nát hơn nhiều.

Và cặp mắt Vội đăm đăm không rời nơi chân trời, như ngại ngùng áy náy.

- Đi tắm thôi chứ !

Vội ngơ ngác quay lại :

- Vâng, mời ông xuống mảng.

Rồi Vội loay hoay dựng buồng. Lưu định chỉ tắm ở gần bờ thôi, nhưng vì nhớ buổi sáng Vội khoe Hiền thường dùng mảng ra khơi, và sợ anh đánh cá chê mình nhát gan hơn một cô thiếu nữ, nên chàng để mặc anh ta muốn đưa mình đến đâu tùy ý.

Mảng chạy rất mau, chỉ trong khoảnh khắc đã cách bờ một quãng xa. Hai người ngồi yên lặng, thỉnh thoảng lại đưa mắt nhìn nhau. Thấy anh đánh cá trở nên lạnh lùng, dữ tợn khác thường, Lưu lo lắng vẩn vơ.

Bỗng Vội hỏi :

- Thưa thầy, chắc hẳn thầy cũng sắp về Hà-nội ?

Lưu ngẫm nghĩ tìm câu trả lời :

- Phải, có lẽ tôi sắp về... Gần hết mùa tắm biển rồi còn gì.

Vội càng có vẻ dữ tợn, nhất chàng lại đứng sững ở bên cánh buồng nâu, để tóc rối tung bay lòa xòa xuống trán, xuống tai.

- Anh Vội ?

Vội nhách một nụ cười bí mật :

- Thầy bảo gì ?

- Sao đi xa thế ?

Nụ cười bí mật vẫn không rời cặp môi khô của anh dân chài. Hai hàm răng trắng và khít luôn luôn hé ra.

- Thầy muốn dừng lại đây ?

- Phải, dừng lại đây.

Vội cười hét lên, khiến Lưu sợ dựng tóc gáy, vì chàng ngấm anh đánh cá, thấy vẻ mặt anh ta đôi hăn, không ngây thơ hiền lành như mọi khi nữa.

Thực vậy, một ý tưởng ghê gớm đang lớn vồn trong óc anh ta : Anh muốn để mặc cái mạng đưa hai người đi biệt tăm, biệt tích.

Hai cặp mắt gặp nhau. Vội bỗng luống cuống. Chàng cố quay nhìn đi nơi khác, nhưng không sao được. Hình như có một sức thiêng liêng huyền ảo ngăn cấm, và rí tai bảo chàng không được tưởng đến những điều tàn ác, bậy bạ.

Lặng lẽ, Vội hạ buồm, rồi thả neo cho mản đứng lại. Lưu mỉm cười nghĩ thầm :

«Rõ mình ngờ oan cho hăn ! Phải, người nhà quê chất phác khi nào lại có được những tính tình phức tạp ! »

- Thừa thầy tắm ở đây ?

Sự sung sướng vừa thoát một tai nạn tưởng tượng làm cho Lưu trở nên có bụng tốt. Chàng bảo Vội :

- Anh cùng tắm với tôi nhé ?

Vội mỉm cười :

- Tôi không dám, mời thầy tắm.

Lưu nhảy xuống nước bơi lội một quãng ngắn ngắn, rồi lại quay về mảng. Thấy chàng thở hổn hển, Vội nói :

- Cô Hiền bơi xa hơn thầy nhiều, mà ít khi mệt như thầy.

Lấy làm thẹn với anh đánh cá, Lưu chống chế :

- Vì tôi vừa ốm khỏi. Chứ mọi lần tôi bơi khỏe hơn. Nhưng cô Hiền bơi giỏi lắm à ?

- Vâng, giỏi lắm, mà cô ấy biết bơi nhiều lối. Có cái lối bơi vòng cánh tay qua đầu, tôi học mãi mới được.

Lưu trân trân nhìn Vội :

- Cô Hiền dạy anh tập bơi ?

Vội cười tự phụ :

- Con nhà chài lưới, thầy tính còn phải nhờ ai dạy bơi nữa. Nhưng cái lối bơi tây ấy, tôi cũng muốn tập chơi. Mà bơi thể mau thực, thầy ạ. Để tôi bơi thử cho thầy coi nhé ?

Vội cởi quần áo, đóng một cái khóa sơ sài, mạnh mẽ nhảy ùm xuống nước. Lưu đứng trên mảng gật đầu khen thầm, nhưng không khỏi cảm tức, vì chàng yên trí rằng Vội đã được nhiều lần bơi thi với cô bạn gái. Tấm thân rất đẹp của Vội càng làm tăng lòng ghen tuông : « Trời ơi, trước mặt cô Hiền, nó cũng để thân thể lỏa lồ thế kia ư ? »

Chàng bỗng cảm thấy hết những cái lổ lảng của cô thiếu nữ tân thời, mà chàng cố không yêu nữa...

Vội đã nhanh nhẹn trèo lên máng, rồi vừa mặc quần áo vừa hỏi Lưu :

- Thừa thầy, thầy coi có mau không ?

- Mau lắm ! Nhưng giả anh vận « may-ô » vào thì dễ coi hơn.

- Thừa thầy, «may-ô » có phải là bộ áo tắm thầy đương vận đó không ?

- Phải đấy.

- Bữa nọ cô Hiền đưa cho tôi mượn một bộ, nhưng chật quá không sao mặc vừa.

Lưu tức uất người, muốn tát cho anh đánh cá mấy cái, nhưng cũng cố gượng cười, bảo chàng :

- Tôi chưa thấy ai lổ lảng và liều lĩnh như cô Hiền !

- Thừa thầy, tôi chỉ thấy cô Hiền tử tế mà thôi.

Câu nói như thùng dầu đổ vào đống củi đương ngùn ngụt cháy. Lưu cau có nói một mình :

- Sao mà phóng đảng, kiêu xa, dâm dật vô lý lạ lùng đến thế !

Vội ngáy người nhìn Lưu vì không rõ Lưu nói những gì. Nhưng chàng cũng đoán biết rằng Lưu tức giận lắm. Tức giận vì điều gì ? Vì cô Hiền về Hà-nội trước chăng ? Hay vì cô ấy đã tử tế với mình ? Thực Vội không thể hiểu được.

Bỗng Lưu phá lên cười. Cái ý nghĩ đã bao lần yên ủi chàng, chàng lại vừa vụt có :

« Chính mình cũng vô lý nốt ! Ai lại đi ghen với một anh đánh cá bao giờ ? »

Vội thấy Lưu cười chế nhạo, nét mặt lại trở nên dữ tợn. Và cái ý định mọi rợ lại lớn vồn trong óc chàng.

Lưu đã nhảy xuống nước bơi xa được mươi sải. Vội định bụng dừng buồm cho mảng chạy vào bờ để mặc Lưu chết đuối. Nhưng chàng chợt lo sợ nghĩ thầm : « Thấy ta về một mình thì họ bỏ tù ta, thì họ chặt đầu ta còn gì. Như thế ta cũng chẳng sao thấy được mặt cô Hiền.

Hình ảnh cô thiếu nữ với bộ áo tắm đỏ tươi, Vội thấy hiện ra trong đám mây hồng. Chàng nhớ một lần Lưu khoe với chàng rằng sắp xin cưới cô Hiền làm vợ.

Vội lạnh lùng tháo con dao nhọn vẫn buộc vào cái nạng gác buồm, để có khi bất thần phải dùng đến. Chàng toan chặt đứt các mối lạt cho những cây buơng trôi phăng mỗi cây đi một ngã «Rồi ta bơi vào bờ. Từ đây vào bờ, chỉ nhá nhem tối là ta đến nơi. Thế là thầy Lưu chết đuối, mà ta không bị tội. Ta sẽ nói dối rằng mảng nạt quá, nút lạt đã mục, mà thầy Lưu cứ bắt dương buồm ra khơi, nên gặp sóng lớn, mảng bị đánh tan. Còn ai ngờ mình giết thầy Lưu nữa, mà sợ ! »

Vội ngược mắt nhìn lại đám mây hồng giống hình dáng cô Hiền, như để hỏi thăm ý kiến. Nhưng chàng kinh ngạc. Màu đỏ đã biến thành màu nâu tím, màu đồng xâm, màu thân thể bọn dân chài. Mà cái hình ảnh cô Hiền đã đổi ra hình ảnh một dân

nghe, to lớn, vạm vỡ.

Tự nhiên, Vội nhớ đến cha, đến cái chết đáng thương của cha ở giữa biển khơi : Thi thể cha có lẽ đã táng trong bụng cá mập. Trong một giây, vệt hiện ra biết bao cảnh thương xót, đau đớn : mẹ Vội than khóc, anh em Vội bơ vơ...

Vội vút mạnh con dao xuống nước úp hai bàn tay vào mặt ngồi khóc.

Lúc đó, Lưu đã bơi vào tới mảng. Thấy Vội khóc nức nở, chàng dịu dàng hỏi :

- Anh làm sao thế ?

Vội vẫn như không nghe thấy gì. Lưu vỗ vai chàng hỏi lại :

- Anh đau, phải không ?

Vội giật mình, lau nước mắt, đáp :

- Không.

- Nhưng anh sao thế ?

Vội luống cuống tìm câu trả lời :

- Không... Tôi thương cha tôi...

- Ông cụ làm sao, ốm nặng à ?

- Cha tôi mất đã hơn mười năm nay.

Rồi Vội bình tĩnh kể câu chuyện cha chết mà đã hai, ba lần chàng thuật cho Hiền nghe...

Một lát sau, hai người lại vui cười dựng buồm trở vào bờ, không ai ngờ rằng vì tình, mình suýt bị hại, hay suýt trở nên một kẻ giết người.

XXVII

Rồi Lưu về Hà-nội. Rồi những người nghỉ mát lần lần rời Sầm-sơn. Mới sang đầu tháng chín, bãi biển đã vắng ngắt.

Năm nào, cảnh Sầm-sơn cũng vậy, nào có chi lạ cho Vội, nhưng năm nay Vội mới nhận thấy cái cảnh tiều tụy của một thành phố hầu không người ở.

Đã hơn nửa tháng, ngày hai buổi, sáng và chiều, Vội vẫn thản nhiên cùng phường bạn ra bãi xóm Sơn, bãi Sầm-sơn đánh rút, hay lên mảng đi đánh lông, đánh khơi. Nhưng cái lòng yêu nghề, cái vui sướng tung lưới ở ngoài biển rộng, cái ham thích mạo hiểm phiêu dạt lang thang mấy ngày trời trên làn sóng dữ, Vội không còn có nữa.

Vui vẻ, nhanh nhẹn, chàng trở nên buồn tẻ, nặng nề. Trước kia chàng hay nói bông đùa với bạn nghề bao nhiêu, thì nay chàng lần thản ít lời bấy nhiêu. Ai ai cũng nhận thấy rằng chàng đổi hẳn tính nết.

Một buổi chiều Vội thoái thác đau bụng, để hai em con nhà cậu lên mảng đi thả lưới. Rồi khi mảng đã ra xa, chàng lững thững đi từ đầu nọ đến đầu kia bãi Sầm-sơn.

Trời vùng biển đã xanh trong, gập tiết thu càng xanh trong, trông thăm thẳm, cao vòi vọi, không một gợn mây nhỏ làm vẩn đục. Nước biển xanh biếc ở gần bờ, rồi càng ra xa càng nhạt cho tới khi thành một làn trắng xóa ở nơi chân trời. Trong cái cảnh rực rỡ ánh sáng, Vội ủ rột như bông hoa tàn héo rũ bên hàng giậu.

Vội thơ thẩn đi xuốt bãi biển không biết bao nhiêu lượt, thỉnh thoảng lại nhìn lên phía đường xem có ai mới ra tắm không. Vì chàng nhớ năm trước cuối tháng chín vẫn còn lác đác có người ở Hà-nội vào nghỉ mát.

Khoảng hơn bốn giờ, Vội thấy một bọn từ trên đường rẽ xuống. Chỉ thoáng ngó qua chàng cũng nhận ra bà cụ với hai cô cháu bà và, theo liền sau, vợ chồng một ông phú thương đứng tuổi. Họ vận quần áo thường và ra bãi biển ngồi hóng gió, chứ không mấy khi chịu tắm. Đó là hai gia đình, năm nào cũng như năm nào, đến Sầm-sơn muện nhất. Chừng họ chờ ai nấy về cả mới rủ nhau vào cho được tỉnh. Hoặc giả họ đi nghỉ nơi khác về, hay có nhà ở Sầm-sơn, họ đợi hết hạn cho thuê mới vào vót vát lấy cái mát thừa.

Không bao giờ Vội có những ý nghĩ ấy. Chàng chỉ cho hai gia đình kia hơi lạ, hơi khác mọi người đi tắm biển thường một chút. Năm năm cứ đến khi phố Sầm-sơn đã vắng, các hàng giải khát đã giộn đi, là tự nhiên Vội tưởng tới « bà cụ » với vợ chồng « thầy phán ».

Hai cô cháu gái, mỗi năm Vội thấy một đôi khác, từ năm mười ba, mười bốn tuổi cho tới nay đã suýt soát hai mươi. Nhưng mọi lần Vội chỉ thoáng nhìn qua như nhìn những người tắm biển mà thôi. Lần này, chàng tỏ ra có tính tò mò hơn. Có lẽ vì chàng quen ngắm nghía Hiền, nên cái ý tưởng so sánh về nhan sắc đã lờ mờ nảy ra trong khối óc ngây thơ của chàng.

Chàng lại gần những người kia, chấp tay chào. Bà cụ gật đầu đáp lại, rồi thản nhiên quay ra tiếp chuyện vợ chồng người phú thương. Còn hai cô thiếu nữ thì không thèm lưu ý đến chàng, cười nói, giơ tay chỉ trở ra phía biển.

- Thừa hai cô mới ra nghỉ mát ?

- Phải.

- Hai cô ra muộn quá. Bây giờ cuối mùa tắm, buồn lắm.

Hai người thiếu nữ lặng thinh, thông thả theo ven làn nước đi ngược lên phía núi, Vội hiểu ngay rằng không phải cô con gái nào cũng dễ dãi như cô Hiền, nên buồn rầu lảng xa.

Một lát sau, trên bãi biển chỉ còn Vội với bóng chàng nằm dài trên cát, với những bóng rung động của hàng cây phi lao tha thướt.

Lơ đãng, Vội dầm phải cây cỏ kim, chau mày đứng lại rút chiếc lá nhọn ra, rồi vừa nặn máu, vừa lằm bằm rửa thâm. Bỗng Vội mỉm cười : Chàng nghĩ đến thứ trò chơi của Hiền, cuộc thi xe cỏ kim. Chàng liền ngắt hai chùm lá thả theo chiều gió, rồi đứng ngắm cho tới lúc làn sóng nhô lên lè lưỡi trắng liếm đi. Có lần chàng thả luôn một lúc sáu, bảy cái. Trên khoảng ánh chiều tà vàng nhạt, chàng thấy những chùm lá lăn chạy giống hệt đàn dĩa trắng, như cô Hiền thường nói.

Vội giật mình vì vừa tưởng nghe tiếng Hiền cười thẽ bên tai. Chàng sung sướng quay lại : Vội đứng sững nhìn chàng.

Vội cau có :

- Mà ra đây làm gì ?

Vội vẫn cười :

- Em đến nhà cậu mượn cái bào khoai... Nhưng anh không đi nghề ư ?

- Không.
- Anh sao vậy ?
- Chẳng sao cả. Mà đi đi.

Vội cười ranh mãnh. Cô bé nhà quê rất tinh quái, thừa biết vì sao độ này anh mình hay buồn rầu, gất gỏng. Nàng vui vẻ bảo Vội :

- Em thi với anh nào ?
- Thi cái gì ?
- Thi xem con ngựa của ai chạy nhanh hơn.
- Mà bảo ngựa gì ?
- Ngựa cỏ anh vừa thả ấy mà.

Vội trừng mắt, dữ tợn, trân trân nhìn em, như đoán biết rằng em đã cợt trên sự đau khổ của mình :

- Mà cắt đi, tao không thi gì với mày hết, tao về đây.
- Dứt lời, Vội quay ngoắt đi, và cắm đầu bước thục mau.

Vòi đứng ngắm anh, lắc đầu, chép miệng, thương hại. Nàng coi Vòi không những như một người anh, mà như một người bạn rất thân. Ít lâu nay thấy anh không vui đùa với mình, không yêu mến mình nữa, Vòi đem lòng oán trách cô Hiền, biết chắc rằng chỉ vì Hiền hết cả. Không bao giờ Vòi dám hy vọng anh nàng lấy được cô giàu có sang trọng ấy. Vòi cho cô ta chỉ thích nghịch ngợm, thấy anh mình thật thà thì trêu chơi, cũng như nàng thường trêu những anh trai làng hay tán tỉnh. « Nhưng anh Vòi có biết tán tỉnh đâu, mà cô Hiền lại trêu ghẹo ? » Thực Vòi không hiểu cái tính nết lạ lùng của cô con gái nhà giàu kia.

XXVIII

Đến núi Trống-Mái, Vội không sao không dừng lại. Chàng leo lên tảng đá đứng vơ vẩn nhìn ra biển. Gió lạnh thổi thông qua chỗ hổng giữa hòn Trống và hòn Mái. Nhưng Vội chẳng thấy lạnh. Thân thể, đầu óc chàng nóng bừng.

Hai bàn tay Vội vịn vào thành đá bỗng sờ thấy nét sơn của hàng chữ. Vội nhớ lại những buổi cùng cô Hiền ngồi nói chuyện trong bóng tảng đá. Câu giảng nghĩa của Hiền không bao giờ Vội quên được một tiếng : « Những chữ viết đó là chữ bắt đầu họ và tên một người hay là chữ bắt đầu tên người con trai và người con gái, thí dụ Vội và Hiền chẳng hạn, thì viết chữ V và chữ H. » Sao Hiền lại đem Vội với Hiền ra thí dụ ? Thực Vội không hiểu, hay sợ không dám hiểu. Mà Vội cũng chẳng biết chữ V và chữ H viết ra sao.

Ánh sáng chiều còn phẳng phất quanh vùng cao, kéo dài cái bóng tím hai hòn Trống, Mái lên mặt đồi. Vội ghé gần tò mò ngắm những chữ viết trên đá, rồi nhặt viên gạch theo từng nét vạch ra bên cạnh một cặp chữ, ước ao rằng đó là hai chữ V và H.

Trong một kẽ đá, Vội thấy có một mảnh vỏ dừa khô, liền cời ra xem. Một cảnh âu yếm êm đềm vụt về ra trước mắt Vội : Hôm ấy cô Hiền bảo Vội đưa đi coi dãy núi Đường-trèo. Khi trở về, Hiền kêu khát nước. Tức thì Vội chạy vào làng mua được một quả dừa đem đến. Không có cốc, có bát, Hiền phải cầm quả dừa dốc ngược nước vào miệng. Uống xong, nàng cười ngất đưa chỗ còn lại cho Vội. Trong đời Vội, thật không một lần nào Vội được uống một thứ nước dừa ngọt và dịu như thế, phẳng phất lẫn mùi thơm hơi thở và mùi phấn hồng bôi môi.

Hiền toan cầm quả dừa hết nước ném xuống đồi. Nhưng Vội ngăn lại, rồi lấy dao dứa bỏ đồi ra. Hiền vui sướng cầm một nửa găm cùi ăn, còn nửa kia nàng đưa cho Vội.

Ăn xong Hiền giấu mảnh vỏ vào kẽ đá và bảo Vội : «Đề người nào lúc khát tìm thấy, thềm chảy nước miếng.»

Vội ngấm nghĩa mảnh vỏ dừa khô, trong lòng ngao ngán. Trời đã nhá nhem tối, chàng vẫn còn ngồi trên tảng đá như một pho tượng. Bỗng chẳng biết nghĩ gì Vội bung mặt khóc rưng rức.

Giọng hát của Vội ở đằng xa làm cho Vội giật mình, vội lau nước mắt chạy ẩn phía sau tảng đá. Nhưng chậm quá rồi, Vội đã thoáng trông thấy bóng anh và đã cất tiếng gọi :

- Anh Vội ơi, anh chưa về nhà ư ?

Chẳng được, Vội phải bước xuống đồi.

Vội đi với một người con gái mà vì trời tối quá chàng không nhận được là ai.

- Anh Vội ơi, anh mang hộ chúng em cái bào này với. Nặng lắm, chúng em phải hai người mới khiêng nổi đấy.

Vội lim dim cặp mắt, cố nhìn :

- Nhưng ai đi với mày đấy ?

- Chị Thu !

- Thế à ?

- Vì nặng quá, em nhờ chị Thu khiêng với em.

Vội lẳng lặng đỡ lấy cái bào, nhẹ nhàng vác lên vai, bước rào tiến lên trước.

- Thông thả chờ chúng em với.

Vội không đáp, thoăn thoắt xuống đồi. Thu và Vòi lẽo đẽo theo sau. Thu, người Sầm sơn, nhà ở liền bên cạnh nhà cậu mợ Vội. Mẹ và cậu mợ Vội thường khen nàng đảm đang, ngoan ngoãn và vẫn có ý hỏi nàng cho Vội. Nay thấy Vội buồn, và thấy Thu mới lớn lên, có cặp má đỏ hây hây, Vòi muốn xe hai người lại với nhau. Trong bọn gái quê, Vòi đã nổi tiếng láu lỉnh và sớm khôn biết.

Về đến nhà, bác Bật kỳ kèo rầy con sao không đi nghề.

Vội chẳng nói chẳng rằng, bỏ ra bãi biển. Vòi ra tìm anh về ăn cơm, nhưng Vội kêu đau bụng vào giường đắp chiếu nằm ngủ.

XXIX

Rồi thu qua. Rồi kế tiếp những ngày đông giá lạnh, những đêm đông dài và vang động tiếng sóng gầm dữ dội, tiếng gió thét rào rào trong rừng phi lao. Anh em dân chài có khi hàng tuần không dám thả mành đi khơi, sáng chiều chỉ cùng nhau vác thùng ra bãi cát đào, bới dãi trảng về làm món ăn tạm bợ.

Với ngày đông tới, Vòi bỗng trở nên vui vẻ. Và chàng không còn bẽn lẽn như xưa, khi nghe thấy gái nói đùa. Hơn nữa, chàng thường bảo em dạy hát đủ các giọng. Rồi những đêm trăng sáng, cùng vài ba anh em kéo nhau ra quán Cầu hát đối. Vòi hầu như đã quên hẳn câu truyện tình vô lý.

Thấy con hết thở dài, buồn bực, gắt gỏng, bác Bật sung sướng. Vòi thì tự phụ rằng đó là công trình của mình.

Thực ra, nàng cũng thông minh và ranh quái. Nàng biết đem kể cho anh nghe những câu truyện thần tiên ngụ rất nhiều ý nghĩa, mà nàng thuộc lòng ngay từ thuà còn bé, truyện bà công chúa khinh rẻ anh học trò nghèo, truyện người lấy cóc, rồi cóc biến thành một cô con gái đẹp nhất đời. Con cóc ấy, Vòi chẳng cần nghĩ, cũng biết là những cô gái quê mộc mạc, là Thu, người đã hát đối với Vòi nhiều lần.

Những đêm trăng ca hát ấy cũng chính Vòi bày ra. Nàng khôn khéo dạy anh những câu thật tình tứ rồi đến dạy Thu hát những câu hát đáp lại. Thành thử hai người hát đáp chọi nhau chan chát, khiến ai đứng nghe cũng phải ngợi khen.

Hát xong, Vòi còn láu lỉnh rủ anh đưa Thu về tận nhà nàng, rồi mới trở lại xóm Sơn.

Trong mấy tháng, Thu sung sướng, vì đã chiếm được tình yêu của một anh con trai đẹp nhất vùng. Còn Vội, Vội thản nhiên, khi nghe thấy mẹ và em bàn đến chuyện hỏi vợ. Và nhiều lần các cô cắt cỏ chòng ghẹo kêu Vội là anh Thu, Vội chỉ mỉm cười bước qua.

Cái đời bình thường giản dị của Vội đã quay về lối xưa. Và, nhờ quen biết Hiền, chàng lại rạng rỡ thêm ra, bớt ngây thơ, bền lễn, nhút nhát.

XXX

Nhưng một buổi trưa...

Hôm ấy Vòi mắc bận đi chợ, nhờ anh chăn hộ con bò một lát.

Vòi ngồi trên tảng đá trước chùa Sầm-sơn lơ đãng nhìn con vật cúi ngoạm cỏ ở sườn đồi.

Trời giá lạnh. Mỗi khi cơn gió bắc thổi rụng mấy chiếc lá lộc vùng và đưa lá bay qua mặt, Vòi lại rung mình run lập cập tuy chàng ngồi sưởi ở dưới ánh nắng.

Một chiếc lá rơi vào lòng Vòi. Chàng cầm vân vê trong tay, tò mò ngắm nghia. Bỗng Vòi kinh hoảng kêu :

- Trời ơi ! Cô Hiền !

Màu chiếc lá rụng đỏ xẫm như màu vỏ xó vừa chắc chàng nhớ tới bộ áo tắm Hiền thường mặc.

Tất cả cái thời kỳ tắm biển lại hiện ra rõ rệt, hiện ra với những cô thiếu nữ trắng trẻo, xinh tươi mà trong số đó, cô Hiền trắng trẻo xinh tươi nhất.

Rồi lần lượt, rõ dần mãi ra những cảnh hoạt động và êm đềm: Cảnh bơi thi với cô Hiền, cảnh đẩy mành cho cô Hiền tắm, cảnh đứng nói truyện với cô Hiền ở bãi Lăn, khe Thờ, trên hòn Trống-Mái...

- Anh Vòi !

Tiếng Vòi làm anh giật mình, để rơi chiếc lá đang cầm ở tay xuống đất.

- Mày đi chợ về ?

- Em mua được cặp gà đẹp quá, anh coi.

Vừa nói, Vòi vừa xách giỏ lên hai con gà con giầy giụa và kêu chiêm chiếp.

- Mày mua ngũ gà ấy về chùng để cho quạ nó tha giùm.

- Phỉ phui ! Anh chỉ nói đại. Cặp gà này đến tết thì vừa vụng làm cỗ.

- À ra mày mua để làm cỗ tết.

Vòi liếc, ranh mãnh :

- Không đâu. Để tết nhà vợ cho anh đấy.

Vội cau mặt, quay đi.

- Nhưng sao anh buồn thế, anh Vội ? Mà mắt anh ướt như người mới khóc.

Vội cố cười gượng :

- Tại tao rét quá, rét chảy cả nước mắt, nước mũi.

- Ủ, năm nay rét quá anh nhỉ ? Rét thế mà còn có người ra biển nghỉ mát đấy, anh ạ.

- Bậy ! Ai nghỉ mát bây giờ ?

- Thực đấy, em vừa gặp cái cô ra đây độ nọ, cái cô đã đến nhà ta ấy mà.

Vội hoảng hốt đứng dậy. Rồi không kịp hỏi xem cô ấy là ai, chàng vùng chạy xuống đồi.

- Anh đi đâu mà vội vàng thế ?

Vội rảo bước, không quái cổ lại.

XXXI

Ra tới bãi biển, Vội ngơ ngác nhìn quanh đề xem cô Hiền đứng nơi đâu - vì chàng đoán chắc rằng người mà Vội vừa gặp chỉ có thể là cô Hiền.

Xa xa, một thiếu nữ vận áo tơ dạ, hai giải khăn quàng trắng bay phấp phới. Sung sướng, Vội cầm cổ đi thật mau, hầu như chạy.

Khi đến gần, thì không phải là Hiền. Vội chau mày cảm tức lâu nhàu nguyên rửa em đã lừa dối mình, định bụng trở về ngay để tát cho nó mấy cái. Nhưng cô kia đắm đắm nhìn chàng và gọi :

- Anh Vội ! Phải anh Vội, không ?

Vội còn đương nhón nhác thì cô kia đã cười vui vẻ nói tiếp :

- Anh coi, tôi nhớ lâu thế đó. Còn anh, anh chóng quên quá. Hôm anh ốm, tôi đi với chị Hiền cùng anh Lưu đến thăm anh...

- À, tôi nhớ ra rồi, cô Phụng.

- Ủ ! Có thể chứ, tôi tưởng anh quên được tôi.

Phụng lại cười, giọng cười đùa bỡn, chế nhạo. Nhưng Vội chẳng tưởng gì đến sự đùa bỡn chế nhạo, chàng chỉ nghĩ thầm : «Cô Phụng là bạn thân của cô Hiền... »

Thấy Phụng toan quay đi, anh đánh cá cuống quýt tìm câu hỏi :

- Thưa cô... rét thế này mà cô cũng ra... cô cũng vào nghỉ Sầm-son ?

- Tôi vào chữa nhà. Đáng lẽ cho người vào cũng được, nhưng tôi muốn xem biển mùa rét ra sao.

Vội trở nên lém lỉnh :

- Thưa cô, lắm hôm trời quang, biển đẹp lắm, đẹp hơn mùa hè nhiều. Nước xanh trong vắt. Khi lội xuống biển trông rõ cả bàn chân.

- Lội xuống biển ? Rét thế mà lội xuống nước ?

- Thưa cô, đi nghề thì sợ nước thế nào được.

Lần thứ hai Phụng quay về.

- Thưa cô...

Phụng đứng dừng lại, yên lặng, tò mò nhìn Vội :

- Thưa cô về... ?

- Phải ! Chẳng lẽ đứng mãi đây mà hứng gió lạnh ?

- Thưa cô... thầy Lưu... lâu nay cô có gặp thầy Lưu không ?

Phụng càng tò mò hơn, tìm một nghĩa ẩn trong câu hỏi lúng túng của anh dân chài :

«Hỏi thăm Lưu làm gì thế ? . À ta hiểu rồi...»

Nàng hiểu và nàng nhớ lại những buổi tối họp nhau uống nước trà nghe âm nhạc ở nhà Hiền : Không lần nào Hiền không nói đến Sầm-sơn, mà hề nói đến Sầm-sơn là thế nào cũng nhắc đến tên Vội. Có lẽ Hiền làm thế chỉ cốt để trêu tức, để hạ cái tính kiêu hãnh của mấy chàng công tử, mấy chàng sinh viên : Đem cái đẹp nở nang của thân thể, cái sức mạnh đều đặn của gân cốt để đối với cái tinh thần ủy mị, cái trí thức cốp nhật trong sách mà bọn kia không lúc nào quên giảng diễn khoe khoang.

Nhưng Phụng tinh ranh, lại nghĩ theo ý nghĩa khác. Nàng cho rằng tâm trí Hiền chứa đầy hình ảnh anh chàng đánh cá đẹp trai, nên phải cố kiếm dịp nói truyện cho đỡ nhớ.

Nay gặp Vội, và thấy Vội ngập ngừng hỏi thăm những người ở Hà-thành, Phụng càng tin chắc rằng mình xét đoán tâm lý người đời không sai : « Hai anh chị chừng đã có thế nào với nhau rồi đây. Trời ! Lãng mạn ! »

Nàng nhìn Vội, mỉm cười, nghĩ tiếp : « Thì sao không hỏi thẳng ngay tin tức chị Hiền ? Thế mà cứ bảo người nhà quê thành thực ! »

Thấy Phụng cười, Vội luống cuống chấp tay chào, áp úng cáo biệt.

- Ô kìa ! Anh hỏi tôi, tôi chưa kịp trả lời, anh đã vội vàng

thế? Hình như anh hỏi thăm tin tức anh Lưu, phải không ? Anh ấy vẫn mạnh khỏe như thường, vẫn đi học như thường, vẫn đến chơi đằng nhà tôi và nhất đằng nhà chị Hiền như thường.

Dứt lời, nàng cười nhạt nhẽo, mát mẻ :

- Anh chỉ hỏi thăm một mình anh Lưu thôi ? Còn những người khác ? Chẳng hạn chị Hiền, người đem thuốc đến cho anh, sao anh không hỏi thăm ? Anh quên chị Hiền rồi sao ? Bây giờ, có lẽ chị ấy cũng chẳng nghĩ đến anh cùng là cái biên đẹp của anh...

Vội đứng sững, cặp mắt vờ nhìn thẳng ra xa, mà tinh thần lắng hết vào câu truyện của cô thiếu nữ. Phụng bỗng phá lên cười to :

- Nhưng này anh Vội, tôi hỏi thực, anh có yêu Hiền không ?

Vội cho là một câu mỉa mai, bẽn lẽn không đáp. Phụng tỉnh quái tiếp luôn :

- Ừ phải, anh không yêu gì chị Hiền, tôi cũng biết. Không yêu là phải, vì chỉ một vài tháng nữa, chị ấy đã làm vợ người ta rồi.

Mặt Vội tái đi, thân thể Vội run lẩy bẩy. Phụng thản nhiên hỏi :

- Anh rét lắm, phải không ? Hôm nay nắng ráo, nhưng lạnh quá !

Vội cố mím một nụ cười gượng buồn thảm.

- Rét thì về thôi. Tôi cũng về đây. Phải đấy, ta vừa đi vừa nói truyện. Hôm nọ fiançailles chị Hiền, nghĩa là ăn hỏi ấy mà, chúng tôi « đặng-xê » dữ quá.

Vội chậm chạp, lão đảo, đi theo Phụng. Chàng cũng chẳng biết đi đâu. Tiếng Phụng, chàng nghe như trong giấc chiêm bao.

- Chỉ độ sang giêng là cưới, chị Hiền nhờ tôi đi phù dâu đấy... Anh có hiểu phù dâu là thế nào không ? Phù dâu là demoi-

selle d'honneur ấy mà, nghĩa là những cô thiếu nữ đi kèm cô dâu về nhà chú rể, anh hiểu chưa ?

Vội chỉ muốn biết « Chú rể là ai ? », nhưng chàng không dám hỏi thăm.

- Giá anh ra ăn cưới được, thì chắc chị Hiền, và anh Lưu sung sướng lắm. Vậy cố mà ra nhé ?

« Thì ra anh chàng rể là «thầy Lưu ». Biết thế...»

Nét mặt Vội bỗng trở nên dữ tợn. Chàng nắm chặt hai bàn tay lại. Lúc đó vừa tới nhà Phụng. Nàng thản nhiên mở cổng đi vào, để mặc anh đánh cá với sự khổ thống trong lòng.

Chiều hôm ấy tuy trời mưa phùn âm u, giá rét, tuy gió rít dài trong lá phi lao xơ xác, tuy biển dữ dội văng sóng bạc lên mồm đá hà, người ta vẫn thấy một anh chàng đánh cá đi đi lại lại trên bãi cát.

Chàng chấp hai tay sau lưng, ngửa mặt nhìn trời. Quần áo chàng ướt đẫm. Hai má chàng cũng ướt đẫm. Chẳng biết đó là nước mưa hay nước mắt ?

ĐOẠN KẾT

Vụ hè năm sau, Hiền cùng mẹ vào Sầm-sơn nghỉ mát rất sớm.

Hiền đã quen với sự buồn tẻ, vắng ngắt buổi đầu mùa tắm, không chán nản, bứt rứt khó chịu như năm trước nữa. Cho đến cả những tiếng mời chào rộn rịp, tới tấp của các cô hàng dừa, hàng trứng, hàng gà, hàng cau cũng chỉ làm cho nàng nhách một nụ cười thẳng thắn, vui sướng.

Rồi dần dần theo vào cánh bạn thân, sơ của Hiền. Một thiếu nữ đẹp và giàu đi nghỉ mát thì bao giờ chẳng có bạn trai, bạn gái đi ủng hộ ?

Trong bọn đó, tất nhiên phải có Lưu, người vừa chiếm số một trong kỳ thi lên năm thứ ba trường Luật, và có lẽ chiếm cả số một trong những người hy vọng trái tim cô Hiền.

Rồi bắt đầu diễn những đoạn tiểu thuyết êm đềm, dịu dàng, âm ỉ, lả lơi, những đoạn tiểu thuyết bất di bất dịch ở ngoài bờ biển từ khi người An-nam biết nếm cái thú đùa nước mặn.

Hiền như đã quên hẳn anh chàng đánh cá đẹp trai. Và đối với trí nhớ của nàng, cái tên Vội như không bao giờ đã có ở đời thực hiện.

Một buổi sáng, Hiền, Phụng và Lưu rủ nhau đến chơi hòn Trống-Mái để xem lại những dấu vết kỷ niệm của mình năm trước.

Tối nơi, Hiền còn đương loay hoay sửa soạn máy ảnh để chụp, thì Phụng cười ròn rã bảo bạn :

- Chị Hiền ơi, tên chị đây này !
- Biết rồi, viết bằng sơn trắng chứ gì.
- Không, đục sâu vào đá kia.

Hiền cũng cười :

- Bậy ! Tôi có đục tên tôi vào đá bao giờ đâu ? Họa chẳng đục vào cát ở ngoài bãi biển.

- Không mà, đục vào đá thực. Đây này, anh Lưu thử xem có phải hay là tôi nói dối.

Lưu ngấm ngấm :

- Phải đấy, nhưng đứng với một tên khác. Ngộ lắm !

Phụng lại phá lên cười :

- Còn ngộ hơn nữa kia. Anh Lưu coi ! Tên ấy khắc nhan nhản khắp mọi nơi.

Hiền chạy vội lên tảng đá, hỏi :

- Đâu ?

Quả thực, trên thành hai tảng đá Trống và Mái có tới hơn một chục cặp chữ V. H. khắc trong những khung hoặc tròn, hoặc vuông, hoặc chữ nhật, hoặc bầu dục. Tác giả những công trình ấy kể đã tỉ mỉ và mất nhiều thời giờ, tuy viết lệch lạc, siêu vẹo như người mới tập. Phụng nói đùa :

- Gớm thật ! Sao mà anh chị lẳng mạn, nồng nàn đến thế ? Có lẽ khắc tên trên khắp các núi Sầm-son chẳng ?

- Dễ thực đấy, kìa chị coi !

Vừa nói, Hiền vừa giơ tay trở những tảng đá đứng, nằm vây bọc hòn Trống-Mái : Trên tảng nào cũng có ít ra một cặp chữ V. H. Phụng cười, hỏi :

-H. là Hiền, còn V. là ai ?.. Hay Vội đấy ?

Hiền buồn rầu, đứng ngây người suy nghĩ, mắt mơ màng nhìn biển xa : Anh chàng đánh cá đẹp trai hiện ra rõ rệt trong ký ức. Vào Sầm-son đã gần nửa tháng mà không một lần nàng nhớ đến người năm trước đã làm cho vụ nghỉ mát của nàng đỡ buồn tẻ, và hầu như trở nên một thiên ái tình thuần khiết. Bỗng nàng phá lên cười, cười rũ rượi, cười chảy nước mắt. Rồi nàng bảo Lưu :

- May mà tên Lưu bắt đầu bằng chữ L đấy, chứ tên là anh Văn, Viên hay Văn thì chết, tôi cũng ngờ chính anh thủ phạm...

Lưu sung sướng nhìn Hiền :

- Hay cô cho phép tôi bắt chước kẻ vô danh kia, cũng khắc một cặp chữ, một cặp thôi.

- Cặp chữ gì ?

-L. H.

Hiền lạnh lùng :

- Tùy ý. Ai cấm được anh khắc chữ ?

- Hay tôi chữa chữ V ra chữ L cho tiện ?

Hiền có vẻ kinh hoàng :

- Ấy chớ ! Kỷ niệm ái tình là một vật rất thiêng liêng, xin anh đừng đụng chạm tới của người ta.

Phụng lim dim cặp mắt đứng ngẫm nghĩ, nói một mình :

- Chẳng lẽ...

Lưu hỏi :

- Cô bảo gì ?

- Tôi bảo chẳng lẽ V lại là Vội.

Lưu cười :

- Cô nghĩ lẩn thẩn quá ! Anh ta có biết viết đâu !

- Ờ nhỉ !

Hiền yên lặng lại gần, tò mò ngẫm từng chữ. Và cái cảnh ngồi nói truyện với anh đánh cá dưới bóng hòn Trống-Mái vụt vẽ ra trong trí nhớ.

- Từ hôm vào đây tới nay để ta chưa gặp anh Vội lần nào ?

Lưu lạnh lùng đáp :

- Có lẽ anh ta đi kiếm ăn ở vùng khác.

- Vô lý !

Phụng tỉnh quái, nói rồn :

- Hay chị lại đặt một tiệc trà mời anh ấy đến dự ?

Hiền vui mừng reo :

-Ồ, phải đấy ! Vậy ta đến mời anh Vội đi.

Dứt lời, nàng đi thẳng. Lưu và Phụng đưa mắt nhìn nhau, rồi thông thả theo sau.

Ba người mỗi lúc một thêm kinh ngạc, vì trên con đường từ hòn Trống-Mái đến xóm Sơn, chốc chốc lại gặp tảng đá có khắc hai chữ V. H.

Hiền có vẻ lo lắng, buồn rầu : Nàng như đoán biết đã xảy ra sự gì quái lạ.

Tới cổng nhà Vội, Hiền càng lo lắng vì nàng không thấy con chó trắng chạy ra đón mừng, mà cũng chẳng nghe thấy tiếng sủa của nó. Trong sân, một cảnh tiêu tụy, lạnh lùng : không còn có buồm, có lưới phơi, những sợi lưới mà năm trước Hiền ví với cái rèm che cửa. Vút đó đây mấy mảnh bát sành, mấy mẫu khoai lang. Hàng giậu dong xơ xác, trống trải.

- Anh Vội ! Anh Vội ! Vội ơi ! Vội !

Ba, bốn lần Hiền gọi. Không một ai thưa. Thằng bé con bên lán giềng thò đầu ra cỔng nhòm sang, rồi ù té chạy thụt vào trong nhà.

Ba người toan quay về, thì từ ruộng lúa đi tới một người đàn bà lưng bẻ gập trên cái gậy trúc, miếng vải màn giắt dưới vành khăn nâu che cặp mắt lòa :

- Ông bà nào hỏi cháu ? Cháu Vòi ra chợ sắp về đây.

- Còn anh Vọi ? Anh Vọi đâu, bác Bật ?

Người đàn bà òa lên khóc rồi sụt sịt hỏi :

- Ông bà... là ai... mà... biết... cháu... Cháu... cháu... chết rồi, còn đâu.

Bà ta lại khóc, khóc thảm thiết. Hiền và Phụng kinh hoàng :

- Chết rồi ! Chết rồi ?

- Vâng... Chết rồi !

Hai người thiếu nữ sợ người đàn bà khốn khổ ngã gục xuống đất, vội sốc cánh đỡ vào trong hiên, đặt ngời lên cái phản thấp mọt không chiếu.

Ai nấy yên lặng đứng ngắm bác Bật ngời khóc. Một lúc lâu, bác lau nước mắt, ngừng mặt nhìn lên hỏi :

- Ông bà sao biết cháu mà đến hỏi thăm ?

Hiền buồn rầu đáp :

- Tôi là cô Hiền, bà quên tôi rồi ? Năm ngoái, anh Vọi ốm, tôi đem thuốc đến cho...

Bác Bật vội kêu :

- À cô Hiền... Tôi nhớ ra rồi.

Bác lại kêu khóc kể lễ :

- Thưa cô,... cháu nói đến cô luôn... Quí hóa quá... Cô tử tế,... cô thương người thế !. .. Ôi Vội ơi, cô Hiền đến thăm mày đó mà mày bỏ... mày đi đâu...

Hiền đưa khăn lên lau nước mắt. Lưu khó chịu, quay nhìn đi, để giấu sự cảm động lộ trên nét mặt.

- Thôi đi về, hai cô.

Hiền không trả lời, kéo Phụng ngồi xuống phản. Phụng hầu mất hết nghị lực, tâm thần bàng hoàng, Hiền bảo sao, làm theo vậy. Hình như một sự hối hận ghê gớm đương rung động lòng nàng. Hiền vuốt ve, an ủi bác Bật :

- Thôi bà ạ, chẳng qua là số phận. Số anh Vội có thể, bà cũng không nên quá thương sót mà sinh ra đau ốm.

Giữa lúc ấy Vội ở cổng đi vào, thấy mẹ khóc cũng òa lên khóc. Đó là một thói quen ở nhà quê : có khách lạ đến thăm viếng người nhà mình, bao giờ cũng phải đem tiếng khóc ra cảm ơn. Chứ lòng thương anh của Vội không sâu xa bằng lòng thương con của người mẹ già khốn nạn.

Thực vậy, chỉ một lát sau, Vội đã bình tĩnh, thản nhiên thuật lại cho mọi người nghe cái chết thảm khóc của anh mình.

Hôm ấy, vào cuối canh tư sang đầu canh năm, Vội cùng một người bạn nghề thả mảng ra khơi. Trời đẹp, biển lặng. Sáng tinh sương, mảng đã ra xa. Hai người bỏ neo quăng lưới. Bỗng lưới mắc vào một vật gì...

Nghe tới đoạn ấy, Hiền nhớ lại câu truyện Vội thường kể, câu truyện thầy Vội mất tích ở ngoài biển khơi. Nàng kêu rú lên :

- Trời ơi ! cá nhà táng !

Vội trừng mắt nhìn hỏi :

- Cô biết truyện à ?

- Vậy ra anh Vội bị cá nhà táng ăn thịt ?

- Thưa cô, em cũng không biết. Nhưng anh Vội lặn xuống gỡ lưới, rồi không thấy lên nữa.

Bác Bật vỗ hai tay ôm mặt khóc nức nở. Phụng hỏi vặn vơ :

- Trước khi chết, anh ấy có buồn rầu không ?

Vội ngẫm nghĩ :

- Thưa cô... có, buồn lắm. Rồi một dạo anh ấy đã đi hát đối với chúng em. Rồi vào quăng găng tết, anh ấy lại buồn. Nhưng mấy hôm trước khi anh ấy chết, anh ấy đã trở lại vui vẻ như xưa. Chiều nào cũng rủ em lên núi chơi. Ị

Hiền giật mình :

- Lên núi trống Trống-Mái ?

- Vâng.

- Những chữ đóng khung vuông, tròn, chính anh ấy khắc vào đá, phải không ?

Lưu châu mày :

- Cô hỏi lần thân quá, đã bảo anh ấy không biết chữ !

Vòi vọi cãi :

- Thừa thầy, những chữ ấy chính anh Vòi khắc thật đấy. Anh em nhờ anh Câu dạy viết mãi, anh em bảo đó là chữ V. với

chữ H. thì em cũng biết vậy. Đây này, thầy với hai cô coi, cũng chữ anh Vòi viết cả.

Vòi vừa nói vừa trở lên vách quét vôi trắng : Ở đây có từng hàng chữ V. H. viết bằng gạch non. Phụng và Hiền đưa mắt lạng lẽ nhìn nhau.

- Anh Lưu ?

- Dạ !

- Không dám, anh dạ trời ! Anh cho tôi xem ví được không ?

Lưu vui mừng :

- Sao không được ?

Vừa nói vừa rút ví đưa cho Hiền. Hiền nghiêm nhiên mở ra coi.

- Trời ơi, anh giàu nhỉ, có nhiều tiền thế này ?

Lưu cười :

- Nhiều gì, tôi có hơn một trăm đó thôi.

- Hơn một trăm mà lại không nhiều ? Vậy một trăm với bao nhiêu ?

- Với mười lăm đồng.

- Thôi có một trăm cũng giàu lắm rồi ! Tôi vay chỗ lẻ.

Hiền cầm ba tờ giấy năm đồng đưa cho bác Bật :

- Chúng tôi đi...

Người đàn bà khỏ sở gior tay đỡ lấy tiền, mếu máo nói :

- Ôn này,... tôi biết làm thế nào trả được.

Hiền buồn rầu, đáp lại một câu rất bí mật :

- Tôi là một người có tội, dẫu làm phúc bao nhiêu cũng không chuộc được tội ác đâu, bà ạ.

Đoạn, nàng đứng dậy chào bác Bật, rồi cùng Lưu và Phụng ra về. Vội tiền đến cổng. Hiền ghé tai thì thầm bảo cô bé nhà quê láu lĩnh :

- Khi nào em cần chị giúp điều gì, thì cứ lại đằng nhà.

Đến hòn Trống-Mái, Hiền cảm động quá, ngồi xuống đồi, hai tay ôm đầu nghĩ ngợi. Phụng cũng ngồi xuống, thở dài ứa nước mắt lắm lắm :

- Chỉ tại mình !

Lưu đứng tựa tảng đá nhìn ra xa.

Ngoài kia, tiếng sóng biển vẫn rầm rộ đổ hời.